

**Neli
aastakümmed
tagasi...
II**

Noorus on ilus aeg,
noorus ei tule iial tagasi...

Neli aastakümmet tagasi

II

**EPA metsamajanduse
1976. aastal lõpetanud**

2019

Rõõmsaid nägusid
neljakümne aasta eest

Saateks

Armas koolikaaslane, hea lugeja!

Käesolev, teine raamat, on järg ja täiendus 2016. aastal valminud esimesele raamatule, mis leidis sooja vastuvõtu nii meie oma kursuse rahva poolt kui ka vanemate ja nooremate kursuste metsameeste (ja ka muude alade esindajate) poolt. Nii mõnigi raamatukogu ootaks sellist oma riulile.

Teise raamatu kallale tuli asuda juba kas või sellepärast, et ära tuleb öiendada mõned apsud, mis eelmisesse raamatusse sisse sattunud – sellest ka peatükk – Öiendamised.

Kursuse kokkutulekul, 2016. aasta suvel Viljandis, selgus, et meie seltskonnale on meenenud veel hulk jagamist väärivaid seiku ja naljakaid juhtumeid. Mõnda esimese raamatus kahvatuks jäänud peatükki (nt. õppejõudude kajastamise osas) sooviti korrata uute piltide ja uute jutunuppudega.

Nii mõnigi vaatas värske pilguga üle oma pildi- või slaidikarbid. Nii mõnigi tõdes, et enam midagi ei meenu, et paljudest sündmustest on mälus vaid katked... Et ei leia mõnd pilti või märkmeid üles, kuigi... just hiljuti nägin ja tean, et on olemas – aga näe – ei leia... Õnneks on meie hulgas ka tõsiseid „arhivaare“, kelle sahtlipõhjadest on välja tulnud üht ja teist, mida võiks nii pika ajadistantsi tagant olla huvitav meenutada.

Plaanisime õppetööst ja elu-olust meelde tuletada, millistes tingimustes see tookord meil ikka tegelikult toimus ja taastada meie neljakümne aasta tagused Tartus kulgemise teed ja sihtpaigad. Kõik on ju möödunud aastatega nii muutunud. Kalle jäädvustas meie omaaegsete õppehoonete praeguse seisuga, kui oli mida jäädvustada. Nii Järvseljal kui tänases Maaülikooli arhiivis käis erikorrespondent – Tõnu – otsides taga meie jalajälgi.

Lõpuks oli meie ühine soov, et ka meie kursuse kokkutulekud saaksid jäädvustatud. Õnneks ei ole neid nii palju olnud, et kohad ja pildid sassi läheks. Selgus, et 2019. aasta kokkusaamine on meie kümnes!

Panuse eest sellesse raamatusse kuulub minu tänu kursusekaaslastele Sirjele, Kallele, Tõnule, Unole, Matile, Ingridile, Ennule, Mardile, Peedule, Gallole, Tõnisele, Madisele, Ilmarile, Ülole ja Tiidule. Ülejäänud saavad vaid lugeda ja vaadata, kuidas neid teised mäletavad ja meenutavad.

Samuti olen tänulik oma mälestustega raamatule värvi lisanud Heino Kasesalule, Ene Runtelile ja Mardi isale - Ülo Erikule. Tänamata ei saa jätta ka internetti, kuigi 40 aasta tagustest aegadest ta suurt midagi “ei tea”.

Ekstra suur tänu Tõnule korrektuuri eest - nüüd ei peaks suuri kirjavigu enam olema.

Eriline tänu aga Matile ja Kaidole, kes panid õla alla nii eelmise kui ka käesoleva raamatu kaante vahele saamisele.

Võite mõelda, et kogu kirjapandu on väga pillenäoline. Midagi ei ole teha – pastakas oli minu käes ja kõigi kaasalöömise kutsele vastanute kaastöö on kaasatud. Et see lipilapiline taies koost ei laguneks, olen pidanud lisama siia-sinna siduvaid “õmblusi”. Õnneks on kaasnud selle pastaka hoidmisega võimalus anda edasi oma emotsioone, mida olen kogenud selle raamatu pikalt kestnud koostamise käigus – olen elanud kahes ajas korraga. Ja selles teises teiega koos.

Soovin Sulle lähedaid hetki ka selle raamatuga.

Pille

Õiendamised

Õiendamised on ette võetud esimese raamatus esitatud valede faktide õigekssaamiseks, pahupidiste piltide ümberpööramiseks ja muude vajakajäämist korrigeerimiseks.

Adalbert Vohlist

Mõninga aja meie kursuse juhendajaks olnud Adalbert Vohli eludaatumid olid esimeses raamatus (lk. 88) eksitavad - õige on: 1908-1983

Pahupidised pildid

Kolm slaididelt skaneeritud pilti on esimeses raamatus esitatud pahupidiselt (lk 7, 12 ja lk 57). Võib selguda, et neid on käesolevaski raamatus, sest kahelt poolt vaadeldava slaidi puhul võib selline äpardus kergesti tulla, kui pildil puuduvad tuvastamist lihtsustavad elemendid.

Juuresolev pilt oli eelmises raamatus leheküljel 7. Leheküljel 12 olnud pilt on taasesitatud leheküljel 16.

Pilt leheküljelt 57

Lõpupiltide kvaliteedist

Antsu kommentaar lõpupeo piltide kohutava kvaliteedi kohta on täiesti õigustatud. Vaatamata sellele on siia raamatusse lisatud mõned samasuguse kohutava kvaliteediga ülesvõtted - paremaid pilte pole. Kogu toonane pildipartii on kõigi käes punaseks läinud. Selliseid, kes oskaks vanade piltidega imet teha, on vähe ja neid tuleb tikutulega otsida.

Hümnist

Madise tähelepanek: Hümnil oli veel üks salm:

Siin Konks meil nõuab korda
ja Muiste eksameid.
On metsas palju mulda,
nii räägib Kõlli-poiss.

Juuresolev pilt on Adalbert Vohli omaaegsest matriklist.

Luiged vales kohas

Sirje kommentaar: "Väikeste luigede tantsu tantsiti meie pulmas!"

Õige jutt: Luikedeks kehastunud Gallo, Mati ja Jüri 26. juulil 1975.a Sirje ja Mardi pulmapeol Väimelas.

Metsameeste hümnist

Ülo Erik, lõpetaja aastast 1949, tervitustega järgmistele metsameeste kursustele.

1946. aasta kevadel olime esmakordselt Järvelseljal praktikal. Õhtuti oli igav ja laulsime. Muidugi laulsime ka igatsugu lorilaulu. Mingil hetkel tuli kursusekaaslane, Rakvere kandist Väike-Maarjast pärit Venda Vallisto mõttele, et just see lugu võiks olla metsameeste hümn. Muidugi olime kõik sellega päri. Tüdrukud hiilisisid vaikselt toast välja kui selle laulu üles võtsime, välja arvatud Hilja Katus (1922), tulevane Albert Katuse naine, kes ka meie kursusekaaslane oli. Mäletate Katus-Tappo metsatüüpe ju küll. Tema poeg oli tuntud rahvastikuteadlane Kalev Katus.

Meie kursusel olid muuhulgas järgmised tegelased – ministrid Heino Teder, Felix Nõmmsalu, metsamajandite direktorid Hans Tullus (Tartu), Olev Ott (Võru), Niilo Mei (Kilingi-Nõmme), Ants Paluvits (Tallinn) ning mina Suure-Jaani metsamajandi ja Metsainstituudi direktor Tartus).

Vallisto jõi ja tegi liiga palju pulli ning nii ta teiselt kursuselt minema löödi. Vallisto oli üks paras suli. Ükskord teatas, et ta kärjab meile kõvasti välja. Läksime restorani sööma ja muidugi jooma. Pärast selgus, et see oli Ritsingu meeskoori piletiraha (Tartu Akadeemiline Meeskoor praegu). Kursusekaaslane, rühmavanem Arnold Raudsepp, tegi Venda Vallisto kohta ettekande ja nii ta välja löödi. Arnold Raudsepp oli muuseas mees, kes võitles saksa sõjaväes olles Tito vastu Jugoslaavias. Tema oli üks vähestest, kes meie kursuselt Siberisse saadeti. Üldine arvamus oli, et selle korraldas Venda Vallisto.

Viis on pärit mingist tolleaegselt populaarsest lööklaulust, mida kahjuks ei mäleta. Ikka juhtus, et populaarsed lood said rahva seas lorilaulu sõnad. Metsameeste hümn sõnad on seega vähemalt kolmas versioon ühest laulust. Algse versiooni hilisema hümn sõnadest tegi üks eesti filoloogia tudeng, Vallisto toanaaber, kelle nimi ei tule meelde.

Hümni igat salmi lauldi kaks korda – esimest korda viisil Kui algamas on kevad... ja teist korda sinna otsa viisiga Las lendab sopp ja pori...

Lõpusalmil oli ka versioon, mida lauldi siis kui tunti ennast vabamalt.

Las lendab sitt ja pori
Lase anus kärtsuda
Ei metsameeste veri
See iial tarreta

25.07.2019, Tartus

Originaalversioon (Alaelistel mitte lugeda!)

Seal kuulsas Rakvere linnas
Kus saku õlu keeb
Seal liits oma suures saalis
Tegi nalja sohva pääl

Ta kõrval istus noormees
Ja nukker oli tema meel
Ta liits reisi sihtis
Kus puts oli pungil sees

Lits andis valju käsklust
Sa perset liiguta
Las munn teeb hirmsat mässu
Ei teda karda ma

Las lendab sitt ja pori
Lase persel kärtsuda
Ei türa soontes veri
Meil iial tarreta

Hümni esimese versiooni sõnad

Seal uhkes jahilossis
Kus vilgas elu keeb
On vahvad metsamehed
Kel ikka rõõmus meel

Kui läbi laane külla
läeb metsameeste tee
Võid homme jälle tulla
Kuid ärasina liiga tee

Kord metsas kõndis karu
Ja nukker olitema meel
Ta otsis mesitaru
Et magusaks saaks keel

See karu oli rumal
Lasi end ta nõelata
Siis olitema raskelt haige
Kuid ära ei koolnud ka

Rits* andis valju käsklust
Sina eksam soorita
.....
.....

Las lendab sopp ja pori
Lase piksel kärtsuda
Ei metsameeste veri
See iial tarreta

*Dekaan Valdek Ritslaid. Nagu näha on see salm ununenud, kus mingist teisejärgulisest tegevusest nagu õppimine juttu oli.

1976. aastal EPA lõpetanud
metsameeste esimesed töökohad.*

1. Allik Tiit - Mustjala metskonna metsnik
2. Anderson Andres - Purila metskonna abimetsaülem
3. Anniko Rein - Põlendmaa metskonna abimetsaülem
4. Eensaar Sirje - Kambja metskonna abimetsaülem
5. Elmi Ahto- Sõmeru metskonna abimetsaülem
6. Erik Mart - Vihterpalu metskonna metsaülem
7. Ermel Endel - Põlva ATK metsamajanduse peainsener
8. Jõeleht Kaido - Vaivara metsaülem
9. Karoles Kalle - Kurista Metsamajandi piirkondlik metsapatoloog
10. Karu Madis - Tartu Metsakombinaat - insener -tehnoloog
11. Kirsal Ahto - Tartu Metsamajandi jahinduse osak. juh. aset.
12. Kukk Raivo - Hummuli sovhoosi metsaülem
13. Kuldkepp Sirje - Sangaste metskonna katseabimetsaülem
14. Lehtis Mati - Tartu Mööblikombinaadi tehnoloogiaosak insener
15. Lõugas Tiit - Rakvere Metsamajandi looduskaitseinspektor
16. Muhel Mart - Pärnu Metsakombinaadi laiatarbetsehhi meister
17. Mäerand Pille - Metsakorralduskeskuse insener-taksaator
18. Mäerand Tõnis - Metsakorralduskeskuse insener-taksaator
19. Naha Tõnu - Võnnu sovhoosi metsaülem
20. Paal Peet- Rimmu metskonna abimetsaülem
21. Pilt Enn - Eesti Metsainstituudi vaneminsener
22. Polli Mati - Purdi metskonna metsaülem
23. Prants Ingrid - Kuuste sovhoosi metsaülem
24. Pruul Enn- Kilingi-Nõmme Metsamajandi metsapunkti insener
25. Pürjema Harri - Aegviidu Metsamajandi metsakultuuride insener
26. Saksing Aita - Kambja metskonna metsnik
27. Saar Ülo - Rakvere Metsakombinaadi vaneminsener
28. Talts Arvi- Võru KEKi insener
29. Timmermann Jüri - Metsakorralduskeskuse insener-taksaator
30. Tomson Enn - Aakre metskonna katseabimetsaülem
31. Toom Ilmar - Orava metskonna abimetsaülem
32. Trei Gallo- Läänemaa Metsamajandi peainsener
33. Treier Uno - Rapla Metsamajandi metsakasutuse insener
34. Tuvi Ülo - Viljandi ATK metsamajanduse van. insener
35. Vahtras Ants - Putkaste metskonna abimetsaülem
36. Võrklaev Mati - Kangruselja metskonna abimetsaülem

* Märkus: raamatu "80 aastat akadeemilist metsanduslikku haridust Eestis" (2000, OÜ Vali Press) põhjal.

Arhiivist...

Igal asutusel - ka õppeasutusel - on olemas oma arhiiv, kus säilitatakse kõiksuguseid pabermaterjale, mille vastu tulevikus võidakse huvi tunda või siis ka mitte. Elektroonilise arhiiviga pole veel kogemusi, sest oleme pärit paberarhiivide moodustumise ajast.

Vikipeediast: Eesti Maaülikool kannab praegust nime 2005. aastast. Ülikooli juured ulatuvad aastasse 1873, mil Tartus alustas tööd veterinaariakool. Aastatel 1951-1991 kandis kõrgkool Eesti Põllumajanduse Akadeemia ning aastatel 1991-2005 Eesti Põllumajandusülikooli nime.

Опись документов студента дела

1. Документ об образовании	2. Заявление о приеме или переводе
3. Автобиография	4. Экзаменационный лист
5. Личная карточка студента	6. Зачетная книжка №
7. Студенческий билет №	8. Учебная карточка студента
9. Кв. лист	10. Исполнитель
11. Кв. лист	12. Кв. лист
13. Кв. лист	14. Ресурси № 155 15-20.09.71, 25.11.71, 31.01.75
15. Дек. кв. № 22-07.07.72	16. Дек. кв. № 4-5.07.75
17. Дек. кв. № 21-29.07.74	18. Дек. кв. № 199-4.09.74
19. Дек. кв. № 24-26.09.74	20. Дек. кв. № 21-29.07.74
21. Дек. кв. № 24-26.09.74	22. Дек. кв. № 21-29.07.74
23. Дек. кв. № 26.09.74	24. Дек. кв. № 21-29.07.74
25. Дек. кв. № 26.09.74	26. Дек. кв. № 21-29.07.74
27. Дек. кв. № 26.09.74	28. Дек. кв. № 21-29.07.74
29. Дек. кв. № 26.09.74	30. Дек. кв. № 21-29.07.74
31. Дек. кв. № 26.09.74	32. Дек. кв. № 21-29.07.74
33. Дек. кв. № 26.09.74	34. Дек. кв. № 21-29.07.74
35. Дек. кв. № 26.09.74	36. Дек. кв. № 21-29.07.74

Ka Eesti Maaülikooli arhiiv mäletab meid – 1971...1976 õppinuid ja üsna põhjalikult. Arhiivikülastuse võttis Tõnu ette juba 2016. aasta märtsis. Selgus, et iga tudengi isiklikus toimikus on säilitatud kõik tema õpingu ajal dekanaadist (võib-olla ka mujalt) läbi käinud temaga seotud materjalid. Et toimikut näidataks vaid sellele, kelle nimi toimikul peal, pääsesime me oma plaaniga ligi vaid kahele – Tõnu omale ja minu telefoni teel antud volituse alusel ka minu omale. Tõnu pildistas need üles.

Nüüd saan jagada teavet selle kohta, mida see toimik sisaldas.

Toimiku sisukorra järgi:

1. Keskkooli lõputunnistus
2. EPA-sse sisseastumise avaldus
3. Autobiograafia (ei olnud)
4. Vastuvõtueksamite eksamilist
5. Üliõpilase isiklik kaart
6. Arvestusraamat
7. Üliõpilaspilet
8. Üliõpilase õpingukaart (seal kirjas kõik õppeained ja hinded semestriti)
9. Keskkooli lõputunnistuse ära kiri
10. Iseloomustus (mul keskkoolist)
11. Sisseastumiskirjand
12. Matemaatika kirjaliku eksami töö
13. Väljavõte passist

$d_1 = 16 \text{ cm}$
 $d_2 = 12 \text{ cm}$
 $S = 0,5 \cdot d_1 \cdot d_2 = 0,5 \cdot 16 \cdot 12 = 96 \text{ cm}^2$
 $a = \sqrt{\left(\frac{d_1}{2}\right)^2 + \left(\frac{d_2}{2}\right)^2} = \sqrt{8^2 + 6^2} = \sqrt{100} = 10 \text{ cm}$
 $S = ah$
 $L = \frac{S}{a} = \frac{96}{10} = 9,6 \text{ cm}$
 Vastus: $9,6 \text{ cm}$

$n = 17 \text{ cm}$
 $S_n = 512 + 1225 = 1737 \text{ cm}^2$
 $S_{\text{alg}} = ?$
 $S_n = n^2 + 2n = 1737$
 $n^2 + 2n - 1737 = 0$
 $n = \frac{-2 \pm \sqrt{4 + 4 \cdot 1737}}{2} = \frac{-2 \pm \sqrt{7048}}{2} = \frac{-2 \pm 84}{2} = 41$
 $S_{\text{alg}} = \frac{n \cdot h}{2} = \frac{41 \cdot 8}{2} = 164 \text{ cm}^2$
 Vastus: selgub ka pindala on 164 cm^2

$2 \tan x = \frac{2 \tan x}{1 + \tan^2 x} = \frac{2 \tan x}{1 + \tan^2 x} + \frac{2 \tan x}{1 + \tan^2 x}$
 $= \frac{2 \tan x (1 + \tan^2 x) + 2 \tan x (1 - \tan^2 x)}{(1 + \tan^2 x)^2}$
 $= \frac{2 \tan x - 2 \tan^3 x + 2 \tan x - 2 \tan^3 x}{1 - 2 \tan^2 x + \tan^4 x}$
 $= \frac{4 \tan x - 4 \tan^3 x}{1 - 2 \tan^2 x + \tan^4 x}$

$(x-1)(x-2) > x+1$
 $x^2 + x - 2x - 2 > x + 1$
 $x^2 - x - 2 - x - 1 > 0$
 $x^2 - 2x - 3 > 0$
 $x^2 - 2x - 3 = 0$
 $x = \frac{2 \pm \sqrt{4 + 12}}{2} = 1 \pm \sqrt{4}$
 $x_1 = -1$
 $x_2 = 3$

$\sqrt{x+1} = 1000$
 $\sqrt{x-1} = 1000$
 $\sqrt{x+1} + 1 = 1000$
 $\sqrt{x+1} = 999$
 $x+1 = 998001$
 $x = 997999$

$a = 16 \text{ cm}$
 $b = 12 \text{ cm}$
 $h = ?$
 $c = \text{alg} = \sqrt{a^2 + b^2} = \sqrt{16^2 + 12^2} = \sqrt{400} = 20$
 $S = \frac{1}{2} \cdot \frac{ab}{\sin \alpha} = \frac{1}{2} \cdot \frac{16 \cdot 12}{\sin \alpha} = \frac{96}{\sin \alpha}$
 $S = \frac{1}{2} \cdot \frac{ab}{\sin \alpha} = \frac{1}{2} \cdot \frac{16 \cdot 12}{\sin \alpha} = \frac{96}{\sin \alpha}$

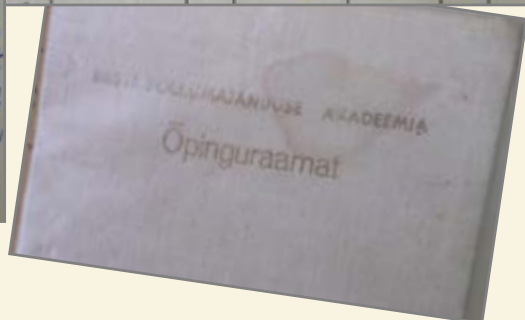
Toredaks leiuks olid sisseastumiseksamite kirjalikud tööd. Samuti tekitas sooje tundeid õpinguraamat, mida aastate eest nii palju oli näppude vahel hoitud ja lapatud, aga üle neljakümne aasta hoiul olnuna oli taaskohtumine põnev: õppejõudude armsad allkirjad, hinded ja nende nägemisega meenuvad konkreetsed eksamid või projektide tegemised.

1972/73 õppeaasta IV semester TEINE

Zrk nr	Õppeaine nimetus	Tundide arv	Professori või dotsendi perekonnanimi	Eksami hinne	Eksamipär	Eksamitulemus
1	Taolise anal		H. Nõmme	hea	14/10	100%
2	Reaal. algebr		K. Kõrre	rohk. hä	27/30	90%
3	Algebr					
4	Mat. anal.		K. Kõrre	rohk. hä	27/30	90%
5	Algebr		K. Kõrre	hä	20/30	66%
6	Mat. anal.		K. Kõrre	hea	27/30	90%
7	Mat. anal.		K. Kõrre	hea	27/30	90%
8	Mat. anal.		K. Kõrre	hea	27/30	90%

PRAKTILISED TÖÖD

Õppeaine nimetus	Tundide arv	Õppejõu perekonnanimi	Arvestuse klass	Arvestuse tulemus	Õppejõu allkiri
Geomeetria		Suuts	arvestus	5,00	Suuts
Reaal. anal.		Pidas	arvest.	2,10	Pidas
Mat. anal.		Uusik	arvest.	1,00	Uusik
Mat. anal.	4 proj	N. Nõmme	õpp. h. arvest.	10,00	N. Nõmme
Mat. anal.		Nõmme	arvest.	10,00	Nõmme
Mat. anal.	proj	Nõmme	arvest.	10,00	Nõmme
Mat. anal.	proj	Nõmme	arvest.	10,00	Nõmme
Mat. anal.	proj	Nõmme	arvest.	10,00	Nõmme
Mat. anal.	proj	Nõmme	arvest.	10,00	Nõmme

Tartus tallatud radadest

Õppehoonete paiknemise teema arendus sai alguse sellest, et Sirje leidis oma sahtlist mingi vana märkmiku ja selle seest kahe semestri tunniplaani – III kursuse kevadsemestri ja IV kursuse sügissemestri omad. Kusagil ei olnud kirjas aastaarvu, seepärast oli tükk tegu märkmiku vanuse määramisega. Kes ikka täpselt mäletab, mitmendal kursusel mida õpitud sai. Jagatud leiust hargnes mitu teemat, mida oleks tore meenutada. Märkmik pärines 1974. aastast.

Tunniplaan		5 ЯНВАРЬ		6		7 ЯНВАРЬ		8	
время	Есmapäev	Teisipäev	время	время	Kolmapäev	Neljapäev	время	время	время
	Entomoloogia l.	Keh. kasv.	8	8	Selekts. loeng	Metsakasut. prax			
	Mitš. 30-1	Pälsoni	9	9	Koms. 1-302	Riia 12-013			
	Pol. ök. l.	Metsakasut. l.	10	10	Pol. ök. l./sem	Entomol. prax			
	Kreutz 32-204	Riia 12-102	11	11	Kreutz 32-204	Mitš. 30-1			
		Metsakult. prax	12	12		Meh. prax			
	Metsakult. l.	Koms. 1-304	13	13		Riia 12-014			
	Koms. 1-302		14	14	Selekts. prax				
	Metsakasvat. l.	Metsakasvat. prax	15	15	Koms. 1-304				
	Koms. 1-302	Koms. 1-302	16	16	Taks. prax				
			17	17	Riia 12-004				
			18	18					
			19	19					

9 ЯНВАРЬ		10	
время	Редд	Laupäev	время
8	Meh. l. ü. näid Riia 12-124		8
9	Selekts. l. ü. näid Koms. 1-302	Tsimilnaitse	9
10	Pol. ök. l./sem	Riia 12-367	10
11	Kreutz 32-204		11
12	Metsakult. l.		12
13	Riia 12-102		13
14	Keh. kasv.		14
15	Pälsoni		15

Teisipäev

8-10 Keh kasv. Pälsoni
 10-12 Metsakasut. loeng Riia 12-102
 12-14 Metsakult.prax. Koms 1-304
 14-15 -
 15-17 Metsakasvat. prax Koms. 1-302

Kolmapäev

8-10 Selektsts.loeng Koms. 1-302
 10-12 Pol. ök.loeng/sem Kreutz 32 – 204
 12-14 -
 14-16 Selektsts.prax. Koms 1-304
 16-18 Taks.prax. Riia 12-004

Neljapäev

8-10 Metsakasut.prax Riia 12-013
 10-12 Entomol.prax. Mitš. 30-2
 12-14 Meh.prax. Riia 12-014

Sirje märkmikust 1973/1974 III kursuse II poolaasta tunniplaan:

Esmaspäev:

8-10 Entomoloogia loeng Mitš 30-1
 10-12 Pol.ök.loeng Kreutz 32 – 204
 12-13 -
 13-15 Metsakult.loeng Koms 1-302
 15-17 Metsakasvat.loeng Koms 1-302

Reede	8-10 Meh.loeng (ü.näd)	Riia 12-132
	Selekts.loeng (ü.näd.)	Koms 1-302
	10-12 Pol.ök.loeng/sem	Kreutz 32-204
	12-14 Metsataks.loeng	Riia 12-102
	14-16 Keh.kasv	Pälsoni

Laupäev	8-12 Tsiivilkaitse	Riia 12-367
---------	--------------------	-------------

1974/75 I poolaasta (IV kursus)

Esmaspäev:

8-10	Metsakasut. prax	Riia 12-013
10-12	Mmj ökon pr.	Riia 12-004
12-14	Metsakorralduse loeng	Riia 12-004
14-16	-	
16-18	Vaigutamine	Riia 12-004

Teisipäev

8-10	Mmj. org. loeng	Riia 12-004
10-12	Metsakult. Loeng	Komsoli 1-302
12-13	-	
13-14	Aviatsiooni loeng	Riia 12-004
14-16	Tead. Kommunism	Kreutz 32 – 204
16-18	Metsakasut. loeng	Riia 12-004

Kolmapäev

8-10	Hüdro.mel.	Mitš 32-1
10-12	Mmj. ökon. loeng	Riia 12-004
12-13	-	
13-15	Metsakult.loeng	Koms 1-302
15-17	Mmj.ök.prax.	Riia 12-102

Neljapäev

8-10	Metsakasvat.loeng	Koms. 1-302
10-12	Tead.kom.-sem.	Riia 12-004
12-13	-	
13-15	Hüdro.mel.prax.	Mitš 30
15-17	Metsakorrald.prax	Riia 12-004

Reede

8-10	Metsakasut. loeng	Riia 12-004
10-12	Mmj.ök.loeng	Riia 12-102
12-13	-	
13-15	Aviats.prax.	Riia 12-013

15		ЯНВАРЬ		16	
8	Metsakasut.	Mmj org l		8	
9	prax Riia 013	Metsakult Riia 004		9	
10	Mmj ökon pr	Metsakult l		10	
11	Riia 004	Koms. 1-302.		11	
12	Metsakorrald.			12	
13	dux l Riia 004	Aviats l. 004		13	
14		Tead. kommunism		14	
15		Kreutz 32-204		15	
16	Vaigutamine	Metsakasut l.		16	
17	Riia 12 004	Riia 004		17	
18				18	

17		ЯНВАРЬ		18	
8	Hüdro.mel.	Metsakasvat l		8	
9	Mitš 32-1	Koms. 1-302		9	
10	Mmj. ökon l	Tead. kom sem		10	
11	Riia 12-102	Riia 12-004		11	
12				12	
13	Metsakult. l	Hüdro.mel. pr		13	
14	Koms 302	Mitš. 30		14	
15	Metsakasut. Riia	Metsakorrald. pr		15	
16	Mmj.ök. pr. 102	Riia 12-004		16	
17				17	

19		ЯНВАРЬ	
8	Metsakasvat l		
9	Riia 004		
10	Mmj.ök. l.		
11	Riia 12-102		
12			
13	Aviats. pr.		
14	Riia 12-013		
15			

Sirje tunniplaanis olid ilusasti kirjas ka loengute toimumise kohad, aadressid ja auditooriumite numbrid. Meie tudengiaastad olid ju sel ajal, kui metsameestel oma õppekorpust ei olnud – loengust loengusse või praktikumidesse tuli lipata läbi linna, sest õppehooned olid hajali enamasti küll ühel-, aga ka teisel pool jõge. Mida nooremal kursusel olime, seda rohkem oli jooksmist (jooksutamist). Ja kuhu me siis ruttasime?

Õppehoonete vahel...

Erinevalt praegustest tudengitest, kes kasutavad igasugust e-õpet ja interneti põhiseid rakendusi ning muid digitaalseid konspekte/pukse, käisime meie sageli lausa õppetööl kohal.

Meie omaaegsed õppehooned olid üle linna laiali, valik tehtud sõjajärgsete säilinud hoonete baasil. Meie käsutada oli vaid üks otseselt õppeotstarbeks ehitatud hoone - Kreutzwaldi 32.

Õppetöö pidi tookord õigel ajal lõppema, sest loengud toimusid üle linna laiali ja sageli tuli peahoonest veerand tunniga üle Toomemäe Komsomoli/Baeri tänavale või mujale jõuda. Täna tudengid saavad pea kogu õppetöö tehtud Maaülikooli uues linnakus, nad on autodega hästi varustatud, kasutavad mobiilset interneti, Metsamaja kohvikut ja kohviautomaate ning kogu praeguste tudengite elu-olu pole 40 aasta tagusega üldse võrreldav.

Meie endised õppehooned on tänaseks kas renoveeritud, ümber ehitatud muuks otstarbeks või hoopis lagununud. Eriti kurb seis on endise metsakasvatuse kateedri praegu mahajäetud hoonega Komsomoli, nüüd Baeri tänaval. Katus lagununud, aknad laudadega kinni löödud. Fotoseeria tookordsetest hoonetest praeguste piltidega kujuneb mõtlemapanevaks.

Oleme juba aastakümneid harjunud, et Eesti Maaülikoolil on Tartus Tähtveres Metsamaja ja Järvseljal jahiloss. Isegi endal tükib ununema, et meie õpingute ajal neid kumbagi tegelikult polnud.

Maaülikool on tänaseks täielikult koondunud Tähtvere uude või renoveeritud hoonetega ülikoolilinnakusse.

Unistused oma õppehoonest ning ülikooli Metsamaja lähteülesanded olid meie õpingute ajal juba jutuks, projekt valmis 1976-77 ja hoone lõplikult 1984. aastal. Püüdsin ilusa ilmaga pildistada endisi EPA hooneid.

Sain oodatud positiivse emotsiooni asemel rea negatiivseid muljeid. (Kalle)

1. EPA peahoone

Riia mnt 12 – tookordne EPA peahoone, praegune Balti Kaitsekolledži (Kaitseväe Ühendatud Õppeasutused) hoone. Sealsamas asus ka dekanaat. See Lenini väljakul Lenini kuhu seljataga seisnud hoone oli omal ajal üks Tartu sümboleid TRÜ peahoone kõrval, nii et seda on jäädvustatud kõikvõimalikes kohtades.

Kahjuks ei ole meie oma poiste pildistatut, nii, et tuleb leppida võõraste "sulgedega".

Metsameeste õppetöö toimus hoone Võru tänava poolses tiivas, peamiselt esimesel ja keldrikorrusel. Siin õppisime metsakasutust, metsamajanduse-, metsakorralduse- ja metsamajanduslike tööde mehhaniseerimisega seotut, puiduteadust. Kuulasime mitmeid loenguid (sh. dendroloogia).

Selles hoones asusid ka EPA medpunkt, tsiviilkaitse õpperuumid (varjend) ja teisel korrusel vasakus tiivas EPA arvutuskeskus - suured undavad masinad hiiglaslikus ruumis, kuhu tudengeil asja polnud. Sinna viidi vaid nende poolt (või nende andmetega) perfolindid.

Võru tänava poolse tiiva keldriruumid on tänasel päeval Tartu Kaitseliidu käsutuses. Meie kunagises õpperuumis nr 004 tegutsevad Tartu kodutütred ja noorkotkad. Osalejad on ka meie pere lapsed Linda, Kalev ja Kadri Eliise (Sirje).

Pilt on pärit 1974. aastal välja antud 84-kopikalise raamatust, kus fotode autoritest juttu pole.

2016
Kalle

Leniniga olevat tudengid halvasti ringi käinud, torganud talle pühade puhul leivapätsi kaenlasse jms.

2. Õppehoone - Komsomoli tn 1

1974
Gallo

45 aasta tagune slaidist tehtud pilt oli esimese raamatus (lk. 12) eksitavalt pahupidi.

Komsomoli tn 1 – praegu K. E. von Baeri tn aadressi järgi, kuigi endise Komsomoli tänava lõviosa on nüüdseks Kroonuaia tänav. Tänapäevase tondilossina püsiv hoone on armetus seisus olevana pildile püütud juba 2016. aastal, aga asi pole muutunud ka 2019-ks. Seal hoones toimusid füüsika loengud ja praktikumid, metsakasvatuse, metsakultuuride, metsakaitse, metsafütopatoloogia, geneetika ja selektsiooni, looduskaitse, ulukite bioloogia jm. praktikumid.

Sellesama hoone keldrikorrusel tuli meil autode ja traktorite õpetuse raames keevitada ja silindreid lihvida.

3. Õppehoone - Mitšurini tn 30

Mitšurini tn 30 – praegu Lai tn 30 – endine nn. Katariina maja - elumaja, ühtlasi ka korporatsiooni Vironia Tartu konvendihoone, hoovi-poolses tiivas tegutseb Folkuniversitet. Selles hoones käis rohkem agronoomia- ja zootehnika teaduskonna õppetöö, kuid meie õppisime seal metsa-entomoloogiat ja maaviljelust. Võib-olla muudki?

Ruumid olid väikeste akende tõttu hämarad ja sisustus rohkem muuseumilaadne. Kõik oli minu meelest kuidagi kopitanud olemisega (ka eakad õppejõud).(Pille)

Mu poeg Jaan on Vironia korporant aastast 1998, oli selle presidendiks aastatel 2000 ja 2001. (Sirje)

4. Õppehoone - Vene tn 32

Vene tn 32 (Narva mnt 78) – endine TÜ Veterinaar-kliiniku hoone. Ehitati aastatel 1864 kuni 1866 ja oli kasutusel kuni 1992 aastani.

Selles hoones toimusid orgaanilise ja anorgaanilise keemia loengud. Ehk ka muud?

5. Õppehoone - Kreuzwaldi tn 32

Kreuzwaldi tn 32 -
tookordne
mehhaniseerimis-
teaduskonna maja,
esimene ja sel ajal
ainus otseselt
õppetööks EPAs
valminud hoone.

Siin oli suurim
auditoorium, kus
toimusid
"punased"
loengud. Siin
õppisime ka
tugevusõpetust,
tehnilist
mehhaanikat ja

Siin tahtsid kõik
oma naba näidata!

6

6. Õppehoone - Burdenko tn 13

Burdenko tn 13 -
praegu Veski tn. 13
- nn. Mullamaja.
Ehitus-aasta 1893.
Korporatsiooni
Livonia
konvendihoone.

Siin toimusid
mullateaduse
praktikumid.

40 aasta taguseid
pilte ei õnnestunud
leida.

7. Õppehoone - Mitšurini tn 32

2016
Kalle

7

2016
Kalle

2018
KV-portaal

40 aasta taguseid pilte ei õnnestunud leida. Selles
hoones toimusid keemia praktikumid ja
hüdromeliaratsiooni loengud

Mitšurini tn 32– praegu Lai tn 32 - sise-hoovis asuv
hoone, oli alles hiljuti müügis.

8. EPA spordihoone

Pälsoni tn 1 – praegu Pepleri tn 1. Endine Tartu Maarja kirik - valminud 1842. aastal

2012

1960

Kirik põles 1941. aastal ja jäi varemeisse. Pärast sõda ehitati see ümber Eesti Põllumajanduse Akadeemia võimlaks. Seal toimusid kehalise kasvatuses tunnid ja treenisid üliõpilas-sportlased.

2009. aastal tagastati hoone Tartu Maarja kogudusele, kes on asunud kirikut taastama väliselt endisena, kuid uudse interjööri. Pilt on pärit koguduse kodulehelt.

Meenutusi seoses spordihoonega

Kehalise kasvatuses tundides, mis toimusid esimesel kahel kursusel, oli meil sagadaseks tookordses EPA võimlas korvpalli ja võrkpalli mängimine.

Kooliajast meenuvad esimeste õpiaastate soojad talved.

Talvel pidid meil olema suusatunnid, kuid tegelikult asendasid neid lumepuudusel sageli jooksutrennid. Meenuvad pikas hanereas Tartu Tähtverest Tallinna maantee ääres linnast välja jooksmised, kusjuures Emajõe ürgoru kaldad rohetasid, päike säras ja Emajõgi vulises südatalvel rahulikult Peipsi poole. Pärast tuli higise ja veel pooleldi lõõtsutavana suurte keskendumisraskustega uuesti tundidesse minna.

Tõstmise ja raskejõustiku oli kursusel tõesti väga populaarne. Tõstmise ja atleetvõimlemise treeningud toimusid lisaks EPA võimla keldri treeningruumile ka Tartu Ülikooli võimlas, kuna Hannes Laidvere isa oli kehakultuuriteaduskonna prodekaan ning meid toetas. Seega oli vähemalt Hannes Laidvere ja Peep Kaimuri puhul tegemist mitme sportlaspõlvkonna ja tervislike eluviiside propageerijate järjepidevusega, kusjuures ka vanameistrid ise olid oma sporditöös aktiivsed veel küpses keskeas, vastavalt odaviskes ja tõstmises.

Treeningutel EPA võimla keldris oli veel üks iseäralik aspekt, kuna lamades surumise pink oli keldriakna kohal allpool maapinda ning parasjagu olid miniseelikute esimesed buumiaastad. Igatahes küsiti kips-kõps sammude saabumisel-möödumisel akna all treenijalt sageli, et kuidas ka oli? Loodan et mööduvad neid neid kommentaare ja üldist lõõpimist ei kuulnud. (Kalle)

Tudengite ühiselamud

Enam kui neljakümne aasta eest oli EPA-I vaid kaks ühiselamut. Vanas ühikas Nooruse tänaval (Nooruse 1), elasid peamiselt tütarlapsed, ka mõned vene õppekeelega meessoost zootehnikud ja veterinaarid ning alumisel korrusel abielupaarid. Ainus hea asi selle kaugel asukoha juures oli, et tütarlastele osutus kavaleride poolt peolt jalgsi kojusaatmine piisavalt pikaks teekonnaks teineteise põhjalikumaks tundmaõppimiseks. Tänapäevaks on Nooruse ühikas asendunud täiesti uue ja kaasaegse hoonega, kus asub Tartu Ülikooli Tehnoloogiainstituut.

Tänu oma asukohale linnaservas, ei ole see meieaegne ühiselamu mahtunud eelpoololevale kaardile.

Uue ühika asukoht Betooni tänaval oli juba siis õppehoonete suhtes soodsam kui tüdrukute ühikal. Ka õlletehas jäi piisavalt lähedale ning ega südalinngi kaugele jäänud. Mäletan bussiaknast nähtud EPA tudengit (maaparandajat), kes Tähtvere tänava keldripoest pangega lahtist õlut Bettoni tassis.

Bettoni ühikas renoveeriti 2002. aastal. Eespoololeval õppehoonete kaardil tähistatud tähaga „Ü“. (Pille)

1961

Nooruse ühikas - Nooruse tn 1

Vana ühika hoone valmis 1961. aastal. See jäi kõigist EPA õppehoonetest üsna kaugele, päris linna serva - Viljandi maantee alguse juurde.

2016
Kalle

Ü. Ühikas - Betooni 7 (Betton)

Uus ühikas - Betooni 3, nüüd Tuglase 7 - seal elasid peamiselt noormehed. See suhteliselt uus ühikas, mis valmis saanud 1968. aastal, oli juba kitsaks jäänud aina kasvavale tudengkonnale. Ühikakohti ei jätkunud sugugi kõigile soovijatele. Kui kellegi olid lahedamad elutingimused, siis toakaaslaste arvel, kes kirjutas küll ühiselamutoas, aga said peavarju mujal.

Juba 1977. aastal sai valmis veel uuem ühiselamu sealsamas kõrval - niinimetatud "Torn".

Ühisteks väljasõitudeks kogunesime enamasti Bettoni juurde.

2016
Kalle

1974 või 1975
Uno

Linnasüdames ja nurgatagustes...

Üleskutsesele meenutada, kus me Tartu linnas tudengipõlves ringi liikusime – kus käisime söömas ja õppimas (tuupimas), aga ka meelt lahutamas, oli kiireim ja aktiivseim reageerija Petka, kellel eriti hea mälu poeesia peale.

Keegi üllitanud kunagi EPA lehes varjunime all järgmise luuletuse - see olnud omaette skandaalikene, millest ma midagi ei mäleta. (Peet)

Mööda Volgat Santal Kaunasesse sõites
Teel veel Kasesalus Tarvapoisse võites
Lõpuks mundrimeeste agarust siis laites
peale külma dušši magama ma jäin.

Petka ja ka teiste meenutused puudutavad kohti, aga ka menüüsid ning muud pakutut ja kogetut. Nelja ja poole aasta jooksul jõudsimme ikka päris paljudesse kohtadesse, millest midagi meenutada.

Kaardile on kantud kehakinnitus- ja meelelohutuskohad. Pildid on pärit peamiselt Tartut tutvustavatest vanematest, aga ka uuematest, trükistest.

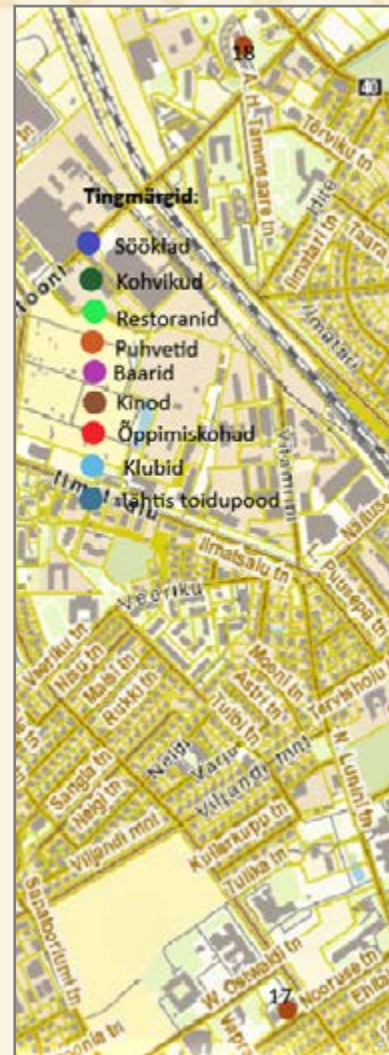
Söögikohad:

1. Söökla „Võit“ - asus Raekoja platsi ääres Raekoja paremas tiivas asuva apteegi vastas aadressil Nõukogude väljak 2/4 2. korrusel - trepist minnes paremat kätt. Söökla avati hilja – alles kell 12, aga selle eest sai süüa kuni kella 22-ni öhtul.

Söökla parim osa oli pukibaar - teisel korrusel - seal sai kuiva veini kröbistada ja käibisid ka "spordinuumikute" toidutalongid. (Peet)

Pukibaaris oli hea šnitsel. (Tõnu)

Vist ainult Võidu sööklas pakuti menüüs ka hapukoort - poole teeklaasi kaupa. Sportlased võtsid tavaliselt kaks portsu. (Pille)

Vasakpoolsel pildil näha ka kohvik Werner'i uks.

2. Dieetsöökla „Tempo“ – V. Kingissepa tn 9 (nüüd Kүүtri tn). Avati tund aega varem kui Võit, aga pandi kinni suhteliselt vara – juba kell 19. Ka dieetsöökla Tempo oli pukibaar, mida nimetati kohvikuks. Seal müüdi ka karastavaid alkohoolseid jooke. Parempoolne uks viis sööklasse ja vasakpoolne pukibaari (kohvikusse).

Minu mäletamist mööda oli Võit selline tavalisem söögikoht, aga Tempo kuidagi parem. Tempo baaris sai vahetada ka sportlastele antud talonge rahaks. (Ingrid)

3. Söökla „Edu“ – H. Heidemanni (nüüd J. Kuperjanovi) 5a – oli avatud 8 – 18.

Korralik söökla - ettekandjatega (Peet).

Väike söökla hallis majas sissepääsuga maja nurga pealt - mina ei mäleta, et oleks ettekandjaid olnud. (Pille).

Nii näeb endise "Edu" sissepääs välja tänapäeval.

4. EPA söökla – asus Riia mäel, peahoone keldris. Eraldi oli sealsamas ruumis teises seinas väike puhvet.

Minu lemmiktoiduks oli seal sööklas kohupiima vaht kisselliga. Meenub kuidas rektor Rüütel oma prouaga peahoone sööklas istus ja sõi ja kuidas Arnold Tolk tellis sealt midagi “hamba alla”, et jõuaks linna Võitu sööma minna. (Ingrid)

Seal sööklas oli võimalik ise oma lõunaportsu komplekteerida. Kotleti hind oli eraldi välja toodud ja kartulite hind eraldi. Lisandiks sai võtta stoovitud porgandeid (0,03 rbl ports) või stoovitud kaalikaid (0,02 rbl ports). Kui ikka näpud päris põhjas olid, sai ka 2 kopikaga hing sees hoitud. (Pille)

5. Piimasaal – asus Raekoja platsil, aadressil Nõukogude väljak 2, Võidu sööklaga samas hoones, alumisel korrusel. Piimasaal avati hommikuti juba kell 7 – mitu tundi enne sööklate lahtitegemist, kuid juba kell 17 pandi kinni. Seal müüdi muu hulgas kohvi, piima või keefiri kõrvale maitsvaid krõbedad lehttaignast suhkrukringleid. Juba ainuüksi nende pärast sai piimasaalis keha kinnitamas käidud (Pille).

Kohvikud:

6. "Emajõe" – asus laeval „Santa“. See laev-kohvik seisis ankrus jalakäijate silla raekojapoolse otsa juures. Ilus oli istuda laisalt voolava vee ääres, kuid kui tellisid vaid tee (0,02 rbl), siis ettekandja põlglikku pilku vältida polnud võimalik.

7. „Tartu“ ehk Werner (Tegelik nimi tollal oli “Tartu”, aga kutsuti ikka Werneriks). Asus aadressil Ülikooli 11, Ülikooli tänava ja raekoja platsi nurgal. Selles kohvikus käis “peenem” seltskond, seal olid imepisikesed ümmargused lauad ja viini toolid, ning esinduslikud tumedates kleitides ettekandjad väikeste valgete põllekestega. Sageli oli läbi akna näha seal kedagi malet mängimas. Nooremaid küllastajaid ei vaadatud eriti lahke pilguga. (Pille)

8. "Kaunas" – Emajõe teisel kaldal – Leningradi mnt 2. Avar moodne ehitis.

Selle kohaga seoses on mul üles tunnistada patt. Ühel korral kohvikus käies poetasin käekotti tühjaks joodud pokaalid. Tookord oli erakas neid hädasti vaja – ise ju ei jõudnud osta. Need klaasid on mul siiani alles nagu elavad etteheitid. Praegu läheks ja viiks tagasi – nüüd juba julgeks. (Pille)

9. Ülikooli kohvik - seal oli üsna varakult päeval elav muusika ja seal sai käidud peamiselt haruldaselt kihvti häälega lauljatori pärast. Siis ei olnud avalikkus Silvi Vraidist veel midagi kuulnud. (Pille)

Ülikooli kohviku tänapäevane nägu

10. "Vikerkaar" - Taara pst ja end. Lutsu tn nurgal olevas majas – Lutsu 7 (nüüd Näituse tn 7) oli väike pood ja selle kõrval väike kohvik Vikerkaar, kus sai ka kergelt süüa. Õdus kohake. (Pille)

Restoranid:

11. "Volga" – meie ajal V. Kingissepa tn 10, praegu Kүүütri tn 1. Tudengite poolt enim külastatud restoran.

Kord juhuslikult suurema kambaga peale üht eksamit või lausa sessi lõppu Volgasse sattudes istusime ühise laua ümber - näljased. Arvasime, et saame oma praed kätte kiiremini, kui tellib üks ja kõigile sama roa. Kaalusime tellida biifsteeki munaga, aga lõpuks otsustasime omleti kasuks. Pika laua otsas istuv Mati esitas ettekandjale tellimus: "Kümme omletti" ja hõikas juba lahkuvale näitsikule hajameelsusest ärgates järele: "Muuseas munaga!", mille peale kõik naerma pahvatasid – ka ettekandja. (Pille)

Poiste seas olid liikvel jutud EPA tudengitest, kes Volgast igasuguseid asju joomase peaga pihta pannud, sealhulgas mingid ukse külgekardinad ja isegi üks tugitool,

rääkimata sildist tekstiga „Vabu kohti ei ole“, mida olevat hiljem ühikas ringijooksva koera kaelas nähtud. Võib-olla olid need linnalegendid, aga kui mitte, siis Ilmselt ei „virutatud“ vajaduse pärast ega kleptomania tõttu – pigem ikka seiklusjanust ja soovist millegi erilisega kaastudengite tähelepanu võita. (Pille)

12. "Kaseke" - Pargi ja Tähe tänava ristis - aadress - Tähe 19, nüüdseks on hoone juba lammutatud. Selles restoranis korraldas meie kursus lõpupeo aaste enne meid lõpetanutele.

13. „Tarvas“ - asus vana kaubamaja 0-korrusel, bussijaama poolses küljes. Aadress – Riia 2

14. „Kaunas“ – suur kompleks teiselpool Emajõe - sinna sai üle jalakäijate silla. Hoones oli lisaks alumisel korrusel asuvale kohvikule ja kulinaaria-kauplusele ülemisel korrusel restoran.

Kaunases sai Ahtoga käidud karbonaadi söömas, lisandiks 2 õlut. (Tõnu)

Populaarne päev Kaunases oli teisipäev, sest siis polnud programmi, piletit polnud vaja osta ja oli palju tudengeid. (Peet)

15. „Raudtee“ – asus raudteevaksalis.

Raudteejaama restorani hellitusnimed olid „Gudok“ (Vedurivile) ja „Krasnõi Relss“ (Punane Relss). (Peet)

Seal oli hea seljanka supp ja buss, kas 5 või 13, viis ilmeksimatult tudengid ühikasse tagasi. (Tõnu)

16. TRÜ "uue torn" - Leningradi mnt, nüüd Narva mnt 27 - sinna alla tekkis ka mingi kõrtsi moodi värk napsu ja pillimänguga - tantsu oli ka.(Peet)

Puhvetid:

17. Nooruse ühikas - Tüdrukute ühika alumisel korrusel oli puhvet, kus peamine menüü - vees ligunenud soojad sardellid ja kõrvale kas hapukapsas või kartulisalat. (Pille)

Mina toitusin ilmselt peamiselt Nooruse ühika puhvetis. Aga söökidest ei mäleta küll ühtegi. Ühikas oli ikka oma tehtud praekartul põhitoit. Jälle üks hea asi, nii et juba selle peale mõeldes tuleb vesi suhu. (Ingrid)

18. Bettoni ühikas - Bettoni puhveti olud olid ilmselt lähedased Nooruse omadega.

Väike vinjett seal - autoriks oli Ants Vahtras:

Kulbiga kapsast ja ka vesivorst taldrikule läigatatud jäi daam leti taga pisut kõhklema kui oli esimese (suhteliselt suure) kartuli ära paigutanud.

Ants viisaka inimesena: "Täna, kartuleid pole rohkem vaja". (Peet)

Ma sõin seal harva. Kohupiim, munad mitut moodi, tee, kohvi. (Tõnu)

19. Mingi viineri- (vabandust sardelli-) kiosk oli ka Mitsurini/Laia tn keldris, kiireine oli võimalik. Lai/Mitsurini tn 26 oli see puhvet - praegu ei tea, mis seal on. (Peet)

Baarid:

20. Pirukabaar ehk Pontšikubaar asus Raekoja platsil aadressil Nõukogude väljak 9, oli avatud 7:30 kuni 18:30.

See jäi raekoja poolt Emajõe vaadates paremal kusagile platsi keskele. 6-10 pontšikut ja klaas piima või teed - toitis küll. (Tõnu)

Eriliselt head olid pontsikubaari pontsikud. Selliseid ma oma hilisemas elus enam saanud ei ole. (Ingrid).

Enamasti lookles seal aeglaselt pikk järjekord (Pille).

21. Õllesaali kutsuti meie ajal mitteametlikult Humalaks – see Tartu vaimu pesa asus 21.juuni tn ja Kingissepa tn nurgal (praegu Rüütli 9/ Kүүtri 10/12). Vikipeedia andmetel töötas sellesamas kohas õllerestoran „Humal“ ajavahemikus 1975... 1997. Täna sel päeval asub samas hoones Hotell London.

Raske juhus oli siis kui kiireine sai kavandatud Humalasse, seal sai rubla eest karbonaadi ja kaks õlut - no ei läinud kiiresti. (Peet)

Hotell London, endise Humala sissepääs paistab sõiduki tagant.

22. Veinibaar „Miša juures“ - huvitav kohake - väga pisike püstijalabaar Munga 10 nurga peal.

Sellega oli taoline lugu, et ükskord peale õnnestunud plaadiostusid (LP-d), sai seal asja ära märgitud. Ilmselt võis märke olla mitu, sest kilekott plaatidega ununes laua alla rippuma ja oli alles ka siis kui omanik bettonist järgi tõttas. Isikuid ei keera ette aga tõestisündinud lugu. (Peet)

Kinod:

23. "Ekraan" - uus moodne kino (tüüppoone) Riia maanteel otse EPA peahoone taga, aadressil Riia 14.

24. „Komsomol“ – asus teiselpool Emajõge aadressil Mai 97 (1.Mai 97) – nüüd Raatuse 97. Kino asemel on tänapäeval samas hoones Club Illusion (ööklubi „Illusion“).

Pildil: Club Illusion

25. "Saluut" – endine ja praegune kino Athena, mis nõukaajal kandis Saluudi nime, asus Kingissepa (nr 10, nüüd Kүүtri 1) tänaval, kohe restoran „Volga“ kõrval. Käisime selles kinos kõige rohkem.

Mäletan, et ükskord eksamiteks ettevalmistamise perioodil, kui pea enam midagi juurde ei olnud valmis mahutama, otsustasime Tõnisega end kinno tuulutama minna. Et tuuldumine pikem oleks, sai valitud kaheseerialine film. Tundus, et sellest jäi väheks ja pärast seansi lõppu otsustasime raske südamega minna järgmisele seansile, kus oli tavalise pikkusega film. Kõju minnes oli muljetamist palju, õppimisest ei tulnud enam midagi välja. Eksam oli järgmisel hommikul. Läks hästi, või isegi väga hästi. Tegime edaspidiseks kinoskäimise kasulikkusest eksamiks õppimise ajal omad järeldused. (Pille)

"tänane "Athena" - nõukaaegne "Saluut"

26. "Varia" – väike kino Raekoja platsil meieaegse aadressiga Nõukogude väljak 16, tegutses linna kultuurimaja juures.

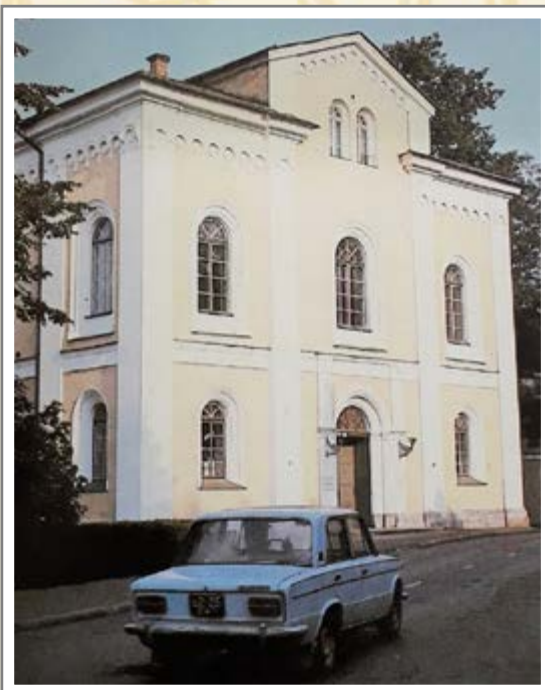
Selles kinos näidati teistest enam dokumentaalfilme ja „rämpsfilme“. Ühe sellise peale sattumine on igavesti meeles. Kui olin filmi algusest alates pidanud vaatama ligi 20 minutit pruunikas-valget kinopilti sellest kuidas idamaa turul käib ringi kõhukas puhvpükstes kaupmees – lai õunavaagen pea peal - ja karjub vahetpidamata midagi, mis minu kõrvale kostub nagu: „Tule jablukiinii!“, siis mulle aitas – tõusin ja lahkusin. (Pille)

Kino Varia ja Tartu Linna Kultuurimaja tegutsesid ühes ja samas kohas

Õppimiskohad:

27. Ülikooli tuubikum - TRÜ peahoone taga asuv TRÜ õpperaamatukogu praeguse aadressiga Jakobi 1. Seal sai õppimas käidud eriti noorematel kursustel olles, sest siis olid ühikatoad alles rahva- ja kärarikkad ning seal oma õppetöösse süveneda päris raske, kui mitte võimatu. Hiljem, kui elamistingimused muutusid hõredamaks ja vaiksemaks, see vajadus kadus. Meenub, et kui tuupureid oli napilt, ei tundud huvi, millise kooli tudeng sa oled, kui aga tekkis ületätumus, siis jäeti EPA-kad ukse taha. (Pille)

Tuubikum - ajatu hoone

28. Gogoli raamatukogu lugemissaal – see asus Emajõe lähedal – praegu Kompanii 3/5 aadressil. Mäletan nagu lugemissaali sissepääs oleks olnud hoone tagant – Emajõe poole jäävast küljest.

(Vikipeediast: Alates 1987. aastast kannab raamatukogu Oskar Lutsu nime, enne seda aastatel 1952 -1986 oli aga Nikolai Gogoli nimeline)

Klubid:

29. Ülikooli klubi asus Tähe tänava alguses (praegu Tähe 3). Väga populaarne koht, eriti esimestel õpiaastatel. Peod toimusid paaril päeval nädalas. Sinna oli raske sisse saada - üks igavene tunglemine oli sissepääsu ees. Tantsuks mängis ansambel Kogodus, kes alles 1971. aasta sügisel tegutsema hakkas - jäid meelde peamiselt Jüri Elken ja Peeter Väljak, viimase väga eriline hääl ja nende omanäoline looming. (Pille)

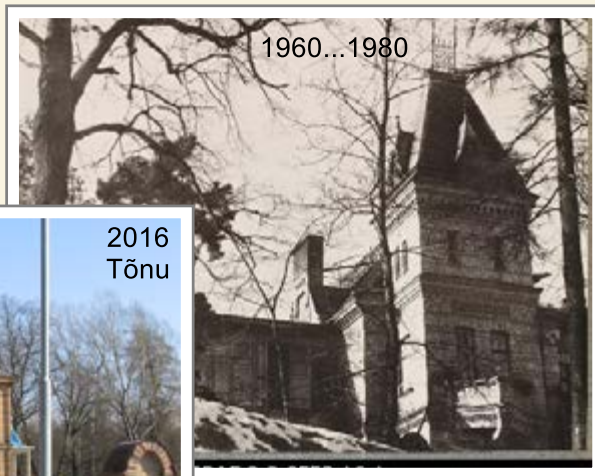
Ülikooli klubis oli väga kirjusid perioode, algusaegadel (meie mõistes) oli seal õlu legalne, mingil hetkel saabus menüüs täielik kirkastumine, jäi vaid konjak/brändi, võimalik, et ka vahuvein.

See pööre toimus millalgi sügisel, kui tudengid oma malevarahad olid kätte saanud.

Üks tuttav maaparandusrühma meister "esines" stiilis: "Palun üks õlu - ah pole - siis kaks budafokki". (Peet)

Mina mäletan tüdrukute poole pealt. Õlut me ei joonud, see veel ei maitsenud, aga põhiline oli kuiv vein. Eriti mokka mööda oli magusam Murfatlar, sellised pikad peene kaelaga pudelid ja kinnituse küljest jooksid värvilised nõõrid, mida sai hiljem käe ümber panna, Teine mark oli Risling - see oli hapu. Ei mäleta, et seal peale jookide midagi muud oleks müüdnud. Veel meenuvad TRÜ teaduskondade isetegevuskavadega õhtud, mis olid üsna vaimukad. (Pille)

*EPA Üliõpilaste klubi
nüüd ja enne.*

Endine EPA klubi on nüüd muinsuskaitse all olev elamu – Uno Lausingu maja. Täna on see restaureeritud kultuurimälestis.

30. EPA klubi – aadressil Burdenko 6, nüüd Veski 6. See oli hoopis teistsugune koht võrreldes TRÜ klubiga.

Seal ei olnud päris vaikelu, aga seal üritati rohkem midagi akadeemilisemat korraldada, tantsu oli harva, vist isegi tantsukursused olid (mulle sellest abi ei olnud), kuulamisdiskosid oli ka. (Peet)

Seal toimusid kas kursuste, teaduskondade või näiteks kirjandusklubi üritused. Maja oli sobiv väiksematele kooslustele – sellist suurt saali nagu TRÜ klubis oli, siin ei olnud, see-eest oli hubaseid ruumikesi ja nurgakesi, kus kaminatule paistel või pehmetel sohvadel sai vestelda. (Pille)

Nüüd edasi klubide kohta vaid Petka meenutused: Peale TRÜ ja EPA klubi olid veel pidukohad:

31. Tartu Linna Kultuurimaja - "linna kult" - Raeojoja platsis (Nõukogude väljak 16), kes seal tantsuks mängis, ei mäleta.

32. Tartu rajooni Kultuurimaja - "rajooni kult" - Narva (meie ajal Leningradi) mnt 23. Rajooni kult oli mälu järgi FIX-i pesa.

33. Raudteelaste klubi –
H. Heidemanni/Kuperjanovi 9 –
seal sai paar korda käidud –
kere peale ei saanud.
Seal näidati kino ka.

34. Ohvitseride klubi -
praegune aadress Jaama 73a.
Julgemad käisid kaugretkedel
ohvede klubis – mul kogemus
puudub, ei kommentaari.

35. Nahakombinaadi klubi -
oli vist Filosoofi 15, seal käis
vanem rahvas - no meie
mõistes muidugi.

Endine raudteelaste klubi nüüd (üleväl) ja enne (all)

Tähtis toidupood:

36. "Toome" - väike
keldripood.

Betooni ühikale kõige
lähemal olev toidu- ja
õllepood, eksisteerib ikka,
kuigi pankroti äärel,
samas kohas. Praegune
aadress Jakobi 17. (Tõnu)

*Selle poe juures on aeg
küll paigal tammunud*

2012
Lilian Lukka

Meenutusi õppejõududest ...

Viimasel kokkutulekul jäi kõlama kursuserahva soov veidi põhjalikumalt puudutada õppejõudude teemat. Kui esimeses raamatus (lk 88) olid kirjas vaid meeldejäävamad (õigemini osaliselt punnitatult meenutatud) õppejõud, siis tänu arhiivis säilitatud õpinguraamatutele on võimalik taastada praktiliselt kogu nimekiri õppejõududest, kelle käe alt oleme läbi käinud. Iseasi on, kui palju meist kellelgi nende õppejõududega seondult meenub.

Järgnevalt on semestrite kaupa loetletud õppeained, milles tegime eksamid või arvestused ja õppejõud:

I kursus 2. semester

I kursus 1.semester:

Anorgaaniline keemia – Tali
NLKP ajalugu – Tolk, Kivimaa
Kõrgem matemaatika – Reino
Jahindus (loeng) – Pihelgas
Botaanika – Neerut
Tüdrukute keh kasv – Aarne Vaik
Poiste keh kasv. – Jürisma
Vene keel – Olšovskaja
Botaanika – Neerut
Geodeesia – Meijel
Inglise keel – Luik
Saksa keel – Treiman
Füüsika – Anderson, Karolin

Botaanika – Raudsepp
NLKP ajalugu – Tolk, Ševtšuk
Kõrgem matemaatika – Veske
Geodeesia – Meijel
Füüsika – Anderson
Jahindus (praktikum) – Naaber
Arvutusmatemaatika (praktikum) – Kose
Anorgaaniline keemia (praktikum) – Männik, Neufeld
Inglise keel – Rückenber
Saksa keel – Jaamaste
Tehniline joonestamine – Palm
Vene keel – Olšovskaja
Meteoroloogia – Karolin
Tüdrukute keh kasv. – Paalo
Poiste keh kasv. – Jürisma

II kursus 1. semester

Mullateadus – Kõlli
Orgaaniline keemia – Järv
Dialektiline materialism – Loit, Uri
Tehniline mehhaanika – Kuigo
Taimefüsioloogia – Saar
Inglise keel – Mody
Saksa keel – Treiman
Dendroloogia – Ott
Dialektiline materialism – Loit
Filosoofia – Uri
Mullateadus – Kõlli
Var. statistika – Nilson
Autod–traktorid – Kala

II kursus 2. semester

Inglise keel – A. Mody
Saksa keel – Treiman
Teaduslik ateism – Liibusk, Uri
Ajalooline materialism – Liibusk, Uri
Tehniline mehhaanika II – Leibur
Mullateadus – Kõlli
Dendroloogia – Laas
Taimefüsioloogia – Jänes
Masina elemendid – Aarend
Ajalooline materialism – Liibusk
Filosoofia II – Uri
Elektrotehnika – Tammemägi
Metallide tehnoloogia – Pille
Tüdrukute keh kasv. – Palge

Mitme nimega laps?

Tõnu ja enda õpinguraamatuid võrreldes avastasin, et mina ei ole filosoofiat õppinud. Kui Tõnu õppis II kursusel kahel semestril filosoofiat, tegi arvestused, siis mina samal ajal õppisin dialektilist- ja ajaloolist materialismi! Või oli siis heal lapsel mitu nime? (Pille)

III kursus 1. semester

Metsakasvatus – Pihelgas
Metsafütopatoloogia – Muiste
Metsakultuurid I – Laas
Poliitökonoomia – Matin, Kaaramaa
Ehitusõpetus – Soidra
Metsakultuurid – Ott
Ehitusõpetus (projekt) – Soidra
Metsatakseerimine – Vohli
Metsam. tööde mehhanis. – Kurvits
Metsafütopatoloogia – Muiste
Maaviljelus – Heinsoo
Metsaentomoloogia – Eenlaid

III kursus 2. semester

Poliitiline ökonoomia – Sinijärv, Kaaramaa
Selektsioon – Pihelgas
Metsam. tööde mehhaniseerim. – Kurvits
Metsatakseerimine – Vohli
Metsaentomoloogia – Eenlaid
Tsiivilkaitse – Pung
Metsakasvatus – Pihelgas
Metsam tööde mehhan. (projekt) – Kurvits
Tüdrukute keh kasv. – Paalo
Poiste keh kasv. – Jürisma
Metsaentomoloogia – Eenlaid
Puidut. ja puitkaubateadus – Veibri
Metsakultuurid – Ott
Metsak. k. projekt. – Ott

IV kursus 1. semester

Metsam. ökonoomika – Henno
Metsakultuurid II – Laas
Vaigutamine ja puidukeemia – Veibri
Metsakasvatus – Muiste
Metsakorraldus – Nilson
Metsakasutus – Veibri
Hüdrotehniline melioratsioon – Jürimäe
Metsaaviatsioon – Vohli
Metsakultuuride k.t. – Laas
Metsakasvatus (proj) – Muiste

IV kursus 2. semester

Töökaitse – Kurvits
Metsakorraldus – Nilson
Metsamajanduse organiseerimine – Henno
Metsakasutus – Veibri
Looduskaitse – Sults
Teaduslik kommunism – Pöder, Ladva
Metsakaitse – Muiste
Metsakorraldus (k. proj.) – Nilson
Metsateed – Möldre
Metsateed (k. proj.) – Möldre
Metsam. organiseerimine (k. proj.) – Henno
Metsakasutus (k. proj.) – Veibri
Metsakasutus – Veibri

Õppe ja menetluspraktikuid Järveljal

Geodeesia õppepraktika 26.06.1972 – 15.07.1972 – Meijel
Botaanika õppepraktika 19.06.1972 – 24.06.1972 – Ott
Mullateaduse õppepraktika 18.06.1973 – 23.06.1973 – Kõlli
Metsam. tööde mehhaniseerimise õppepraktika 29.05.1974 – 01.06.1974 – Kurvits
Metsatakseerimise õppepraktika 7.06.1974 – 6.07.1974 – Vohli
Metsakasvatus 8.06.1975 – 15.06.1975 – Pihelgas
Metsanduslik selektsioon 03.06.1975 – 5.06.1975 – Pihelgas
Metsakultuurid I 18.05.1974 – 18.05.1974 – Ott
Metsafütopatoloogia 05.06.1974 – 7.06.1974 – Muiste
Metsakasvatus II 12.05.1975 – 17.05.1975 – Muiste
Metsakultuurid II 4.05.1975 – 8.05.1975 – Ott
Metsakasutus 26.05.1975 – 13.06.1975
Hüdrotehnilise melioratsiooni õppepraktika 12.05 -17.05.1975 – Jürimäe
Metsaentomoloogia mai – juuni Eenlaid
I menetluspraktikum 19.08.- 21.09.1974 – Laas
II menetluspraktikum 7.07.- 27.09.1975 (diplomi juhendaja)
Dendroloogia – Laas

Kõike meie õppetööga seonduvat kokku võttes oli meil õnne, et mitmed maailmasõja järgse esimese perioodi metsandusõppejõud olid meie kooliajal n.ö oma parimas eas - väljakujunenud isiksused ja meie saime hea hariduse. Tänu Endel Laasile, Endel Pihelgale, Lembit Muistele, Olev Hennole, Artur Nilsonile, Paul Otile ja kõigile teistele meie harimise ja meie hinge eest hoolitsemise eest.

Muuseas käis näiteks Artur Nilson aktiivse inimesena ka koolides noortele metsamehe elukutset ja EPA metsandusharidust tutvustamas ja nii tuli ta ka Tartu 1 Keskkooli (varem ja ka praegu Treffneri kool) noortele metsandust tutvustama. Oma klassist olin küll ainus, kes EPA metsandusse läks, kuid teistest klassidest tuli veel mitmeid, sealhulgas Enn Pilt ja Hannes Laidvere, kelle metsanduslik haridustee küll kahjuks katkes, kuid kes töötas hiljem veel Priit Saksingu juures metskonnas. (Kalle)

Artur Nilson

Endel Laas

Endel Laas oli mäletatavasti suure elukogemuse, kuid väga monotoonse ja kuiva esituslaadiga õppejõud. Kuigi oli tegemist dekaaniga, tükkisid tema loengud vahel lausa vaheajale venima. Sellega kaasnes muidugi meie rahulolematuus. Kõige häälekamad meist hakkasid toimuvast ülekohtust alguses vaikselt, edasi üha märgatavamalt teada andma. Esimene oli tavaliselt Tõnu (Nahk), kes käivitas närviliselt pastakaotsaga kellaklaasi trummeldamise, millele mõne sekundi pärast järgnesid teised. Igatahes jõudis see üsna häälekas sõnum tavaliselt kohale ja täitis oma otstarbe. Eriti hästi mäletan üht sellist loengut vana Riia maantee peahoone Võru tänava poolse tiiva II korruse loenguruumist.

Endel Laas oli muidugi suur spordisõber ja viinavastane. Ega muidu poleks Komsomoli/Baeri tänava auditooriumi ühele lauale suurelt kribitud - Härra Konks võta ka üks lonks!

Laasil oli mitmeid kitsamaid lemmikteemasid, millesse ta põhjalikult sisse elas. Erilise põhjalikkusega saime õpetust näiteks viirpuude ja lehiste osas, muu hulgas meenub ka näiteks lehisepostidest taimla aiapostide tegemise otstarbekus ning selle põhjalik põhjendamine.

Vaatamata dekaaniametile oli Laas paljude praktiliste oskustega mees, kes näiteks minule Tähtvere dendropargis hooldustööde käigus heina niitmise selgeks õpetas. (Kalle)

Õppejõud põimisid loengutesse lisaks raamatutarkusele ka igasuguseid muid kasulikke elukogemusi ja näpunäiteid. Sageli oli neisse ka mõni kild ära peidetud.

Näiteks põimis muidu väga lugupeetud õppejõud, omal ajal cum laude ülikooli metsaosakonna lõpetanud ning abimetsaülemena töötanud Adalbert Vohli loengusse elutarkuse sellest, kuidas eriti sääserohkes metsas metsatöö ajal rahulikult asjal käia.

Kui aeg on küps, tuleb lihtsalt üks känd sääsepilvest natuke kõrgemalt ära lõigata, asi kännu otsas rahulikult ära ajada ning seejärel känd igati paslikuks saagida. (Kalle)

Adalbert Vohli

Minule on Adalbert Vohli, kes oli lühikest aega ka meie kursuse juhendaja, meelde jäänud sooja tubaka-lõhnalise vanaisaliku tegelasena. Talvel kandis lambanahkset vesti, kuna oli põdenud kopsupõletikku. Tema suhtumine tudengitesse oligi selline vanaisalik – nagu väikestese ullikestesse – ühte ja sama asja korrutas oma aeglasel ja põhjalikul moel igal loengul, nagu poleks tal meeles, et on sellest meile juba rääkinud: „Lennuk on õhust raskem lendamise aparaat ...“. Korrutamine on vilja kandnud – see lause on igavesti meeles. (Pille)

Kilde ja killukesi

Eks tudengid on ikka oma suhtumist õppejõududesse või nende õpetamise meetodidesse välja näidanud. Millegipärast me Vohli „nunnutamisest“ probleemi ei teinud, samas kui Udo Veibri õppetöö taseme kohta leidsime vajaduse väikest mässu moodi värki korraldada.

Udo Veibri

Endel Pihelgas

Sinisiku käigustik

Putuka Kusti vaatab mu kahjustuste kogu, pilk jääb tal pidama sinisiku käigustikuga lauatükile ning küsib, millal ta selle laua kõik tükid kätte saab. Esialgu tundus imelikuna, mille põhjal ta aru sai, et just minu käest on mõned kursusekaaslased saanud neid lauatükke. Kuid kui üht kursusekaaslase kogu nägin, siis sai kõik selgeks. Minu kogus olev lauatükk oli neli korda suurem. (Enn Pilt)

August Eenlaid

Siiras kahetsus

Pihelgas käis eksami ajal kaks korda ruumist ära. See oli nii lühikest aega, et maha kirjutada ei saanud, aga pukside pealt oleks meenutada küll jõudnud. Kuradi loll olin, et Pihelga eksami ajaks mingeid pukse ei kirjutanud. (Enn Pilt)

Lembit Muiste

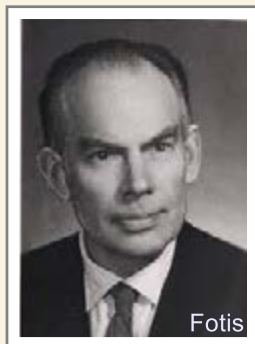
Pildil: Metsafütopatoloogia praktikum. Lembit Muiste käes on juurepruuniku viljakeha. (Kalle)

Kalle

Superman

Õppejõud Krigul olla läinud Järvseljal kellegi tudengiga kaklema. Tudeng polnud ka papist poiss. Järgmisel hommikul tulnud Krigul praksi, dressipüksid pahupidi jalas. Õigelt poolelt olnud nad nii mustad, et ei sündinud tudengite silma alla tulla. (Enn Pilt)

Fotis

Theodor Krigul

Linda Meijel

See ei olnud õnneks meie kursusega. Vist. (Pille)

Uus liik Laasile

Vana Konks kutsub mu tahvli ette ja palub kirjutada tahvlile sõnapaari „harilik kask“. Saanud sellega hakkama, pärib ta, mis siin valesti on. Mõningase viivitusega jõuab pärale, et ma olen dendroloogia kontrolltöös arukase ümber nimetanud harilikuks kaseks. (Enn Pilt)

Loll vimka

Kuke Raivo oli Meijeli geodeesia praksis tahtnud vist kedagi ehmatada ja viskas mingi pakuga mingite kastide pihta. Need olid teodoliitide kastid, õnneks jäid teodoliidid terveks. Kes nägid, need nägid, mina kuulsin ainult pauku. Emake Meijel õnneks ei näinud ega kuulnud. (Enn Pilt)

Arnold Tolk

Arnold Tolti meenutades

Hiljuti oli Tartu Ülikooli suurim vilistlaste kokkutulek. Sellega seoses tulid mulle meelde 1971. aasta novembri Tartu üliõpilaspäevad. Olin siis esimese kursuse tudeng.

Arnold Tolk, ajaloo õppejõud, hoiatas meid NLKP (Nõukogude Liidu Kommunistlik Partei, kes ei tea) ajaloo seminaris sõnadega – Tartu linn on täna sinimütsikesi täis. Vaadake, et teie (epakad) ennast korralikult üleval peate!

Järvelja saun

Tegelikult suurt sellest sündmusest teatud põhjustel eriti ei mäleta. Igatahes osalesin tõrviku-rongkäigus, kus ülikooli peahoonest möödudes ja restoran Volga tulesid märgates alustasime laulu, õigemini küll röökimist „Volga, volga matt rodnaja...“.

Pärast olime kuldis peol. Mihkel Mutt arvas, et komsomol on ainus noorteorganisatsioon, mida tuleb igal juhul ära kasutada.

Ülikooli klubis oli karikatuuride näitus. Seda õnnestus mul enne avamist näha. Igatahes oli seal karikatuur, kus oli kujutatud meest, kes istus kamina ees ja seal põles raamat NLKP 24. kongressi otsused. Allkiri oli „NLKP 24. kongressi otsuste valgel“. Päril avamiseks võeti see muidugi maha. Ei mäleta, et sellest oleks mingi jama kellelegi tulnud.

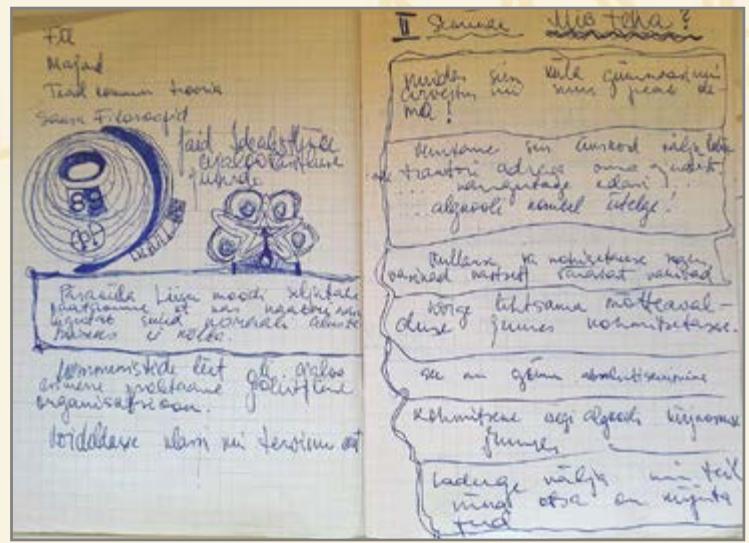
Aga Arnold Tolk, vana kommunist, ei teinud nalja – temale omapärasel viisil hoiatas ta meid – poisid ärge jamage!

Ja nüüd otsisin aastate tagant üles oma vanade asjade hulgast NLKP ajaloo seminaride konspekti. Ja üllatus-üllatus, seal on pool kaustikut täis pea ainult lugupeetud Arnold Tolgi tsitaate. Kuigi vana oli korpuse mees, oli tema hinges ikka wana hea Eesti aeg. Seda võib järeltada tema tsitaatidest, õigemini repliikidest, milledest valiku mõningate kommentaaridega siinjuures toon.

Esimesest seminarist on üles kirjutatud mõned põhjanevad mõtted nagu, et saksa filosoofid jäid idealistliku ajalookäsitluse juurde ja et kommunistide liit oli ajaloo esimene poliitiline organisatsioon, kes võitles klassi kui terviku eest. Samas olen raami sisse kirjutanud esimese tsitaadi – Päraküla Liisu moodi selja taha vaatamine, et kas naabrinaine liigutab suud moraali lugemise alustamiseks, ei kõlba!

Seevastu teise seminari üleskirjutused koosnevad ainult repliikidest ja tsitaatidest:

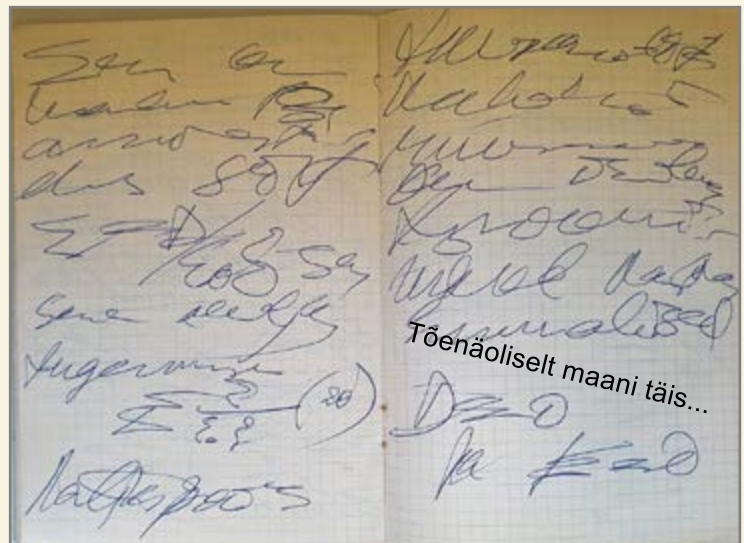
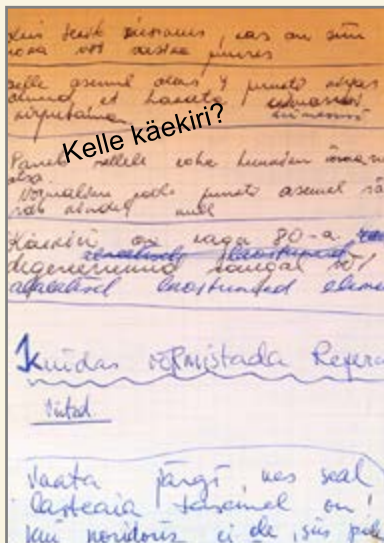
- * Ilmselt keegi vastas mingile küsimusele ja jäi hätta – Venitage siis ükskord välja...lohistage traktori adraga oma ajudest...kangutage edasi...algkooli kombel, no ütelge!
- * Kuidas küll külägümnaasiumi austus nii suur peab olema?
- * Tullakse ja nohisetakse nagu vasikad vastset väravat vahivad...
- * Kõige lihtsama mõtteavalduse juures kohmitsetakse.
- * See on gümnasistlik absolutiseerimine!
- * Kohmitsetakse isegi algkooli kirjaoskus juures!
- * Laduge välja, mis teile on nina otsa kirjutatud!
- * See kõik siin oli ainult gümnasistlik mõttemõlgutus ... (trummeldas sõrmedega lauale) nüüd üliõpilase kombel! Ja lisaks longib terve rida tegelasi siin jaanalinnu kombel ringi, et pead liiva alla pista.

Kõik pildid - nii üleval kui all - on Mardika konseptist

Järgmiste seminaride valitud repliiki:

- * ...see oleks muidugi ka nudipäine arusaamine sellest küsimusest.
- * Nigu kana, kes põrnitseb oma äsja munetud muna.
- * Misjaoks selline moonaklik suhtumine asja vastu?
- * Teie olete ka maganud õpiku otsas.
- * See pole jutt, see on veekallamine.
- * Kogu rühm magas siis kui oli juttu sellest.
- * ...mitte ei jää koperdama esimese klassi lapse kombel lause peale.
- * ...venitame...venitame ilma traktoriadraga eest lohistamata.
- * Eesti keelt tagurpidi otsast me ei räägi! Araabia tähestikku kohmitseme (Ilmselt siiski mõtles ta ladina tähestikku)
- * See sai loengul teile nina otsa kirjutatud!
- * Uimerdate elementaarasjade juures.
- * Veel samm edasi ja kukute oma puupea peale!
- * Häbistatakse oma külagümnaasiumi siin! Näidatakse nagu oleks seal õpetajaks karjabrigadir, mitte ajaloolane!
- * Mis me kohmitseme selgete mõistete juures!

- * Rühmavanem on kõige lohakam kuju, see tuleb minema kihutada!
- * ...metsanduse taseme juures hämmastavalt nigel.
- * Koolil on õpetamine olnud lüpsja või karjatalitaja ülesandeks.

Vahepeal olen konspekteinud lause – USA imperialismi-taotlused tänapäeval.

Siis on miskipärast MINU konspekti keegi teine tsitaate üles kirjutanud! Huvitav, kes?

- * Selle vastusega jätate mulje nagu oleks moonaka poeg, kes veel praegu kummardab mõisniku ees.
- * Tekib küsimus, kas on süü roka või vasika juures.
- * Selle asemel oleks juba 4 punkti kirjas, et hakata uimasusi kirjutama.
- * Panen sellele kohe hunniku hämarust otsa. Võimaliku poole punkti asemel särab kindel null!
- * Käekiri on nagu 80-aastaselt degenerereerunud raugal või alaealisel laostunud elemendil.

Pealkiri „Kuidas vormistada referaati“. Teksti pole, aga mõned repliigid. Ilmselt keegi vahtis ukse vahelt või toimus selle taga midagi:

Vaata järgi, kes seal lasteaia tasemel on. Kui koridoris ei ole, siis pole meie asi.

- * Lenin ütles (mõtles natuke, aga ei tulnud meelde) ... ühes kohas...
- * Jaanus on kõige suurem lonkija teil. (Jaanus Jaama?)
- * Õpime ükskord selle keskkooli haavedamise ja ligalogaduse kõrval ka numbreid ütleva.
- * Reet Roballile: Sellise jutuga ei saa te ei Põhja- ega Lõuna-Eestis mehele.
- * Misjaoks nii palju seda akadeemilist sõnademulinat, et öelda lihtsalt
- * Õpime talupojale lihtsas keeles rääkima, mitte sõnaakrobaatlikult.
- * Ringilonkimisega tegeleb peamiselt rühmavanem
- * Töö juurde säää! (Natukese aja pärast) Ei saa seal töö juurde! Kas ema peab teile sulle kätte tooma või?
- * Oi kui lollust te suust välja ajate.

Midagi ainest kah:

- * Sellest, et oma nimekirjast sünnitada valitsust, pidi ta kutsuma ämmaemandaks nõukogud.

Mingid leheküljed olen teksti konspekteinud ka, aga siis ma olin ilmselt maani täis. (Mardikas 31.05.2019)

Jultumuse tipp

Poliitökonoomia eksamiruumis käib vastamine Kaaramaale. Kaks lauda on kokku lükatud, ühel pool õppejõud Kaaramaa ja teisel pool üliõpilane Raivo Kukk. Närvilisel Kuke Raivol raamat põlvede peal ja kirjutab maha. Närviajavaks asjaoluks õppejõu, Lembit Kaaramaa, kõõrdsilmsus. Mitte ükski ei oska öelda, kas maha kirjutamisel tuleb jälgida parema või vasaku silma või - oh õudust - mõlema vaatesuunda. Kaaramaa ei märka midagi (niisuguse nahaalsuse peale ei tule ju!). Küll aga märkas puksimist mina, kuna Kuke Raivol oli kombeks hakata maha kirjutamise ajal nohisema. Vaatan, kurat, raamat põlvedel ja kirjutab maha! Kuda Raivo raamatu põlvedele nahistas, seda ei tea, aga mul on tegu, et nägu ei muutuks reeturlikuks. (Enn Pilt)

L. Kaaramaa

Õppeainest NLKP ajalugu ja õppejõust Arnold Tolk

Ajaloo pole ma kunagi eriliselt tugev olnud. Seda enam veel nii segases asjas nagu oli NLKP ajalugu. Ajasin segi nii konverentsid kui kongressid, lisaks veel pleenumid.

Läksin ükskord pooltöbisena NLKP ajaloo loengusse. Köhisin ja luristasin, kuni seltsimees Tolk vihastas. Eks ma ju segasin ka oma hääliustega loengut. Tuli minu juurde ja soovitas minna Tihemetsa nõrgise kraega traktoristile süüa tegema. Tegi ukse lahti ja sealt ma väljusin ning rohkem ma neid loenguid ei külastanud.

Aga ega siis sess ja eksamid tulemata ei jää. Miks ma päris eksamile ei läinud, ei mäleta. Pääsu aga polnud. Sain Tolgilt loa eksam järele teha. Esmalt pakkus eksami tegemise kohaks Ülikooli kohviku. Mina ei julgenud sinna minna. Arvasin, et nii paljud näevad, kuidas ma Tolgiga kohvikus olen. Kas ta veel mingeid variante välja käis, ei tea, aga lõpuks polnud mul valikut ja läksin eksamit tegema tema juurde koju. Liikus ju tudengite seas ikka kahemõttelisi jutte, kuidas tüdrukud on Supilinnas Herne tänaval eksamil käinud. Nii ka mina. Kohvikusse pelgasin minna aga häda ajab härja kaevu. Kaasas oli mul Aita käest saadud paar aastat vana konspekt. See oli ilmselt Priidu kursuselt pärit, aga väga ilusasti kirjutatud. Värviliste allakriipsutustega ja puha. Lehe ülemised nurgad, kuhu algselt oli kuupäev ja aasta kirjutatud, olid ära lõigatud või rebitud. Tolk kutsus mu tuppa, pani klaveri ette istuma. Lappas mu konspekti läbi ja kirjutas rahuldava ära. Kõik toimus väga sündsalt ja kiiresti. Nii tegin ma NLKP ajaloo eksami ja rohkem pole elus seda vaja olnud. (Ingrid)

Hilineja palk

Kord oli NLKP ajaloo loengusse hiljaks jääjaid tavalisest rohkem. Aeg-ajalt avanes üks ning järjekordne hilineja sisenen auditooriumi. Arnold Tolgil sai sellest "tilkumisest" mõõt täis. Ta keeras demonstriivselt ukse lukku ning jätkas loengut NLKP ajaloost. Kas õigustati parasjagu punast terrorit või käsitleti mõnd muud teemat, kes seda enam mäletab, igatahes pikalt Tolgil seda rahulikult teha ei lastud. Ukse tagant hakkas kostuma kolinat ja lõhkumist, riivist paiskus lahti ukse laiend ning kahepoolse ukse mõlemad pooled kisti valla. Nähtavale ilmus naeruvine näoga Vana Nahk ise, valmis kuulama Tolgi tavalist tiraadi Tihemetsa hämarustest, kuulda sai aga midagi ilustatud NLKP ajaloost. Ukseaval seisja oli Tolgi jaoks miskipärast tühi õhk. Vana Nahk seilas segamatult vaba istekoha poole, palju sa seda valet täis ajalugu seistes ikka kuulad. (Enn Pilt)

Õppimise raskest tööst - kirjast kodustele 20.XII 1972

Väljas sajab laia vihma, aga näärid on juba ukse taga. Kooliaasta saba paistab ja seekord liputab. Veel on kaheksa päeva aega arvestuste andmiseks, Esmaspäeval saan inglise keeles arvestuse kätte, võib-olla ka mullateaduses. Dendroloogias peaks teisipäeval saama, kui jõuaks korraga ära õppida 100 lehte ja herbaariumi 150 taime eesti ja ladina keeles ning kõik peab ära tundma ka. Arvatavasti õpime esmaspäevaks lehed ja teisipäevaks herbaariumi. Homme on autodes-traktorites dif. (hindeline) arvestus. Aga seda ma ei olegi võimeline eriti hästi ära õppima. Reedel, s. o. ülehommel, on filosoofias suur kontrolltöö, mille järgi vaadatakse, kas lastakse meid eksamile ja siis saab arvestuse ka kätte. Ainult statistika dif. arvestust veel ei teagi, millal võiks saada. Üldiselt tundub, et kui tempoga panna, saab ilusasti 29-ndaks ära ja ehk õnnestub 29. ära teha veel teor. mehhi eksam (ette). Tõnis tegi eile ära taimefüsioloogia eksami. Sai „4“. Tubli oli, aga kaks päeva õppis ka kolejubehirmsasti. Ja mina õppisin samal ajal terve pühapäevase päeva keemiat ja esmaspäeval tegin välgukiirusel ära kaks kontrolltööd. Alul tegin ära enda oma ja andsin selle 20 min. pärast Tõnnile (See oli lihtsam töö) ja siis tegin teise töö ka veel ära – enda jaoks. Enne seda - neljapäevaks õppisime dendro kontrolltööks 100 lk materjali. Jagasime materjali pooleks. Tõnn õppis nülud, ebatsuuga ja jugapuud, mina kuused ja tsuugad. Sissejuhatuse ca 20 lk õppisime mõlemad ära. Aga põhiline töö oli – osta hästi pläkerdavad sullepead ja korrigeerida oma käekirja. Mina pikendasin oma „k“ tähe sabasid ja ümardasin endise „j“ normaalseks. Tõnn teisendas oma „j“, „p“ ja „q“ ümber. Ja siis töö ajal vahetasime tööd ja sullepead ära ja jätkasime teisel paberil. Tulemusi ei tea – vana võis aru ka saada, sest töö ajal ei tulnud meil kiri nii hea välja kui kodus. Siin me ei eraldanud lõpuks ise ka enam endi käekirju. Põhiline on hästi tihedalt kirjutada. Idee saime Viljandis, kui Tõnni ema luges minu referaati ja arvas, et see on Tõnni kirjutatud. Oma kursuse omi me suutsime šokeerida (neid, kes teavad). (Pille 1972)

Järvelja enne ja nüüd....

Järvelja omaeagseid tulevalvetornist tehtud pilte on vist ainsana raske korrata? (Kalle)

1975
Uno

Järvelja klubi

Klubihoones asus II korrusel raamatukogu, millel oli eraldi sissepääs maja nurga juurest. Ingrid mäletab end aktiivse raamatulaenuajajana.

Kord olla raamatukogus olnud lugejate kohtumine kirjanik Ain Kaalepiga, mis jätnud talle sügava elamuse.

Kirjast koju...

Täna tulid rebaseid. Pole veel neid õieti näinudki. Tüdrukuid tuleb siia 4 ja nad tulevad homme. Käisime siin klubis kinos „Missiooni Kabulis“ vaatamas. Kaks seeriat oli – üsna igavat filmi (värvilist) (Pille kirjast kodustele Järveljalt 04.09.1972)

2016
Tõnu

2017
Ene Runtel

Siin oli klubihoone

Tudengite jaoks oli klubi väga oluline koht. Seal käis nädalas korra või kaks rändkino, seal esinesid kohalikele ja kaastudengitele meie oma pilli- ja pullimehed.

1975
Uno

Tudengite ühiselamud

Vanadelt piltidelt võib leida ühikahooneid küll, kuid enamasti ikka muu tähtsa tegevuse taustana.

1974
Mati

1974
Mati

Ühikates olid ahjud, üks ahi kahe toa peale - neid köeti eesruumist. Puud toodi ühikatest järve poole jäävast puukuurist, mille esist kasutati tudengite väheste sõidukite parklana. Minu mäletamise järgi oli kuur alati pooltühi (mitte pooltäis). Suved olid ju enamasti soojad - kütmist tuli ette haruharva, vihasemal ajal.

Tüdrukud elasid toas, kus oli pliit - ei tea kas mõttega, et äkki hakkavad süüa tegema. Ma ei mäleta, et oleksime teinud. Vajalikke anumaidki ei olnud.

Pesuruumis oli kraane mitu, aga kraanikauss oli üks pikk plekist mold. (Pille)

1974
Mati

Kirjast koju...

Kell on praegu pool 12 õhtul. Alustasime täna oma siinoleku viimast nädalat. Tegelikult tahaks juba ära ka siit. Ilmad ei ole enam kuigi ilusad ja inimesed on ka väsinud. Peale tööd vajuvad kõik magama või siis sõidavad linna. Ainsad lõbud on poistel vist veel jahilkäimises (täna toodi 4 parti ja teist 4 ei leitud pimedas järvest kätte). Kaks poissi käisid veel mootorrattaga Leego järve ääres jõhvikal. Tõid täitsa hulka marju. Osa on veel valged, aga too ei tähenda midagi. (Pille kirjast kodustele Järveljalt 04.09.1972)

Liiklusvahendid

Järveljast meenuvad viimasest aastast tsiklimehed "Jaavadega" Uno ja mina, ning jänestega Jaava "Voshood" vist Elmi Ahto ja Tiit Lõugas. (Ülo)

Tudengitel olidki peamiselt mootorrattad. Meie kursuse esimene tõeliselt oma auto sai Timmermanni Jürka, kes ise oma tuletõrjes töölkäimise ja emaga kahasse pullide kasvatamisega selle soetada suutis. Oli siis tehtud mees!

Pildil on parkiv masinapark Järvelja mängude ajal. Furgooniga auto on bussi aseaine, millega Järvelja vahel tudengeid tööobjektidele transporditi. (Pille)

2018
Tõnu

2018
Tõnu

Geto

Teine meieaegsetest "uutest ühikatest" on tänaseks lammutatud. Allesjäänu näeb üsna troostitu välja - olgu talv või suvi. Pole ime, et see tänaste tudengite poolt GETO'ks on "ristitud".

2018
Tõnu

2018
Tõnu

Vana ühikas

Meie tudengi-ajal tegutses Järveljal veel algkool. Kas just päris 4-klassiline, aga oma paarkümmend last seal liitklassis õppis. Kooli direktoriks ja ainsaks õpetajaks oli Maie Sepp. Majal on olnud Järvelja (m)elus oluline roll.

Põliselanikeks selles suures ja sopolises majas olid Gunnar Ahas ja Sepa Värdi oma perekondadega. Gunnar Ahase proua Ilme tegeles taimlamajandusega, Sepa Värdi aga oli üks kolmest tollasest Järvelja metsamajandi metsaülemast. (Teised kaks olid Teder ja Vahi).

Koolimaja metsapoolses tiivas olid ruumid, kus elasid praktikumide ajal õppejõud ja nende lae peal "pööninguruumides" tudengid, kui uutes ühikates kohti nappis. Kui neid uusi ühikaid veel polnud oligi ehk kogu tudengielu selles majas?

Ilmar Toom meenutas, et oli majutatud seal majas I kursuse lõpu praktikumide ajal - meie kursuse poisid olid seal kümme konda. Sisepääs majja oli hoovi poolt. Elamistingimused olid askeetlikud - kitsas toas magatud põrandale laotatud madratsitel. Ega seal majas muud teatudki, kui käidi magamas, muu elu käis ikka uutes ühikate juures, kus olid palliplats ja pinksilaud.

Õppejõud, kes sealsamas majas majutusid, käisid pererahvaga tihedasti läbi. Ilmar meenutab, kuidas Ahto Elmi eestvedamisel organiseeritud kalasuitsutamist. Peipsi äärest käidud mootorrattastega latikat toomas. Tiit mäletab, et maikuu sai käidud. Kala suitsetamise juures olid koos poistega ka Sepa Värdi ja Lembit Muiste. Kallegi meenutab soojalt seda Peipsi äärest toodud latikate suitsetamist metsaäärses suitsuahjus.

Kooli Järveljal enam pole - ka lapsi vist mitte. Majas tegutseb praegu Järvelja raamatukogu.

Vana söökla

Vanast sööklast ja selle töökorraldusest: Söögisaali ja köögi vahel oli seinas auk, mille kaudu toidud söögiruumi anti. Söömiseks oli kaks pikka lauda, kummagi ääres kahel pool pikad pingid.

Varustajatena olid kohe esimesest kursusest alates kaasatud mootorrattamehed - nii on tagapool juttu "kauplustekammijast" Endlist, nii mäletab Tiit, et kui tema kodust Rakverest Järveljale tuli, oli talle antud ülesanne midagi kaasa tuua - näiteks kapsapea vms.

Toimkonnas olijate ülesandeks oli veel puude lõhkumine köögis oleva suure puuküttega pliidi kütmiseks, suurte (10...40 liitriste) pottide küürimine, kartulite ja muude juurviljade koorimine ning tükeldamine jms.

Kokatädist...

Olga-tädi (Olga Juhkam) sündis 1914 ja läks taevastesse kõrgustesse 2017 sügisel. Seega 103 ja pool aastat! (Tõnu ja Ene Runteli telefonivestlus 09.05.19)

1973. aasta suvel tööpraktikumi ajal, kui kokatädi Olgal (Olga Juhkam) käeluu katki oli, said Ingrid ja Sirje meie kursusele söögitegemise kohustused enda peale – kumbki kolmeks nädalaks.

Ingridi meelehärmiks saabusid Järveljale ka maaparandajad, kes kogu oma seltskonnaga samuti vana söökla köögi ja koka (Ingridi) peale lootsid. Ka nende hulgast pidi keegi toimkonnas olema ja sealt Ingrid endale tulevase kaasa leidiski.

Hommikusöögiks olnud Ingridi mäletamise järgi tavaliselt puder, lõunaks supp ja õhtusöögiks kartuli- või makaroniroog. Toit anti luugist laudadele viimiseks väiksemates alumiiniumpottides ja igaüks tõstis ise endale ette jõukohase koguse. Nõudepesu jäi toimkonna ülesandeks.

Sirje meenutab, et suvel ei olnud enam kusagilt kartuleid saada ja toitu tuli valmistada kas makaronidest või tangainetest.

Ingrid meenutab, kuidas tal ühel hommikul piimaga keedetud puder põhja kõrbes ja kõik sööjad said kõrbenud maitsega hommikueine.

Köögi võti olnud sellises peidukohas, mida kõik olevat teadnud - köögiuksest paremat kätt soklipealse veelaua all.

Ingrid mäletab, et punnkõhulised plastnööri punutises Gamsa veinid liikunud ka söökla poole...

Varustus- ja transpordiabi

Järvselja vanas sööklas pidid tudengid ise köögitoimkonnas olema. Kuna aga sealses poes sageli suurt midagi võtta polnud meenub, et Endel (Pikk) oma IZ-iga oli see mees, kes sageli ümbruskonna poode läbi kammima tõttas ja üldse kõiki transpordiga aitas. (Kalle)

Toimkonnasoleku kinnituseks...

Reedel tuleb meile buss järgi. Raha sain kätte. Atehh! Sel päeval tuli kaks rahakaarti – Tõnnile ja mulle – olime just mõlemad toimkonnas. (Pille kirjast kodustele Järvseljalt 04.09.1972)

Tutt-uued ühikad

2015. valminud tutt-uued ühikad 60 tudengile koos õppeklassi/auditooriumiga on ehitatud meieaegse spordiplatsi- ja kiigetagusele rohumaale (heinamaale), kus kunagi käisid valgetes kitlites sanepidjaama (sanitaar-epidemioloogiajaama) töötajad kevadeti rehavarre otsa kinnitatud pikkade valgete palakatega puugiproove võtmas. Meetrilaiust palakat veeti rohtu mööda teatud arv meetreid ja saadud saak võeti kaasa põhjalikumaks uurimiseks. Oli ju toona vaid Järvelja tuntud haigusttekitavate puukide esinemise rohkuse poolest. (Pille)

SA Järvelja Õppe- ja Katsemetskonna kodulehe andmetel on ühiselamus 6 boksi, kokku 60 magamiskohta. Igas boksis on 2 tuba, köök, WC ja dušširuum. Igas toas on 5 kohta – 2 nari ja kušett. Köögis on elektripliit ja külmkapp.

Ühiselamus on professor Endel Laasi nimeline auditoorium, mis mahutab 40 inimest.

Järvelja saun

1975
Uno

2018
Tõnu

EFA: 1967
B. Mäemets

Järvelja vana kauplus

2016
Tõnu

Järvelja uus kauplus-söökla

Järvelja uue kauplus-söökla ehitusel said mitmed meie kursuse poisid kaasa lüüa. Kui 1974. aastal uues sööklas käima hakkasime, oli esialgu igatsus vana söökla, koduste toitide ja seal tekkinud kambavaimu järgi suur. No ei olnud valmis uuendustega kiiresti kohanema. Aga pluss oli asja juures see, et toimkonnasoleku kohustus ei kiskunud tudengeid enam õppetööst kõrvale. (Pille)

Tõnu tehtud pildil on näha, et juba meie Järvelja-aegadel valminud kauplus-söökla, mida tänapäeval kutsutakse - "Söögimaja" - on saanud kõrgusesse pürgiva juurdeehituse. Selles peitub 40 ööbimiskoha ja 30-kohalise seminariruumiga "Külalistemaja".

1977
Mati

Eks meie ajal sai ikka lossi aias end eksootidega pildistada lastud...

Järvelja jahilossist

Järvelja üheks sümboliks olnud ja ka nüüd uuesti selleks kujunenud jahilossi ehitas Selgjärve kaldale algselt Kastre mõisnik Nikolai von Essen jahilikkude peatuspaigaks 1912. aastal. Alates 1921. aastast oli see kasutusel Tartu Ülikooli õppejõudude ja metsandus-üliõpilaste elupaigana õppepraktikumide ajal.

Jahiloss hävis tulekahjus 1948. aastal ja meie käisime lossi endises iluaias vaid eksootpuuliike tundma õppimas.

Praegune Järvelja jahiloss valmis tookordse Metsamajanduse ja Looduskaitse Ministeeriumi toetusel 1980 aastal. (Kalle)

2018
Tõnu

Jahiloss on õppejõudude majutuskohaks. Seal saab tähistada ka pidulikke sündmusi.

2018
Tõnu

2018
Tõnu

Parvemaja

Järvelja parvemaja uksele ja seintele olid kirjutatud kõigi rebaste ehk "uputatute" nimed kursuste kaupa. (Kalle)

Uks ei ole enam säilinud, kuigi vedeles veel pikalt laguneva maja seina najal.

Toona põõsastest ümbritsetud parvemaja ennast võib inimeste taga aimata vaid järveljalane.

Peegeldusetalon ja Kasesalu maja

Üks täiesti uus "asi" on 2010. aastal rajatud lennuki- ja satelliidimõõtmiste peegeldusetalon. Rasketel relssidel kaadervärk on ilmselt ka liigutatav.

Üle selle uue "asja" paistab meieaegse Järvelja Öppe-Katse Metsamajandi direktori Heino Kasesalu elamu, mis jälle värskelt värvikuue saanuna mõjub nagu uus.

Järvelja süda

Järvelja süda - metsamajandi kontor. Ilmselt oli seal ka kohalik postkontor - sinna tulid meie kirjad, seal oli ainus koht, kuhu ja kust sai hädavajadusel helistada. Kontori hoone ülakorrusel oli paar külalistetuba, millest üks kolme reformvoodiga tuba anti minu kasutada, kui diplomitööks Järveljal mõõtmisi tegin. (Pille)

Metsamajandi kontori juures ootasime aeg-ajalt kohalikke tegelinskeid, kes meile tööd kätte pidid näitama.

Järvelja peametsaülem oli Jaan Runtel, kes tegeles metsamajanduslike tööde organiseerimisega ja sealtsamast kontorist tulid tööülesanded meilegi - kas siis Ilme Ahase käe all taimlates ja arboretumis, või siis metsaülematega muudel objektidel

Praegu on tollases kontorimajas SA Järvelja ÕKM (Õppe-katse metskond) kontor ja kolm korterit. Kahes neist on alalised elanikud ja üks on korteriks Järveljale tulevatele juhutöömeestele. (Tõnu)

Eelneval kuueteiskümnel leheküljel olevad pildid ja mälestuskillud meenutavad meile aegu, mil olime Järveljal. Kas aga Järvelja ka meid mäletab?

Järvselja mäletab...

Heino Kasesalu

Võtsime plaani käsitleda oma kursuseraamatu teises köites veidi rohkem meid tudengiaastatel ümbritsenud keskkonda ja selles neljakümne aasta jooksul toimunud muutusi. Järvseljale sai lähetatud tänapäevast seisu talletama Tõnu. Seal inimestega suheldes selgus, et Järvselja vanemad elanikud mäletavad veel meid – toonaseid tudengeid. Mõned neist olid heal meelel valmis oma meenutusi kirja panema.

Meenutusi nn pillimeeste kursusest

Töötasin Järvselja õppe- ja katsemetsamajandis kokku 37 aastat. Selle aja jooksul käis Järvseljalt läbi üle tuhande tolleaegse metsandusteaduskonna üliõpilase. Neid kõiki meenutada pole võimalik ei näo ega nime järgi. Meelde on jäänud väike arv üliõpilasi, kelledega oli pahandusi või kes paistsid silma mõne aktiivse tegevusega.

Üliõpilastel on alati olnud soov teha isetegevust – mängida pilli, laulda ja tantsida. Enne sõda ja esimestel sõjajärgsetel aastatel toimus metsanduse tudengite isetegevus Järvselja Jahilossis, kus oli ruumikas saal ja mitmed muud vajalikud ruumid. 18. mail 1948 hävis see uhke palkhoone tulekahjus ja sellest peale puudus üliõpilastel vajalik ruum isetegevuslikeks üritusteks. Mõningal määral kohandati selleks hobusetalli otsas olev kuur, kuhu tehti korralik laudpõrand. Seal oli võimalik küll tantsida, kuid mitte isetegevusettekandeid korraldada. Puudus lava ja normaalne ruum ka publiku jaoks. 1962. aastal sai valmis Järvselja klubihoone, mis ligi poole sajandi vältel oli kohaliku kultuurielu keskuseks. See hoone ehitati ajal, mil maarajoonides kehtisid ehitustele suured piirangud. Nii ei lubatud siis neisse hoonetesse projekteerida veevärki, kanalisatsiooni ega keskkütet. Nimetatud puudustele vaatamata oli klubihoones siiski 150-kohaline saal ja normaalmõõtmetega lava koos vajalike abiruumidega. Klubis korraldasid külalissetendusi ka mitmed isetegevuskollektiivid väljastpoolt ja näidati kino. Üliõpilastel oli nüüd igatahes jälle võimalus tegelda vabal ajal isetegevusega. Selles osas olid metsandusteaduskonna kursused aga väga erinevad. Mõned olid seltskondlikus tegevuses väga aktiivsed, teised jälle suhteliselt loiid.

Heast küljest on meelde jäänud 1976. aastal lõpetanud kursus, mida kohalik rahvas meenutab senini kui „pillimeeste kursust“. See kursus tuli Järvseljale esimest korda 1971. aasta septembris. Sel ajal saadeti EPA-sse vastuvõetud tudengid kohe maale kolhoosidesse ja sovhoosidesse põllumajandust abistama. Metsandusteaduskonna esmakursuslased toodi aga Järvseljale. See oli suur kursus, arvuliselt üle 50 tudengi. Valdavalt koosnes see kursus poistest, olid ka mõned tüdrukud. Kohe esimestel päevadel moodustasid poisid väikese orkestri, mis tegi heatasemelist muusikat. Osa neist pillimeestest oli varem muusikakoolis õppinud, seetõttu oli kokkumäng hea. On jäänud meelde niisugused poisid nagu Mati Polli (pasun), Mart Erik (viul), Tõnu Naha (akordion), Gallo Trei (kitarr), Tõnis Mäerand (kitarr), Ants Vahtras (mandoliin). See oli tudengiteorkestri nii öelda põhikoosseis. Vahete-vahel lisandusid neile veel mõned mängijad. Nende tudengite aktiivne muusikaline tegevus jätkus ka järgnevatel aastatel õppepraktikumide ajal. Nad said oma hea mänguga tuntuks mitte ainult kohalikele rahvale, vaid ka ümbruskonna rahva hulgas. Kui Järvseljal korraldati järjekordne piduõhtu, siis oli 150-kohaline saal tavaliselt tihedasti rahvast täis. Muusikapalad olid hästi valitud, need sobisid kuulajatele. On meelde jäänud, et kui ükskord orkester mängis „Marseljeesi“, siis viiulimängija tegi poognaga väikese viipe ja kogu saalitäis rahvast tõusis püsti. Lisaks orkestripaladele esitasid selle kursuse poisid piduõhtutel ka muid huvitavaid numbreid.

Nii on meelde jäänud mitmed humoorikalt esitatud luuletused. Üks niisugune luuletus esitati tuva keeles. Deklamaator tutvustas algul esitatava luuletuse sisu eesti keeles, mis kõlas järgmiselt: „Minu maja taga voolab suur jõgi ja ma tahan kinkida oma kallimale kaelakee“. Järgnev tuvakeelne tekst koosnes vahelduva tugevusega läbi nina hääldatud nuuksetest, mis publikule palju lõbu pakkus. Samuti tekitas saalis elevust lakooniline luuletus „Meie lapsepõlvEKodus ei olnud kaevu“.

Mõnikord parodeerisid poisid tollaegses raadios edasiantavaid päevauudiseid. Nii kõlas ilmateates muu hulgas, et „madalrõhu lohk liigub Põhja-Eestist üle Järvelja Obinitza poole“. Päevauudised lõppesid tähtsa teadaandega, et „NSV Liidu pealinn on Moskva“. Üliõpilane Peet Paal imiteeris tolle aja väga populaarset lauljat Jaak Joalat. Et vastavasisulised kuulutused olid varem välja pandud, siis võtsid mõned kohalikud elanikud seda algul tõena. On meelde jäänud, et üks Liispõllul elav eakas metsatöölaine oli ka tulnud kuulsat lauljat vaatama-kuulama. Algul näis kõik sobivat, aga kui laval esineja kõrgendas oma hääle falsetiks ja saalis puhkes suur naer, taipas mees, et midagi on korrast ära. Ta küsis oma kõrvalistujalt üsna nukra häälega, et kas seda „päris Joalat“ siis ei olegi? Tudengid panid laval veel kana magama, parodeerisid mõningaid õppejõudusid ja tegid muid etteasteid, mis saalis suurt elevust tekitasid.

Aktiivse seltskondliku tegevuse kõrval olid selle kursuse poisid ja tüdrukud ka töö juures tublid. Ei mäleta, et nendega mingit pahandust oleks olnud. Nõukogude ajal olid kasutusel niisugused nimetused, nagu näidissovhoos, näidismetsamajand jt. Kui tuua see mõiste ka kõrgkooli, siis EPA metsandusteaduskonna 1976. a lõpetanud kursuse võiks nimetada näidiskursuseks. (Heino Kasesalu, 28. veebruar 2017)

Olite erilised

Järvelja elanikud on harjunud sellega, et koos kevadega saabuvad ikka ja jälle meie külla tudengid. Justkui rändlinnud, kes kevadet kuulutavad ja sügise saabudes minema lendavad. 1976.a. lõpetanud kursust ootas külarahvas alati suure elevusega. Üliõpilased olid kuidagi „omad“. Nad muutsid külaelu elavaks ja lõbusaks. Tudengid lõid kaasa kõikjal. Lustiga aidati külarahval lehmaheina teha või kartuleid maha panna ja üles võtta. Töö lõppedes istuti koos, söödi head-paremat ja joodi väiksed õlled. Ühiselt peeti pidusid.

Olite erilised. Oma tohutu energia, pealehakkamise, sõbralikkuse ja lustliku meele poolest. Poistele oli vaja vaid nimetada, et teeme peo ja nad olid kohal.

Ene Runtel

Ettevalmistused olid põhjalikud, sest eeskava pidi nende meelest olema tasemel. Koos pidasime jaaniõhtuid, metsatöötajate päevi, puhkeõhtuid. Mäletatakse, kuidas laste kevadpeol tudengipoisid koos lastega ringmänge tegid, laulsid ja tantsisid. Oma „lavanumbritega“ on eriti meeles Mart Erik, Mati Polli ja Tõnu Naha. Mardil oli ikka viiul, Mati tavaliselt puhus ja Tõnu tõmbas akordioni. Mäletan, kuidas saal rökkas naerust, kui laval näidati „ürgmetsa“, „tossavat elektriijaama“ ja Sepa pere kana uinutamist. Millegipärast on kõige rohkem meelde jäänud Erik Mart. Ju ta oli üks hea organisaator ja vigurivänt. Kui midagi vaja korraldada, oli ta alati kohal. Temaga seoses meenub mulle üks omapärane kohtumine. Tulin vana sauna kohal teed mööda, kui kuulsin selja taga hõikeid. Peatudes nägin, kuidas Mart tormas joostes mäest alla justkui suur must lind. Tal oli millegipärast nõoriga selja taha seotud mingi musta värvi kittel, mis lehvides ja maad puudutades tolmu üles keerutas. Midagi ta rõõmsalt hõikas, kuid mida, ei mäleta. Oleks nagu, et tuli Meerapalust pulmast... Ja kas pidi tolmu pühkima, musta lindu kujutama või oli kergem joosta, kui kittel tuule alla võttis, on tänini teadmata.

-- Tähtsiv. v.001 37

Repertuaari aruanne

kontsert-, tširkuse-, tantsu- ja muude seagaeskavade ettekannevate teoste kohta

Kontsertide kohta ja õiguste kinnitamisest, mis on ette nähtud NSV Liidu ja Läänevaleriidide teatrite/andmete alaste §§ 36, 38 ja 39 (NSV Liidu seadus 6. XII 1961, a.)

Välisriike kontsert- ja muude seagaeskavade ettekannevate korra seadust, loomist NSV Liit määrusega 28. VIII 1961, a. nr. 418 (6. 3).

«1. Kõiki kontsert-, tširkuse-, tantsu- ja muude seagaeskavade avaldusi esitavad organisatsioonid ning aruanded on kõnetajate loomise suhtes või esitajate võimade rakendamise korral kohustatud enne kavade esitamist esimesel avaldusel esitama registreerimise või esitamise kohta kinnitava järelduse teatritele korras.»

Organisatsiooni nimi ja aadress, kuhu aruanne registreerimiseks esitatakse:

Järvselja aju klubi

Milal korras esitatakse: *1. kv. 75.*

Taotletakse kavade ettekannevate korra määratlemist p.p. 3 ja 4 kohaselt

Kõnele või muule muusika esitajale	Teose nimetus ja vorm	Auhetle nimed ja teatritele välkumise auvoti paritolumus		Mida kirjutatakse
		1	2	
X	<i>Folk ansambel</i>	Musika Teatrid	Rahvakant	
X	<i>-8- Aedu rüütlid</i>	Musika Teatrid	Rahvakant	
X	<i>-1- Kõrgema klassi muusika</i>	Musika Teatrid	Rahvaring H. Runnel	
X	<i>-4- Jõtsõ maailma teatritest</i>	Musika Teatrid	Rahvaring	
X	<i>-1- Tõõnemäel</i>	Musika Teatrid	Rahvakant	
-1-	<i>Kuu süda muusika ja vokaal</i>	Musika Teatrid	Rahvakant	
X	<i>-4- Tõõnemäel muusika ja vokaal</i>	Musika Teatrid	Rahvaring A. Merikivi	
-1-	<i>Ma tahaksin koolis olla</i>	Musika Teatrid	Rahvakant	

Aravus 1975

Teine aruanne on pärit järgmise, 1975. aasta 8. juunist.

Tookordne kontsert Aravus võis olla piletiteta, sest piletitulust juttu pole. Ka on ainsateks esinejateks olnudki tudengid. Seekord on vaid paaril etteastel märgitud autorid - ülejäänud on kirjas kui rahvalooming.

Esiteja nimi või esitajate nimetus	Teose nimetus ja vorm	Auhetle nimed ja teatritele välkumise auvoti paritolumus		Mida kirjutatakse	Auhetle auvoti	Auhetle				Omad		
		1	2			Omad	Suurem	Musika-Teatrid	Musika-Teatrid	Auhetle	Märgitud	
<i>Folk ansambel</i>	<i>Kera piiga</i>	Musika Teatrid	Rahvakant									
X	<i>-11- Suvi ja tilled</i>	Musika Teatrid	Rahvalooming V. Kao									
X	<i>-4- Läänemere laained</i>	Musika Teatrid	Rahvakant									
X	<i>-4- Meri</i>	Musika Teatrid	Rahvakant									
-1-	<i>Kui lapsene lüüdi ja lühel...</i>	Musika Teatrid	Rahvakant									
-1-	<i>Pisarad</i>	Musika Teatrid	Rahvakant									
X	<i>-4- Hüüv andur ja õpetus</i>	Musika Teatrid	Rahvakant									
<i>Kõrval</i>	<i>Kõrval</i>	Musika Teatrid	Rahvakant									
<i>M. Eri</i>	<i>Aasti juures</i>	Musika Teatrid	Rahvakant									
	<i>Kõrval</i>	Musika Teatrid	Rahvakant									

Mida mäletame klubides esinemistest meie ise?

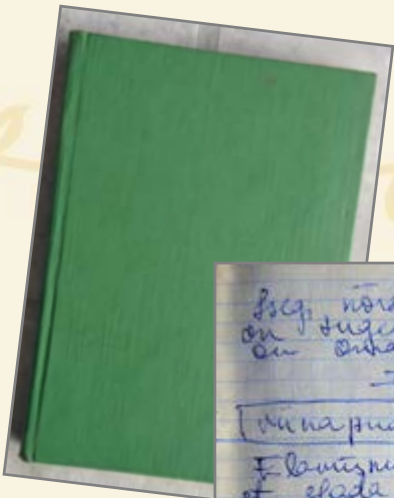
Minu esinemist Järvselja klubis saatis Tõnu (Nahk) klaveril, saatemuusikaks tol korral menulooks olnud "Butterfly". Järgnes Priit Saksingu etteaste triibulistest jõumeeste kostüümides. Klubi oli puupüsti täis ja esinejatele elati tormiliselt kaasa. (Kalle)

Folkbande grupiselfie Jelgavas aastast 1974

Märkmik raamatukogust

Üle neljakümne aasta on Järvelja raamatukogus hoiul olnud kunagi klubist klaveri alt leitud märkmik, millele lõpuks leidis ka laenutaja Tõnu näol. Käekirjade paljususe järgi otsustades võis see olla kollektiivne märkmik.

Isik, nõrgad inimesed
on suuremad kui need
on tugevate inimeste
- F. Schiller

Mina püüab

Elu on kunst peitub selles,
et elada valpustatage
talvema
- F. Gluck

Tuli taara

Püüa elada - selles
seisab elu seemne
kui kogu elu on vaid
elamised siis lootevõime
Tõnu ja Tõnu

Pellin M. Gorki

Tähtsaim on see, mis
on sinu jaoks
võimalik
- Lichtenberg

Fimigide lähenemine
on tavaline need selle
mõtlemine on selle
sammudest ühe ühe
nõu võimast võime
ülepea on võimatu
- Aristotele

Pellin

Puude niha mees
võib alla tantsu
kuid keegi ei usu
Hüüa rana
sona

Pellin

Teada tähendab
maad teada
Mõeldud

Karjäär

poore nii et need varbad
süü sa jõud sidul
Müütu Jela ka.

② Müütu võitis
Andres Andersson
sest ta teistest
kõige suurem on
aga müütu Rikis on mees
kõrgetel silmad ette teki
kui kumber kive rask
Metsas tehakse
kõik püüa ja tõmba
sa müütu

(G)sepa Värdi ooper
(e)

klaveril Filipp Jaan
Woodstati juuqar
ooper.

Juugarmöö!

juugarmöö!
juugarmöö!
juugarmöö!
juugarmöö!
juugarmöö!

Laenutaja sadu
Jaame meppad
Ei raskus
Metsameeste aius

Mõnele meie kursuse poistest meenutavad need sirgeldused kindlasti mingeid toona headena tundunud mõtteid...

1. Põhineb ...
 2. Kõrge ...
 3. paljud ...
 Lõppab ...

Suvi ja lilled
 Kõssa-kõssa *
 Auts Auts *
 Toomemäel *
 Rootsi peal *
 Meri
 Kaus laulijad
 alu mes he palju näid ...

Põhineb ja händ-
 Auts Auts
 Toomemäel
 Sügineus
 Pole sul ...

Tindiplaats
 aia maada
 komponent
 Kõige ...
 a la ...

Sügineus on surmune *
 Murekuni to mõi
 Pole sul tavis ...
 Jõu ...
 Jastust ...
 Rohelised ...
 Annamuse ...
 Malaka
 Ma tahasin ...
 chio ...

Paevanõuanne
 laul
 Paagu ...
 Endel ...
 Tuleid ...
 Hupis, ...
 väike et ...

OOPER.
 Meida Lindel
 Aul Pott
 Aramäng
 Koor-:
 Kõrge ...

Trüppija
 Kõssa-kõssa
 Auts Auts
 Toomemäel
 Sügineus
 Pole sul ...

Bändist

Algus

Olin Ugalas peetud EJMS 50 aasta juubelil ja kohtusin hr. Kasesaluga. Mõnusa jutuvestmise käigus sain teada, et meie kursa raamatule tulebki II osa. Hr. Kasesalu oli I osast väga vaimustuses ja andis hea mõtte. Miks me ei kirjuta sellest kuidas meie esinemised ja pillimängud kogu aeg täissaali läksid Järvelja ja ka teiste külade inimesed olid kogu aeg täiskoosseisus kohal. Ta ütles, et tema elu ajal ei ole sellise haardega pilli- ja nalja-mehi ükski teine kursus suutnud kokku panna. Ühesõnaga, oli heldinult positiivne ja soovitas II osas ka vastavad tagamaad esile tuua.

Võtsin siis end kokku, sorisin oma mälus ja panin kirja oma nägemuse.

Pillimängu algpunktist pean ma tegelikult seda, et Viljandi Omikron bändis mänginuna oli mul juba sisseastumiseksamite aja kidra kaasas ja enne kui meie hilisem punt kokku tuli musitseerisin Järveljal alustuseks hoopis Enn Mahoniga. Keegi oli veel. Ühe maaparandajaga esinesin ka klubis juba enne seda. Aga minu nakatatud kidramängust ühikaelu ajal see bänd kokku hakkas kujunema. Palju meie esitatud nalju meie repertuaari on ka minu toodud. Nende ümber hakkasid ka teised koonduma. (Tõnis)

Pillimehe põli

Nagu varem mainitud, oli meie kursuse kõige kasulikum üliõpilane kahtlemata Karu Madis, kelle isa oli Tartu Õlletehase direktor. Meil oli tehasega kokkulepe, et käime nende pidudel tasuta pilli mängimas. Selle eest saame Järvelja mängude korraldamiseks n-liitrit õlut ja võime kaks korda aastas tehases ekskursioonil käia. Mina käisingi kaks korda. Teisel korral läksime otse degusteeringimiskompleksi, mis asus hiiglaslike õlletankide kõrval keldris. Siis aga sai kool kahjuks otsa.

Ühte tehase pidu mäletan ka kusagil puhkebaasis. Peo eripära oli see, et seal voolas puhas Moldaavia valge kure konjak. Mitte tilkagi õlut polnud seal majaski. (Mardikas)

Nõudlusest pillimeeste järele

Kuigi Järvelja kontserdid olid rohkem naljategemised, tuli ette ka vastutusrikkamaid esinemisi.

Näiteks üks esinemine, millest minul ei ole mingeid mälestusi, aga kuna asjaosalised ise sellest ei ole viitsinud kirjutada, siis refereerin pisut Mardika meenutust.

Meie kursus korraldas lõpupeo meie aasta varem lõpetanutele. Pidu toimus Kasekese restoranis. Eks rohkem oodati bändilt tantsuks mängimist - aga et oma tavapärasel headusel esineda, oli vaja ka millegi päevakohasega lagedale tulla. Nii tehtigi ettevalmistusi sõnaliseks osaks – käidi kuulamas lõpetajate diplomitööde kaitsmist ja nopiti välja eredamaid „pärlid“ kaitsjate ja küsimuste esitajate tekstidest. Mart, kes viibis kõikide kaitsmist juures, koostas sujuva ettekande, kus nendele „pärlitele“ veel vunki juurde oli keeratud. (Pille)

Otsisin seda „ettekannet“, aga ei leidnud kusagilt. Kogu sõu sai üles ehitatud nii nagu esitaksin oma enda diplomitöö kaitsesõnet. Ants ja Mati olid eksamikomisjoni liikmed. Need „pärlid“ olid spetsiifilised ja ilmselt täna meile midagi erilist ei paku – küll aga muidugi sellele kursusele, kes oma kaitsmisi tegid. Loodan materjali siiski kunagi oma kola hulgast üles leida.

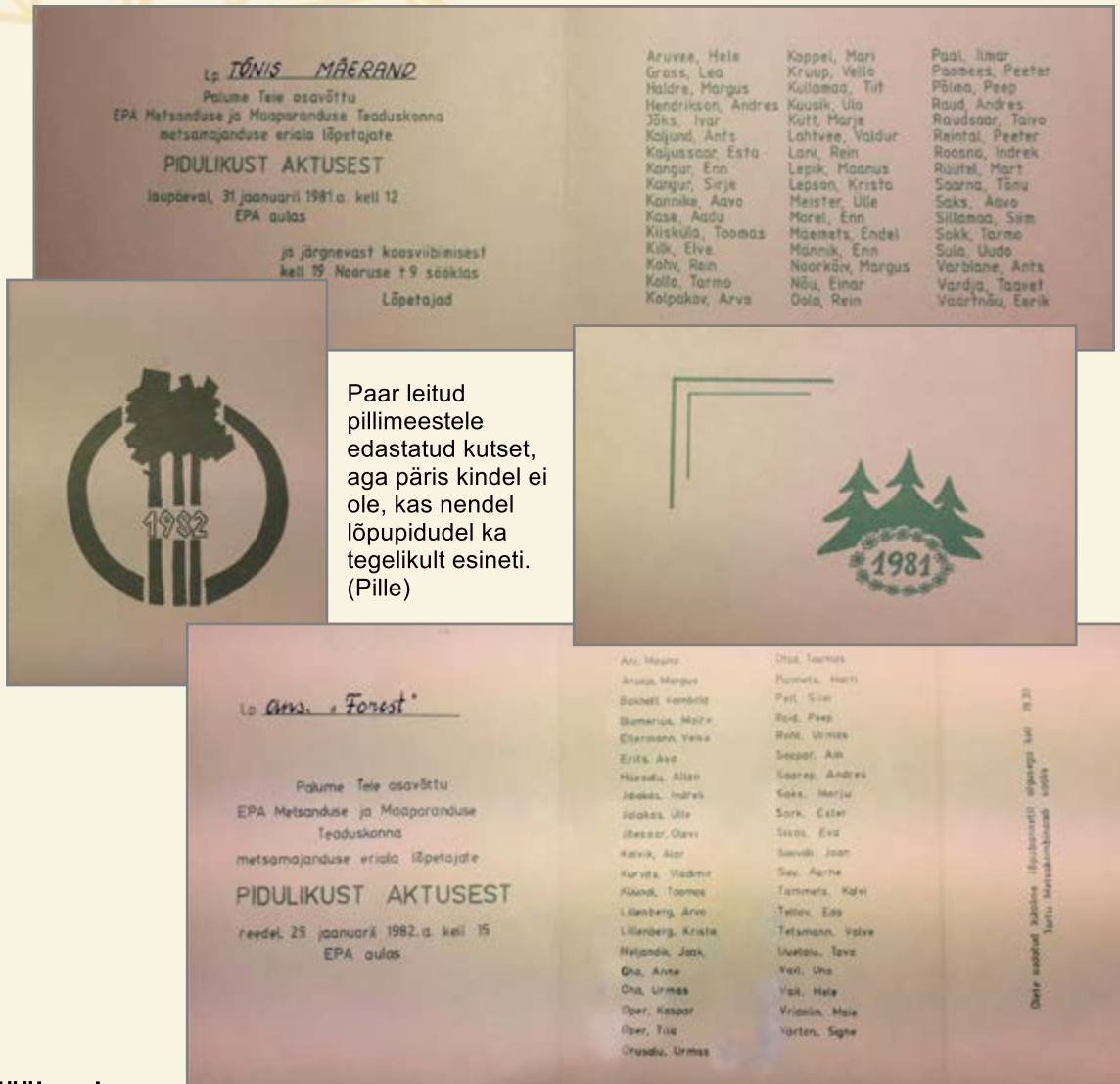
Siiski on mul meeles „komisjoni liikme“ Ants Vahtrase küsimus, kus ta viitas süstemaatilisele trükiveale „minu“ diplomitöös. Nimelt oli miskil põhjusel kirjutatud sõna männi kõikjal u-tähga. Vabandasin välja, et töö trükkis üks naisfiloloog, kellel ilmselt puudest mingit aimu pole ja juu tal on mõtteis mõlkumas muud asjad. Kuna töö sai trükitud viimasel minutil nagu alati, siis ei pannud seda ise ka tähele.

Siinkohal hoiatan, ette, et eelmine ja järgmine lõik ei ole omavahel mitte kuidagi seotud ja kui keegi näeb seal kokkusattumust, siis see on puhas juhus.

Mäletan ka, et kõne lõpetuseks soovisin, et lugupeetud komisjoni liikmete laualt ei puuduks mitte kunagi mustika pirukas ja üks korralik kärakas. Männi Riis, keda tsiteerisin, muidugi vana Konksu juuresolekul oli sunnitud piirduma ainult pirukaga.

On kuidas on selle mustika pirukaga, aga kärakas pole vist meie kursuse inimeste laualt kunagi puudunud ning seda on peale tudengipõlve lõppu pea alati võetud suhtelise mõistlikkuse piirides. Välja arvatud Pruuli Enn, kes teadaolevalt ei joo juba pea 20 aastat.

Ja siinkohal soovin tervist meile kõigile. (Mart)

Hääbumine

Pärast EPA lõpetamist lõppes ka kursuse bändi tegevus. Bändipoisid hakkasid aasta kaupa sõjaväes käima – ja mitte kõik korraga. Mina olin viimane, kes kirsad jalast tõmbas.

Peale kroonut 1978.a. algul Forestalia koori proovis küsis Hendrik Relve minult, et kas ma tahaksin veel selle pundiga tegeleda. Olin päri ja nii äratasime kursusebändi ellu (Gallo, Mati, Tõnis, Mart, Ants, mina ja Hendrik).

Proove tegime üle kahe nädala põhiliselt Tallinnas Õpetajate Täiendusinstituudis, seal töötas meie helimees Oru Kunn (passi järgselt Gunnar Org). Mängisime pidudel (EPA-s metsameeste lõpetamisel, Tartus kevadfolgil, Metsakorralduskeskuse majas Tallinnas Iva tänaval). Sai ka lindistatud raadios ja salvestatud teles, neist pole aga midagi säilinud. Mõne aasta tegutsesime, aga vaikselt punditagemise huvi poistel jahtus. Töö- ja pereelu (loomapidamine, heinategu, kartulipanek või -võtmine) võttis oma osa.

Tekkis uus kooslus Forest (Hendrik Relve, Tõnu Naha, Peeter Hindpere ja Indrek Jalakas). (Tõnu)

Järvselja traditsioonidest...

Tudengite jaoks oli kaks olulist rahvarikast sündmust igas Järvselja-suves. Suve keskel toimusid Järvselja mängud ja sügisel, uue õppeaasta alguses „rebaste ristimine“.

Järvselja mängude korraldasid III kursust lõpetavad tudengid. „Rebaste ristimist“ toimetasid I kursuse lõpetanud uute esmakursuslastega, kes kohe õppeaasta alguses kõigepealt nädalaks paariks Järvselja õhku „nuusutama“ saadeti. Publikut oli tavaliselt ka vanematelt kursustelt.

Mõlema ettevõtmisega oli tegemist palju, aga Järvselja mängudega muidugi märksa rohkem. Põhitõed, mida traditsioonide jätkajad pidid teadma, anti edasi kogemuslikult, suusõnaliselt või kirjalikult. Hea oli, et erinevad kursused said olla Järvseljal koos – nii saadi üksteisega rohkem tuttavaks ja paljud neist tutvustest on kestnud läbi aastakümnete.

Enne II kursuse algust sai Sirje kirja juba IV kursusele minevalt Leonidilt, kus muu jutu seas jagati ka pisut teavet traditsioonide kohta.

Sirjel on säilinud Leonidi (Leo) kiri koos ümbrikuga:
Postitempel: 28087212 - Kingisepp Кингисепп
Эст ССР

Ümbriku esikülje tekst: Tartu raj.
Meeksi skj. 202427
Järvselja õppe-katsemajand
v.a. Sirje, 1-se kursuse
metsamees. (see, kes Musta
mere ääres käis)
Saaremaalt

Ümbrikus oli kaart tekstiga: Ma vaatan paadist kiikriga,
kui kaugel on see mandrimaa...
august 26,72 Leonid

ja järgmine kiri:
Rõõmud tulevad andjale tagasi...

Tere, tere jah! Sinule ka tere, Sirje!

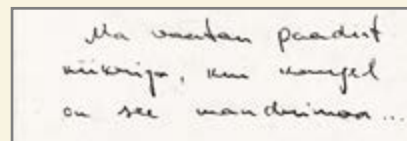
Sain Sinu kirja kätte, keegi oli talle Saaremaa aadressi peale kirjutanud ja üle mere saatnud. Püüan kohe vastata.

Ausalt öelda lootsin Sinu peale, et kirjutad vilepillipuhujale: tüdrukud ju oskavad seda tööd rohkem. Mina saadan talle siis merega kaardi, eks ole?

Tahaksin ise ka väga Järvseljale, see on nii koduseks muutunud, tuleval aastal on kindlasti väga kurb sealt lahkuda. Aga see on ju veel väga kaugel.

Mul on hirm südames, et ei saagi näha “Helisevat muusikat”, kui Tartus olin, siis ei olnud aega minna, nüüd kahetsen.

Nüüd siis olen Saaremaal, oma kodumaal, mul on töökoht (metsavaht) ja on veel jäänud 3 nädalat mööda kadakasi ja kiviseid metsi ringi tuulata.

Kodus on hea; saab kalal käia, merd vaadata ja võrrelda mägedega, merel valge purje all ringi seigelda, tuult trotsida, kadaka okkaid talle alt välja noppida, vastu kivi löödud verist varvast vaadata ja palju muudki nii kodust teha, mis mandril jääks tegemata.

Kuidas te "rebaseid" ristite, kas olete plaani pidanud. Tõmmake ka metsameeste lipp masti, ristimine on ju püha toiming. Lipu saate Kasesalu käest, tema on lipuvalvur. Seletage ka "rebastele", et meie auväärt lipp tõmmatakse masti vaid 3 korda aastas: Järvselja mängudel, ristimisel, neljanda kursuse lõpupäeval. Lisaks võib lipp lehvida ka metsameeste päeval ja teistel metsameestele ja Järvseljale pidulikel päevadel. Õpetage ka hümn kenasti selgeks, sest paljud ei tea meistki kõiki sõnu.

Olgu Sul hea olla Järvseljal, vähe vihma ja head tuju.

26.august 72

Tervitab Leo

Rõõmsad tülid
andjale tänu.

Tere, hea juht! Tuleks sa
tule, tühi!

Maan tulin siia valla, arpa d
falle kassanen andras: pole ei juht-
nud ja see vere saanud. Tõmmake
vabalt!

Arusaadav, loobin tulla pole, d
ei juhtud vabalt. Kõik, mis on ja os-
võid seda tulla rõõm. Maan tulla
talle, mis on vabalt, see on?

Tõmmake see on vabalt, vabalt
see on vabalt, vabalt, tulla
andras on vabalt, vabalt, vabalt
tulla. Aga see on ja vabalt, vabalt
tulla. Maan tulla, id ei juht
vabalt. Tõmmake vabalt, see Tõmmake
vabalt on vabalt, vabalt, vabalt
vabalt. Tulla tulla on vabalt, vabalt
vabalt, vabalt on vabalt (vabalt) ja
on vabalt, vabalt 3 vabalt vabalt
vabalt ja vabalt, vabalt, vabalt.

Kodus on hea; saab kalal käia, merd
vaadata ja võrrelda mägedega, merel
valge purje all ringi seigelda, tuult
trotsida, kadaka okkaid talle alt
välja noppida, vastu kivi löödud
verist varvast vaadata ja palju muudki
nii kodust teha, mis mandril jääks
tegemata.

Tõmmake ka "rebaseid" masti, see
oleks plaani pidanud. Tõmmake ka
vabalt lipp masti, vabalt on ja pole
vabalt, vabalt, vabalt. Kasesalu vabalt, vabalt
on lipuvalvur, seletage ka "rebastele", et
vabalt lipp masti vabalt vabalt
3 korda aastas: Järvselja mängudel, rist-
imisel, vabalt vabalt lipuvalvur. Tõmmake
vabalt lipp lehvida ka metsameeste päeval ja
teistel metsameestele ja Järvseljale pidulikel
päevadel. Õpetage ka hümn kenasti selgeks,
vabalt lipp on hea vabalt vabalt vabalt.

Olgu Sul hea olla Järvseljal, vähe
vabalt ja head tuju.

26. august 72
Tervitab Leo

Rebaste ristimine

Rebaste „ristimise“ rituaali alati ühtviisi toimetamise juurde käis vastse tudengi Järve viskamine, tema nime kirjutamine supelmaja uksele „uputatute“ nimekirja ja siis spetsiaalse „rebaste joogi“ joomine. Kõige loomingulisemalt saigi läheneda selle joogi „kokkukeeramisele“. Ei mäleta, milliseks see jook lõpuks sai, aga „kokkukeeramiskomisjonis“ käisid lisaks kangele alkoholile läbi pakkumised sellistele komponentidele nagu tint ja lehmakook. Igal juhul pidi see üks jälkus olema. Ülejäänud õhtune tegevuskava oli juba vabakava – organiseerimise küsimus.

Eks juhtus äpardusi ka nende „uputamistega“, aga õnneks päriselt ei uppunud keegi. Ega vetteviskajad võtnud tõena, kui rebane anus, et ta ujuda ei oska. Kui lõpuks vees siplemisest aru saadi, et tegelikult oli jutul tõsi taga, siis hüpati kohe järgi ja toodi uppuja sillale või visati talle päästerõngas, mis supelmaja juures olemas. Jälgivaid silmapaare oli palju. (Pille)

Mäletan oma ristimist esimese kursuse sügisel. Peitusin söökla kööki. Aga muidugi jõudsid teise kursuse poisid sinna ka järele. Paanika oli mul nii suur, et mahtusin läbi selle luugi kust toitu jagati, suurde söögisaali. Kasu oli sellest vähe, ikkagi saadi kätte ja viidi järve äärde. Kartsin ilma põhjata Järvelja järve nagu tuld, sest mu ujumisoskus oli suht nigel. Ristijad siiski arvestasid mu olukorraga ja kuidagi suure võitluse ning mangumise peale kasteti mind nii vette, et hoiti ikkagi kätest kinni. Kes need ristijad olid, ei mäleta. Aga ühe selli pluusi tõmbasin selle rabelemise käigus katki. (Ingrid)

Siis oli ju ka Reet Roball meil veel kursusel. Tema tuvastas õhtuse peo käigus Lodi Petsi, kes oli Reeda isa sõbra poeg. Oleme kõik Valasti küla juurtega. Teine tuttav ja lausa sugulane oli Aarne Steinbach. Hilisema hüüdnimega Tihvt. (Ingrid)

Järvelja mängud

Järvelja mängu korraldaval kursusel tuli välja mõelda kogu mängude plaan. Toetuda oli omaenda paari varasema aasta kogemustele osalejana. Meie kursuse korraldatud mängudel toimusid kursustevahelised võistkondlikud võistlused võrkpallis, ümber järve teatejooksus, köieveos ja vägikaikaveos. Paadirallit ei saanud me enam pidada, kuna Selgjärvel olevate paatide hulk oli mõne suvega kahanenud pea olematuks.

Individaalalad olid kolmevõistlus (100 m jooks, kaugushüpe, kuulitõuge), sangpommi rebimine ja kompadega kõndimine. Igale spordialale jätkus võistlejaid. Tulemused olid jälgitavad ühika eesruumi seinal, kus neid järjekordse võistluse lõppedes täiendati.

Medalid ja auhinnad olid valmistatud või hangitud korraldajate poolt ise, diplomid kirjutati samuti ise – käsitsi, sest arvutiajastuni oli veel aega ligi 20 aastat. Diplomite blanketid saadi EPA spordiklubist.

Järvelja mängud algasid kursuste sissemarsiga ja rivistusega, mille käigus tõmmati masti Järvelja lipp (vimpel). Päeva lõpul, kui autasustamine läbi, lipp langetati. Nii mõnessegi etappi (näiteks võitjate autasustamine) olid kaasatud Heino Kasesalu või mõned õppejõud.

Mati

1975
Mati

Pildid eri aastatest: Võrkpallipoisid mängu alustamas... ja medalite ning auhinnatordiga

1974
Mati

1974
Mati

Kõieveo meeskond... ja vastased kursus eestpoolt.

1975
Mati

Kaugust hüppab Tõnna.

1975
Mati

Individaalse ümber järve
jooksu ühisstart.

Mati

Mati

Teatejooksu algus... ja meie kursuse "ankrumees".

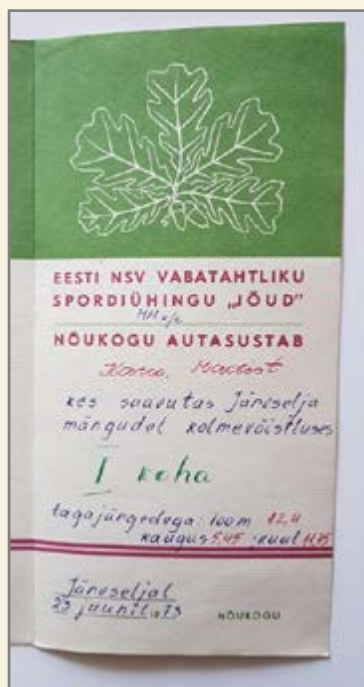
Mati

Finišeerub Enn. Autasustamine

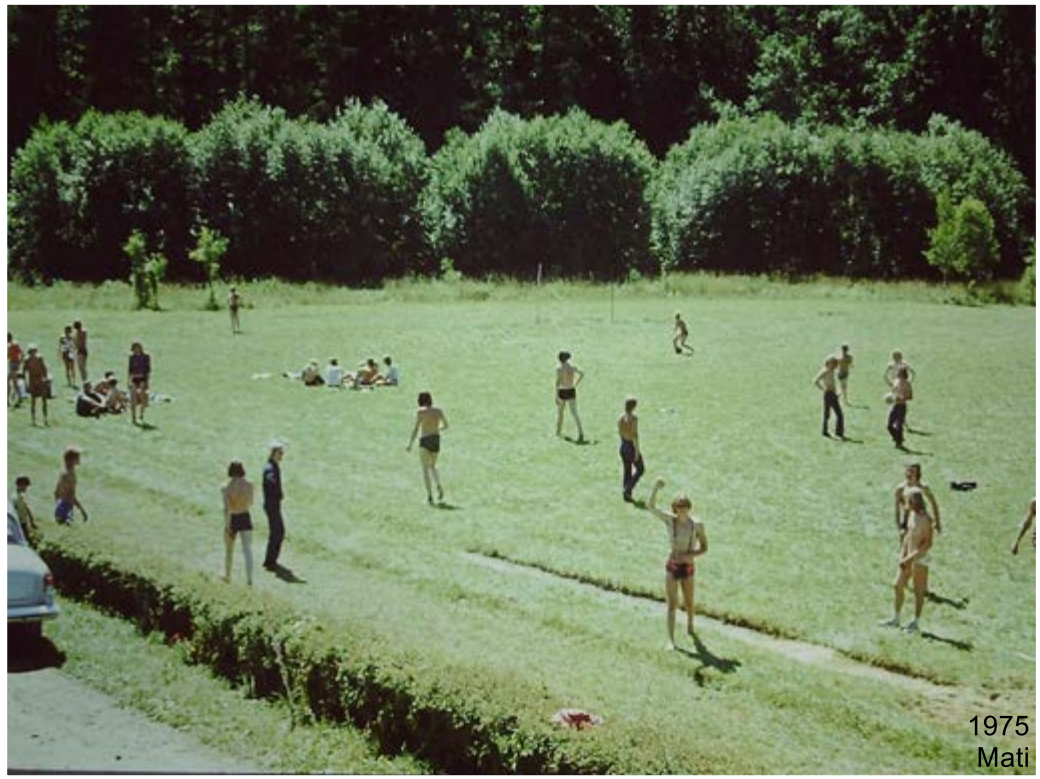
Mati

Mati

Päris nii ikka ei olnud, et ainult Madis diplomeid sai. Temal on nad lihtsalt alles hoitud. Neid vaadates tuleb teistelegi ilmselt ette, et neilegi on antud samasuguseid.

1975
Mati

Mati

Järvelja mängudel oli rahvast palju. Kõvasti oli osalejaid, aga oldi ka lihtsalt publikuks. Kes olid end kuuma suvepäeva tarvis õllega varustanud, neil ei tulnud kuivada.

Mati

Mati

Meditsiinilised seigad...

Selleteemalisi juhtumeid tuli ette igasuguseid, alates villihõõrutud kandadest kuni ränkade haigusteni. Siin ei tule juttu Antsu lõhkenud pimesoolest, mis meid kõiki kõvasti ehmatas ega raskejõustikuga tegelenud poiste neeruhädadest, mis võisid olla seotud mõnede lihasmassi suurendavate ainete (nt. lõssipulber või muu) liigtarbimisega. Seekord on teemaks mõned nooruse rumaluse- või teadmatusena seotud juhtumid. Ja ikka ainult need, millest asjaosalised ise on nõus olnud, või tahtnud pajatada.

Kuidas Pille ja Naha Tõnn operatsiooni tegid

Kuna, kus ja kuidas see seik aset leidis mäletan täpselt, aga asjaolud mis meid sündmuspaigale viisid nii detailselt enam ei meenu.

Olime lõpetanud mingi järjekordse praktikapäeva. Pärast õhtusööki kui painavalt palav päev oli varajasse õhtusse veerenud vajasime veidi lõõgastust ning mina, Pille ja Tõnu otsustasime lihtsalt metsa lonkima minna. Käisime tookord omavahel tihedamini läbi. Lonkisime järvetaguses metsandikus, kuulasime igaüks oma mõtteid ja vahtisime niisama ringi.

Mööda tudengite poolt sissetallatud rada jõudsime veidi aja pärast vana räsitud kuusepuuni. See oli tuttav puu, sest olime miskipärast geodeesiapraksis sellest mööda käinud ja kuulanud pr. Linda Meijeli storyt sellest kuidas keegi üliõpilane X oli selle otsa roninud, et mingit tudengi kombel suvalise vitsakesega märgistatud reeperipunkti leida.

No mis siis ikka? Kui keegi oli selle otsa juba roninud tekkis vastupandamatu soov ka ise selle kuuse latva ronida. Aga kuusk oli jässakas, okslik ja puseriti kasvanud kuivi oksid täis tüvega. Teadagi oli seda vaja enne ronimist veidi laasida. Nuga, kirvest ega saagi meil kaasas ei olnud, aga laasimisvahend - minu käsi - oli loomulikult kaasas.

Keskkooli ajal ajas mu onupoeg Mart mulle külge karateepisiku. Olin pliidipuid jupitades ja kandilist pliitsit käeservaga laua peal rullides oma parema käelaba alla serva kivikõva ja ebaloomuliku muskli kasvatanud. Tabureti jala jämeduste saepindude pliidipuudeks tagumine ja tolliste lauajuppide poolekslõõmine oli kähkide. Mis see kuuseoks siis lüüa on?

Mõeldud-tehtud. Suunasin siis omaarust oma parima löögi paraja kuuseoks suunas ja - raksaki - kuuseoks pooleks ning jurakas oksakild minu käelaba servas kämbaluude vahel.

Esiailgu oli oksajupi ots veidike väljas, üritasin seda hammastega välja kiskuda aga see murdus ning käelabasse jäi haigutama vaid must auk. Sidusin siis lepalehtede pundi taskurätikuga veritseva augu peale ning padavai ühikasse.

Pillel oli ühikas maniküürikomplekt. Võtsime selle, tõmbusime oma seltskonnaga teistest veidi eemale ning Pille alustas operatsiooni pintsettidega. Kuna see tulemus ei andnud asus sama riistaga asja kallale jõulisem Vana Nahk. Ka tema sai kätte ainult tükikesi.

Koos leidsime, et see tööriist ei olnud piisavalt hea ja võtsime kasutusele efektiivsemad maniküürikäärid. Need lõikasid küll aga auk lihases läks järjest suuremaks ning sügavamaks. Tagatipuks hakkas see ka kinni paistetama.

Ei jäänud muud üle kui läksime veel hilisõhtul külla velskrit otsima. Kuskilt toast ka keegi õbluke naisterahvas ka tuli, vaatas "lahinguvälja" üle ja tõi tööriistadeks suured süstlanõelad. Tupsutas käe vist piiritusega üle ja alustas "pinnu" väljakoukimist. Jõupingutustele vaatamata olukord ei paranenud.

Tagatoast kutsuti appi mees, tema elukaaslane vist. See võttis kohe suured lehmasüstimise nõelad ja urgitses nendega.

Asja ei saanud sellestki ja ka minul hakkas süda läikima ja kogu enesetunne kergelt "hapuks" minema. Sain leevenduseks kaasa paki valuvaigistavaid tablette, sõin nendest pooled ära ja üritasin oma reformi peal öö mööda saata.

Hommikuks oli käsi küünarnukini jäme ja ei valutanud enam üldse. Sain Pille julgestuseks kaasa ja sõitsime Tartusse traumapunkti.

Sealsed spetsialistid kamandasid mind mingile ratastega ja sidumisrihmadega hullulavatsile pikali, pesid, desinfitseerisid, süstisid ja ähvardasid mind kinni siduda kui ma vähegi rabelema hakkas. Mingite hamba väljatõmbamise tangide sarnase atribuudiga saadi lõpuks see 5 cm pikkune oksajupp käe seest välja, suruti mingi lehkava möglaga vatitroop haavaauku, seoti, pandi veel mingi süst tagumikku ja see saaga oligi lõppenud. Spetsialistid olid oma töö teinud.

Ometi oli mul palju kindlam tunne isehakanud kirurgide Pille ja Tõnu käe all. Nemad olid sõbralikud, õrnad ja hellad ning ähvardamise asemel lohutasiid.

Õeldakse, et julge pealehakkamine on pool võitu. Oligi. Pool. Aga kellelegi ei tulnud tookord meelde see, et kui sa hakkad midagi tegema - tee see lõpuni.

Sosnovski

Peale IV kursust tahtsime Pille, Tõnise ja Ilmariga minna neljakesi loomi lõunasse viima, nii kutsuti rahvakeeles loomade eest hoolitsemist vagunites. Eesmärgiks oli Eesti loomade toimetamine vennasvabariikide kodanikele Kesk-Aasias. Tudengite eesmärgiks oli aga tasuta sõit raudteel sinna ja tagasi, lisaks sai tutvuda sealse elu-oluga. Loomade saatjateks oli soovijaid palju, käisime mõned korrad end pakkumas, aga ei saanud löögile. Minna ikkagi kuhugi tahtsime, tekkis mõte sõita omal kulul Krimmi. Illi loobus, läksime kolmekesi, Pille, Tõnis ja mina.

Enne seda juhtus mul väike äpardus - lõhkusin oma jalad päris korralikult ära - rongis Krimmi sõites (kuum ja umbne reisivagun) tekkisid villid jalgadele ja mõnda kohta ilmus pruuni vedelat ollust. Ma ei teinud sest välja. Olid mul jalad ennegi katki ja ebaesteetilise välimusega olnud, sest armastasin käia paljajalu nii kodus, Järveljal kui ka Tartu linnas. Krimmis olles sai palju meres käidud, hea soolane merevesi, lisaks müüdi rannas piiramatus koguses lahtist veini (10 kopikat teeklaas) ja jalad hakkasid nagu nõiaväel paranema. Eestisse jõudsin tervete jalgadega.

Aastaid hiljem hakkas Pille mulle sisendama, et see jama võis mul olla Sosnovski karuputkega kokkupuute tagajärjel. Ahtol oli ka, aga hoopiski vähem. Kusagil Järveljal me Ahtoga kolasime ringi, ei osanud end Sosnovski eest hoida. Nii saimegi "oma Sosnovski" märkamatuks ära põdeda.

Selle loo moraal: Meditsiinilises kirjanduses võiks olla esile toodud rahvameditsiini tarkus võitluses Sosnovski karuputke põletusega - merevee vann ja lahtine Krimmi vein (alates aastast 1975). (Tõnu 20.07.2019)

Tõnu nahakahjustus nägi just samasugune välja, aga oli jalgadel.

Pille kommentaar:

Minu versioon asjast oli selline, et Tõnu ja Ahto olid tööpraksis kuhugi vikatitega niitma saadetud. Õhtul Järveljal tagasi - mõlemal poisil jalgadel kole lööve. Küsimise peale vastasid, et ilmselt sai niitmise käigus raudnõgestega kokku puutunud. No nõgese kõrvetust teab igaüks - veidi aja pärast annab järele kihelus ja lööve. Nende puhul läks aga asi aina hullemaks.

Imelik, et poistega on nii, et mida kaugemal mingi kehaosa peast asub, seda vähem sellele tähelepanu pööratakse. Nii ei pidanud poisid oma jalgade koledat väljanägemist miskiks, kõrvaltvaatajale avanes aga üsna hirmus pilt. Minu mälestustesse on see kinnistunud nii, nagu Tõnu oleks aastaid punase-pruunikirjude kärnas jalgadega käinud ja tema imelist paranemist sellisel kiirusel kõrvaltvaatajana küll ei märganud, nagu tema ise tunnetas. Õnneks sai suvi läbi ja talvel olid poistel jalad laiade püksisäärtega kaetud - ei riivanud silma.

*Sosnovski karuputk (*Heracleum sosnowskyi*)*

Teema arendus:

Tõnu: Olen Pille versiooniga täitsa nõus. Mul polnud niitmist meeles ja ei meenu ka praegu, aga see on pisiasi, kõrvetada ma ju sain. Aga veits kummaline on see, et Krimmis toimus ravi tugevas päikesepaistes.

Pille: Lihtsalt Su saadud doos hakkas vähehaaval oma esialgset intensiivsust kaotama. Kas me käisime kindlasti 1975. Krimmis?

Tõnu: Jah, seepärast jäi mul laulupeolgi Forestaliaga käimata. Aga seal käis me õppejõud Artur "Andestust" Nilson, seega olime kaudselt ka laulupeol esindatud.

Pille: Teadlased on näidanud, et see taim on rikas kumariini bergapteni poolest, mis suurendab oluliselt inimese naha tundlikkust ultraviolettkiirguse suhtes. Kõik sõltub ajast, millal nahk on karuputke mahlaga kokku puutunud ja päikesekiirguse tugevusest. Millest sõltub päikesekiirguse tugevus?

Tõnu: Hetke UV-indeks sõltub oluliselt päikese kõrgusest ja pilvedest. Seal lõunamaal on päikesekiirgus tugevam kui meil, aga eks mul oli kõrvetus suht tagasihoidlik ja mingi tumedam laik oli ehk ikka veel mõnda aega. Asi sai nüüd selge(ma)ks

Pille: Loen, et pigmentatsioon takistab UV-kiirguse tungimist sügavamatesse nahakihtidesse. Mida tugevam on päevitus, seda paremini kaitseb see päikesepõletus. Sa olid juba päevitunud! Ja Ahto oli sinust veel rohkem päevitunud - oligi veidi jumekama nahaga - tal paranesid jalad märksa kiiremini.

Tõnu: Nojah, see oli kusagil juuli alguses.

Pille: Laulupeod ongi juuli esimesel nädalal. (Suhtlus 20.07.2019)

Kõike seda saame nüüd interneti vahendusel teada, aga tol ajal ei olnud meile mitte keegi kõnelenud sosnovski karuputkest, veel vähem selle ohtlikkusest.

Rangluu

Võis olla kolmanda kursuse järgne suvi või neljanda alguse sügis. Millegipärast oli, kas siis teiste õhutusel või kambavaimust tulenevalt, huvi jahimehe eksami sooritamiseks. Tagantjärele mõtlen, et jahikirge mus ei ole olnud küll kopika eest.

Järvselja jahilasketiirus sai harjutada laskmise eksamiks, mis kuulus jahimehe eksami juurde. Lasketiir ise kujutas endast minu mäletamise järgi kena legendikku, millel seisis kaks rohelist "kuuti" - üks veidi kõrgem, teine madalam, mille akendest paikusid laskja hüüde "Dai!" peale välja "tuvid" - väikesed mustad bakeliidist või eboniidist alustassi taolised, aga robustsemad "taldrikud". Ei tea ma, kes või mis neid "tuvisid" välja tulistas, aga nende pihta tuli lasta.

Kogu seda harjutamist organiseerid poisid, kes juba olid jahimehed: Elmi Ahto, Lõugas Tiit, Treieri Uno ja Polli Mati ning võis olla teisigi.

Meid oli seal kokku kümnekond tudengit. Ei mäleta, kelle omad olid relvad. Lasta tuli kaarekujulise joone taha märgitud "pesadest" - iga järgmine lask vist jälle järgmisest kohast. Näidati mulle siis ära, kuidas püssi käsitleda ja läks laskmiseks. Esimene lask. Pihtas! Teine lask. Jälle pihtas! Kui ka kolmas lask tabas, läksin nii "meheks" et ei pannud püssi enam korralikult õlgagi.... See lask ei tabanud, aga tagasilöök vastu õlga oli oi kui valus. Silmist purskusid pisarad. Püüdsin kangelaslikult käituda ja kui hinge jälle lahti sain, ütlesin vaid, et ma rohkem ei soovi lasta. Hiljem läks löögi saanud koht siniseks kui potipõhi ja valutab hullupööra, aga eks pikapeale paranes seegi trauma, mida pidasin lihtsalt tugevaks põrutuseks.

2011. aastal - 37 aastat hiljem - oli mul jälle õlga probleeme. Meditsiinasutuste külastamise käigus tehti ka röntgenipilt. Arst kommenteeris - teil on olnud kunagi rangluu murd. Mina vastu, et pole ma elus ühtki konti murdnud. Aga kui ta mulle ülesvõtet näitas, kus selge anomaalia näha, siis järsku meenus mulle see seik Järvselja jahilasketiirust.

Rääkis ka arstile, mis mulle meenus - ja tema ütles, et kui inimesed on noored ja armunud, siis on neil adrenaliinitase kõrge ja selliste väikeste vigastuste tõsidusest, nagu mul toona, ei pruugi aru saadagi. (Pille)

Veel õppimisega seotut

Praktikumides

Kolme aasta tagastele piltidele on uutest slaidikarpidest lisa siginenud, lisandunud on ka uusi mälestusejupikesi, mis kirja pandud. Siin on piltidelt tuvastatav meie toleaeagne huvi ja innukus.

Kiire poiss

Meie esimene metsandusalane praktikum - taimkate - Pihelga juhendamisel. Tuleme meie metsast tagasi, taimi veel ei tunne, aga Kuke Raivo istub ühikas ja juba pool praktikumi (herbaariumi) ära vormistatud. (Enn Pilt)

Kalle

Taimla praktikum 1974.a mais - torkavate kuuskede istutamine

Kalle

Kalle

Kalle

Üheksa pilti on entomoloogia praktikumist August Eenlaiuga - mais-juunis 1974.

Uno

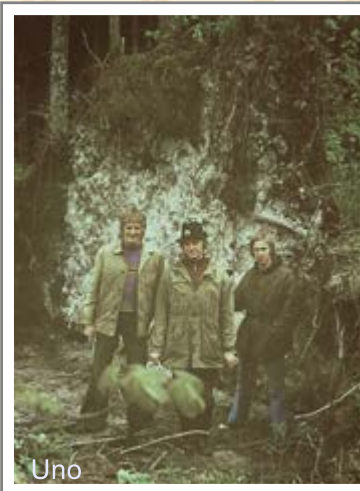

Uno

Mati

Uno

Uno

Sitikaid sai otsitud ja välja kougitud igast võimalikust ja võimatust kohast. Koolitatud torkavate kuuskede vaheltki on midagi leitud (saak on pihus).

Mati

Kohtumine rästikulapsega

Kalle

Kaks pilti on poole kursuse kaupa toimunud fütopatoloogia praktikumist Lembit Muistega - mais- juunis 1974.

Kumbki kursusepool jäädvustas end ürgmetsa kvartali juures. Teise kursusepoole pilt on esimeses raamatus (lk 38)

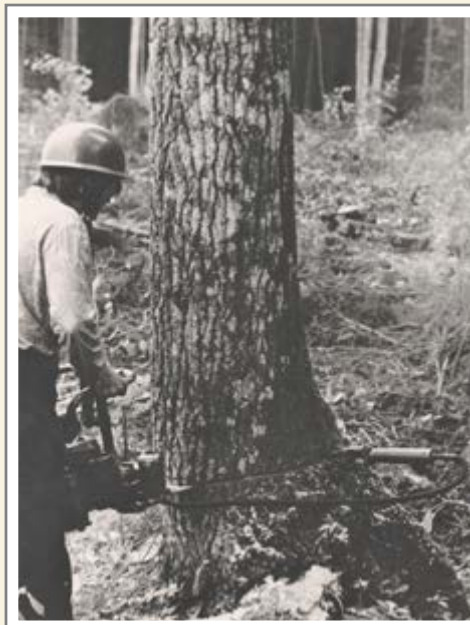
Kaks pilti Metsakasutuse praktikumist - juuni 1975.

Kogenud spetsialist ehk varjatud reservid

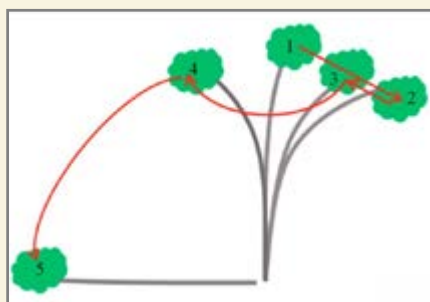
Metsakasutuse praksis tuli lageraie langil puid langetada kindlas suunas nii, et metsapulliga (TDT-40M) saaks tüveseid vedada laoplatsile tüükaosa ees. Üks pirakas haab oli tüveste väljaveo suunas kaldu. Otsustasime ta langetada hüdrokiilu abil loomulikule kaldele vastassuunas. Paraku polnud Ural-2 hüdrokiilust langetamisel loodetud abi. Hüdrokiil muljus vaid puitu. Ka kahe hüdrokiiluga ei õnnestunud puud langetada, sest teise hüdrokiilu kidad ei hoidnud kiilu paigal ning see surus enda langetuslöikest välja. Seiskasime hüdrokiiluga varustatud saed ja viisime nad eemale. Olime nõutud, mida edasi teha. Ja siis tõmbas Ülo Husqvarna käima. Natuke aega saega nokitsenud ja puu hakkas langema kalde suunas. Tüve ülemine osa läks tugevalt paindesse. Pideribas käis raksatus, kuid see ei rebenenud, pidas tõmbele vastu. Siis paine vähenes ja puu võra liikus tagasi langetuseelse asendi suunas, kuid peagi juba kaarjalt soovitud langetussuuna poole. Puu langes maha sinna, kuhu kiiludega teda langetada ei õnnestunud. Ohutusnõuete rikkumine. Ärme sest räägime. (Enn Pilt)

Tõnu hinnang: Enn on puude langetamise teooriat hästi seletanud praktilises elus füüsikaliste mõistete najal!

Asjassepuutuv skeem on tehtud ekstra minu jaoks, et asjast aru saaksin. Aitäh! – Tänu sellele saingi. (Pille)

Mainit' spetsialist mootorsae ja hüdrokiiluga ühe teise puu kallal.

*Kaks pilti dendroloogia praktikumist arboreetumis
- juuni 1974.*

Vesine värk

Tegin Kõllile mõnetunnist mulla praksi kusagil Erika kandis. Kaevasin augu ja sain mingile dreanaaži torule pihta. Mullaauk voolas ilusti vett täis ja siis oli hea öelda, et selline mullaliik siin on. (Enn Pilt)

Auditooriumites

Jagab kogemusi...

Oluline oli tukastava õppejõu tähelepanu (suulisel eksamil) sujuva jutuga uinutada ja lõpus kõlava ja selge häälega - SEE ON KÕIK - lausuda. Paar korda töötas hästi.

Varahommikune Udo Veibri arvestus peahoone keldris - koridoris vaikus, midagi ega kedagi pole, astusin audikasse sisse, esimesed neli kolleegi juba töös, suure kokkumisega kukkus neil ohtrasti lisamaterjale põrandale, vaatasin Udo laualt sobiva pileti, läksin välja valmistuma ja lubasin valvet pidada. Udo naasmine põhjustas mul kerge kõhahoo, ja temapoolse kahtleva pilgu.

Mingit juurdlust ei toimunud ja minu pilet oli ka omal kohal - väga viis. (Peet)

Millega seal loengus ikka tegeleda...

Ühes NLKP loengus oli Antsul ilmselgelt igav. Ühtäkki keerab Ants aeglaselt ringi ja saadab mingi paberi minu poole teele, endal kaval nägu peas. Keeran paberi ringi. Mu ees on foto, millel kaks inimest ajavad ühes klassikalises laisamehe poosis seda vanainimeste asja, mehe käed seal, kus tavaliselt on rinnahoidja. Minu ebalev naeratus on Antsule piisav, et mõnuleva näoga tunda oma üleolekut selles valdkonnas.

Praktiline tegevus sellel alal ei läinud Antsul vähemalt korra kuigi libedalt. Järvelja ühikas ei saanud Ants esialgu neiu nõusse. Varsti jäin magama. Kas ka midagi toimus või ei, seda ma ei tea. (Enn Pilt)

Õppeekskursioonidel

Meenutamist vääriv on ministeeriumi ning metsamajandite abi meie õppeekskursioonide korraldamisel, samuti praktikate läbiviimisel metskondades. (Kalle)

Pilt ekskursioonilt – Kaareperes

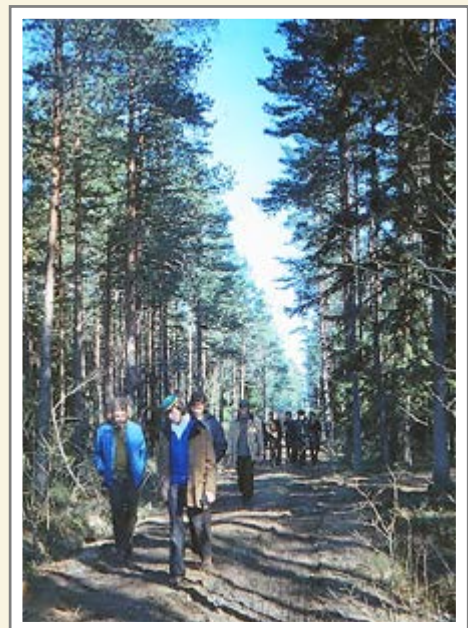

Paar pilti hüdro-melioratsiooni (e. metsamelioratsiooni) ekskursioonilt Kilingi-Nõmme Metsamajandisse 1974.

Kuigi "hüdro" oli jahe, ei saanud kangemad poisid seda jätta nautimata.

Pilte sellest, millist tegevust tekitab tegevusetus. Pikknurme metskonna juures üht ekskursiooni juhtivat "asjepulka" oodates.

Kaks pilti metsakasutuse ekskursioonilt Rakvere Metsakombinaati 1975.

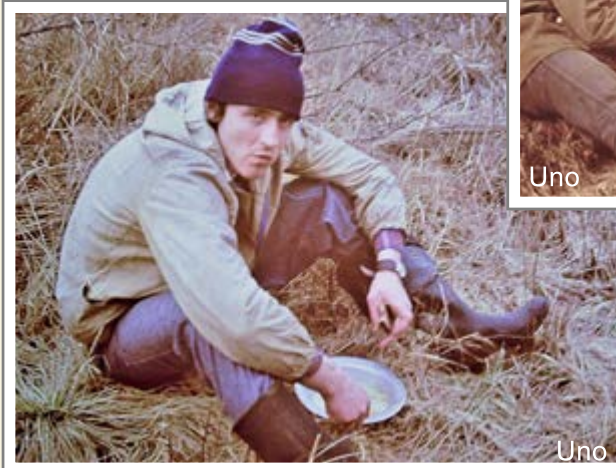

Muud töised ettevõtmised.

Kaks pilti Kambja kandis kaskede ja valgete leppade väljakaevamiselt uue Metsandusteaduskonna hoone taguse pargi rajamiseks. Viimased lisati tellitud kaskedele tudengite omal initsiatiivil.

Kevadisel metsaistutusel osalejatele toodi soe supp langile kätte

Motomeestest

Motomehed olid tähtsad mehed – nendel oli võimalus "visata ära" bussile kas Sikakurmu (5 km) või Liispõldu (3 km), sest sealt käis busse enam kui Järveljalt. (Pille)

Motoriseeritud mehed

Ega meil neid väga palju olnudki.

Treieri Unnil oli istumise all Pannonia, Lõugas Tiidul, Muhel Mardil ja Anniko Reinul Voshod, Tomsoni Ennul ja Noole Vellol Kavrovets, Ermeli Endlil IŽ (kord külgkorviga, kord ilma). Jawa-mehed olid Kirseli Ahto ja Timmermanni Jürka. Viimane vahetas õpingute ajal oma motika välja tutt-uee Žiguli 2102 vastu.

Sõidukiga treppi

Motomeestel oli toona – nagu automeestel tänapäeval – oluline saada oma sõidukiga, maksu mis maksab, otse treppi.

Aga teised narrivad – ei oska sõita...

Lõugas Tiidu Voshod oli pihta pandud, kui omanik Raudteeklubis kinos käis. Kingissepas käies oli endale sealt uue toonud.

Noole Vello oli juba kooli pooleli jätnud, kui Riia mäel oma motikaga avarisse sattus ja saatus ta kätte sai. (Tõnu ja Pille)

Tudengieluga seotud...

Malevamälestusi on metsameestel olnud kasinalt, sest nende "malev" oli Järvelja tööpraktikumid. Vaid üksikutel valitutel õnnestus pääseda üliõpilasmalevasse ja veel Eestist välja. Meie kursuse rahvast oli malevaskäijaid nii vähe, et nende üleslugemiseks piisas vist ühe käe sõrmedest.

Siin üks Sirjel talle olnud kiri 1973. aasta suvest.

Ümbriku esiküljel:

Postitempel: 31-773-13 -

Петропавловск-Камчатский

Куда: Эстонская ССР

Тарту р-н.

Меекси с/к.

Järvelja Õppe-Katse M/m

Кому: ММ II к. V. а. Aita, Sirje,

Ingrid, Pille, Jürid, Mardid, Tiidud,

Ennud, Kili Kunde krahv ja teisedki

poisid

Tagaküljel:

Postitempel: 06087310 - Меекси

Петропавловск-Камчатский- 32

До востребования Трей и Полли

Õöl vastu 1. augustit (1973)

Tervist väikese Eestimaa rammusad metsavennad!

Oleme suure Venemaa lahjal pinnal (Toit on meil endil hea) veetnud enam kui kuu.

Enamus päevadest möödub järgmiselt:

6.00 – äratus (Pesemine esineb harva)

6.15 – rivistus

6.30 – sööma

7.00 – marsime tööle

7.30 – töö algus

13.30 – 15.00 – lõuna

19.00 – 21.00 (Kuidas kunagi) – töö lõpp

Söök ja jälle magama. Kõige huvitavam on tööleminek.

Igal hommikul tulevad vastu retsidivistid „ahelate kõinal“, kes lähevad ka tööle. Teatud mõttes mõistame ka üksteist, sest laupäeval töötavad siin ainult vangid ja meie, pühapäeval ainult meie.

On olnud ka kaks vaba pühapäeva. Ühel neist käisime tegevulkaani Avatši otsas – 2741 m. Teisel pühapäeval andis meie rühm linnas kontserdi. Pärast oli tants, taga- ja taha ajamine. Süüfilisehaigeid on siin 23 %. Puudub veel kaks protsenti, et linn sulgetakse ja siis oleme kadunud vennad.

Dõl jagha
1. augustist.

Tervist väikese
Eestlase rannas
meesvõhmad.

Oleme suure tehema lajal
javal (toit on meil endil
hea) veeturid enam kui veek.
Enamusest väidest moodub
järgmiselt:

- 6³⁰ - ahakas (Pescuine
- 1¹⁵ - erimik (harva).
- 6²⁰ - niivõrd
- 4²⁰ - sööma
- 1²⁰ - värsine tööle.
- 1²⁰ - 15⁰⁰ - lõuna
- 1²⁰ - 21⁰⁰ - lõuna (Kuidas meha) -

Sõõn ja jälle magama
kõige huvitavam on tööle-
minek. Seal hõlmuvad kühvad
meie vahel netriidid
ahelate abil, kes kühvad
ka tööle tead, mis kes
muistamine ja üles seist sest
kõrvalal töötavad neli ainult
võivad ja meie, pihapäeval
aitab ja meid, pihapäeval
vaba ja olud on uas
võivad kühvad. Ahel veist
otsas - 2.7.71 m. Tõised pihä-

füüsil andis meie sünni
Linnas lõpetada. Paras t
oli taht tava ja taha aja -
meie. Süüfilisehaiged on
23%. Süüfilisehaiged on
ta et hirm meesvõhmad ja
oleme radumad veenud süü-
filisehaiged on traataedade ja
nelli on helide taga, sest hirm-
tops ka läbi ei lähe, kühva-
tal millestki muust. Naiteks
Naiteks üks pederastist
meremees jagas Hongkongi
meie süüfilisehaiged ja
meie süüfilisehaiged ja
Osa meie mehi ajasid pead
paljaks, et sarnaneda „koha-
likega“. Hiljuti põgenesid
kaks kõriõikajat, kes olid seal
juba 1950. aastast istunud.
Nüüd nabitakse pidevalt meie
kiilakaid kinni ja kontrollitakse
dokumente. Elame koos debiilikutega
eriinternaatkoolis. Peldik on
pidevalt umbes ja üks päev
kühveldas üks marakratt teekruusiga
läbi akna sitta ja avaldas
arvamust, et „Пусть гавно
летит!“ See oli seniste päevade
nael. Neli päeva tagasi kadus
ära meie toa uks. Kõik asjad
olid aga alles. Täna oli aga
uks tagasi toodud ja lukus.
Sellised on enamik meie
süüfilisehaiged. Millised on
teie süüfilisehaiged? Mis te
Pikinist teate?

Süüfilisehaiged on traataedade ja selliste trellide taga, kust tikutops ka läbi ei lähe, rääkimata millestki muust. Näiteks üks pederastist meremees jagas Hongkongi süüfilist neljale madrusele jne.

Osa meie mehi ajasid pead paljaks, et sarnaneda „kohalikega“. Hiljuti põgenesid vanglast kaks kõriõikajat, kes olid seal juba 1950. aastast istunud. Nüüd nabitakse pidevalt meie kiilakaid kinni ja kontrollitakse dokumente.

Elame koos debiilikutega eriinternaatkoolis. Peldik on pidevalt umbes ja üks päev kühveldas üks marakratt teekruusiga läbi akna sitta ja avaldas arvamust, et „Пусть гавно летит!“ See oli seniste päevade nael. Neli päeva tagasi kadus ära meie toa uks. Kõik asjad olid aga alles. Täna oli aga uks tagasi toodud ja lukus. Sellised on enamik meie süüfilisehaiged.

Millised on Teie süüfilisehaiged? Mis te Pikinist teate?

Tervitades Matvei ja Gallu – uuuuu

Gallo omakäeline märkus: Polli on hullem naistekütt.

Oma malevämälestustest mäletan kõnelevat veel Petkat, Antsu (oli EÜE-s SDV-s) ja Ülo. (Pille)

Kolmel korral käisin EÜE malevas (Rõuge; Taevaskoja; Saksa DV Güstrovi internalevas Berliini-Rostoki maanteed ehitamas) (Ülo Tuvi)

Varia

Siin rubriigis on killukesi siit ja sealt, mis muude teemadega ei haaku.

Prössatolskist veel kord

Eelmises raamatus Mardika poolt meenutatud Prössatolski (lk 8) ei ilmunud ilma põhjusest.

Mingil põhjusel käisime ühel ekskursioonil läbi Karpaatide ja talve hakul tekkis kiusatus sinna suusatama minna, Eestis vist polnud lund.

Gallol või Matil oli mingi tuttav veti tudeng sealt pärit, kes kiitis seal meetri lund olevat.

Nii me siis eksameid ette tegimegi ja dendroloogia eksamil Laas tutvus korüfeega (?) oma kabinetis.

Ka reis läks ka igati korda, iseäranis selle esimene faas - lend Tallin - Lvov, sealt rongiga Volovetsi (see juba Karpaatides), leidsime õige turismibaasi ka pimedas üles, registratuuri luugi taha kadus viis rutsi ja Vana Tallinn, elu oli lill.

Hommikul selgus, et mäeküljed olid rohelised - valgete lumelaikudega. (Peet)

Lustlik rongisõit

Meenub üks rongisõit (1974) koos meie oma pillimeestega. Ei mäleta, kas sõitsime maršruudil Tartu-Tallinn-Kohila Andrese pulma või sealt tagasi. Meie kursuse rahvast oli rongis päris palju. Pillimehed pakkisid oma pillid lahti ja hakkasid mängima, teised laulsid kaasa. Ka võõrad reisijad näisid olevat pigem rõõmsad kaasaelajad. Vagunitäiele rahvale meeldis ja sõit möödus kiiresti. Oleksin tahtnud elus veel kogeda sellist lõbusat rongisõitu - kasvõi võõrana. (Pille)

Kadunud pilt...

Kõrvaloleva pildiga seoses meenus Uno, et tema slaidikarbis oli olnud veel üks samal ajal tehtud õülesvõte kus eelmistel piltidel nabasid paljaks kiskunud poisid olid keeranud seljad ja paljastanud oma tagumised palged. Kahjuks on jälle vaid mälestus: hiljuti just nägin, aga nüüd ei leia...

Retkel Leego järve äärde oli vaja ületada Apna jõge praktiliselt olematut silda mööda...

Metsanduse üliõpilaste vajalikkusest

Nõukaajal oli meil ju plaanimajandus. Ei tea, kuidas selles plaanimajanduse olukorras sai tekkida situatsioon, et haritud metsandustöötajaid nappis. Kuni 1970. aastani oli viimasel perioodil igal aastal vastu võetud 25 uut tudengit, aga need ei lõpetanud saajaprotsendiliselt. Alates 1970. aastast hakati vastu võtma korraga 50 uut tudengit. Kuna aga pisike kadu oli alati olnud, võeti vastu esialgu 55, kellest siis II semestriks pidi järgi jääma 50 – kas siis iseeneselik- või kaasaaidatud väljalangemise tulemusel.

1971. aastal lisandus veel üks meede, mis oleks pidanud edaspidi tekitama suure tungi – riiklikult otsustati suurendada stipendiume 10 rubla võrra (35 rublani) metsanduse, mäetööstuse ja veel mingi olulise valdkonna (äkki zootehnika ja veterinaaria) tudengitel. Mulle tundub, et see otsus tehti siis, kui meie juba olime oma sisseastumiseksamid teinud. See oli meeldiv üllatus. Ju oli siis metsandusspetsialiste väga vaja. Edaspidi, kui riiklikke stipendiumeid suurendati, oli metsameestel ikka seesama 10-rublane edumaa. (Pille)

Trenditeadlikkusest...

Tõnn viis oma püksid teha 2 päeva pärast mind ja saab reedel kätte. Kõige moodsama lõike järgi kintsust ümber jala ja alt 30 cm laiad. (Prantsusmaal on alt 45 cm laiad). (Pille kirjast kodustele 1972)

Kuidas me filmitähed olime

Tegelikult initsiaatoriks olid ikka Ants ja Mardikas. Antsul oli keegi tuttav tütarlaps, kes talle Järveljale külla tuli, kaasas tol ajal veel üsna haruldane asi – filmikaamera. Poistel tekkis idee teha üks mängufilm.

Suurte kavatsustega ma palju kursis ei olnud, aga mäletan üht „võttepäeva“ kus ka minul oli roll – röövitava kaupluse müüja roll.

See oli täiesti sõnadeta osa – nii nagu stsenaarist ja režissöör olid välja mõelnud. Algul filmiti seda müüjat kaupluse leti (või oli see kassa) taga. Mäletan, et mul oli seljas Järvelja uue kaupluse müüja valge töökittel. Pärast filmiti müüja selga suures plaanis, kui see oli kamandatud kauplusehoonest välja ja käed üleval maja seina äärde seisma. Kaamera võttis suurt plaani ülalt alla ja kui juba jalad paistma hakkasid, sai hirmust püksipissimise imiteerimiseks enda ees pudelist peenikese nirega vett maha nõristama hakatud. Betoonist vundamendiäärne majaserv märgus efektselt.

Kolmas episood kujutas sedasama (minu mängitud) müüjat sealsamas „täispissitud“ betoonist majaserval ebainimlikus poosis kägaras maas lamamas nägu koos punase tomatipastaga ja suur loik tomatipastat põse all. Oligi kogu filmiroll. Minu elus ainus.

Natuke mäletan, et Tõnu ja Ahto olid robustsed poeröövliid jahipüssiga ja poe tagant puukuurist leitud kirvega – suur džuutkott oli tühja, varastatud kaupa imiteerivat, klaastarat pungil täis.

Rohkem ei tea ma sellest filmimitegemisest midagi - ei seda, keda ja kus veel filmiti ja palju filmiti, või mis sellest filmimisest edasi sai. Aga hämaralt meenub, et mingi episoodi plaan oli selline, et Järvelja järvest kerkib allveelaeva periskoop. Kardetavasti jäi kogu hea stsenaarium stoppama isikliku filmitehnika puudumise taha.

Igal juhul oli meil endil selle toimetamise juures nalja ja naermist palju. (Pille)

Enesetutvustus ühel kohtumisõhtul...

Erialadel, kus õppuriteks valdavalt tütarlapsed, oli kombeks korraldada kohtumisõhtuid poiste kursustega.

Sirje leidis 2017. aasta jaanuaris oma kodu põhjatust arhiivist ühe käsikirja. Tegemist on meie kursulasi tutvustava ettevalmistatud luulelise sõnavõtuga kohtumisõhtuks Peda neidudega.

On asjad nüüd siis sedasi
kõik näind siin kõigi nägusi
et rõõmsamalt võiks aada juttu
löögem mõtted ühte patta

ei usu siin vast keegi meist
et kartma peame üksteist
et rõõmsam oleks veelgi meel
las laulab hõiskab kõigi keel

vast püüame siis alustada
aga kuidas seda teha?
Teid tervitame kallid peda neidud!!!
ja püüame teil olla väärilised peidud

te endale nüüd võtke teada,
et EPA kool on ainult „vohh“,
vaid siin on õige mehe koht

nüüd vast oleks aeg ka juba
meie poistest pajatada

aga ütlema peab kohe
ega see nii kergelt lähe
sest iga mees on ise mesti
tal oma nimi, oma nägu

kuid ühine on meile see
tore nimi „metsamees“
peale selle seob meid veel
lõbus tuju, ühtne meel.

Niisiis – kelle nime nimetan
see tõuseb püsti, kummardab
kuulab kommentaarid ära
kuid ei tõsta ise kära
on kõik siis öeldud lõpuni
ta istub
püsti tõuseb järgmine.

Vast lubate, ma alustan.

1. Mati
Mati Polli punapea
soovib meile ainult head
tema juhib meie polku
kuigi sest pole mingit tolku
sest ega meie rivi
ei taba ükski kivi.

3. Mati Lehtis
Lehtis Mati, rokistaar,
on rahvamalevas ta veteraan
laulab hästi, mängib kitrat
ei ükski neiu tihka jääda pipraks.

5. Ilmar Toom
Toome Illi mürgli vend
ta mõistab, mis on viina hind
vaid viin tal aitab poksida
va õigelt oda visata.

7. Endel Ermel
Suvel tsiklimees on Endel Pikk
Ta ratta seljas on kui tikk
Ka tema tõstab mehe au
Mis sest et on ta nagu sau!

9. Anderson Andres

100 meetrit 11,0 –
jookseb Andres Anderson
ja ei kõhi ükski konn
kui ta veidi purjus on.

11. Mart

Kui on saabund sume õhtu
Mardikas laob õlut kõhtu
kui ta lambi kinni saab
sammud naiste poole seab.

2. Peet

On kleenuke see meie Pitkin
kuid komsomol on ta sitkim
on terve teaduslõul ka õlul
nii varsti kommunismi välja võlub

4. Harri Pürjema

Betooni tänav number kolm
toas number 303
elab Harri Purjumaa
ei viinata tohi teda narrida.

6. Pruul Enn

Lööb värisema naiste huul
kui sõna võtab Enn Pruul
ta naiste nõrku külgi teab
ja hiljem alt siis neid ta veab.

8. Jüri Timmermann

On kõige pisem meie Jüri
ta kunagi ei paigal püsi
veel tuletõrjes töötab ta
ja neide vaatab mõnuga.

10. Tõnis Mäerand

Kõik daamid tõstvad oma hända
kui näevad Tõnis Mäeranda
ta kitra mängu peale mihkel
ka sporti teeb ta üsna tihkelt.

**12. Ants, Mati,
Kaido, Gallo**

Neli meest veel välismaalt
kolm Saaremaalt, üks Hiiumaalt.
See hiidlane on Vahtras Ants
ja naiste peale meel tal tõnts
neid Ilmast ilma loobib ta
vaid ikka suure kiviga.

1973
Mati

1973
Mati

1973
Mati

1973
Mati

1973
Mati

Talvisemaid pusimisi.

1973
Mati

Mati

Kursuse pulmalipul oli lisaks juba kajastatud mustate poolele – "Lahutused" ka punane pool – "Pulmad", mida värsked noorikud olid oma pulmapäevade järgselt kenasti kaunistasid. Mardika pulmapildil 1974. augustist on see vaadeldav.

Sügisene kartulivõtt ...

Puhjas kartuleid võttes ööbisime majas, kus aknaklaasid olid puruks pekstud ja öösel väljas nulli ringis. Magama minekuks riidest lahti võtmine tundus täiesti mõttetu tegevusena. Sai magatud raudvoodis "puhvaika" seljas, kuid kuna sai kõvasti tööd tehtud ja ka külmarohtu sai kaasa võetud polnud häda midagi.

Kohalike lõõpimine kogu asja kohta oli ka päris lahe.

Jama oli muidugi sellega, kui kohalikud tegijad sama kartulivakka kahekordselt arvestada või teiste omi pätsata püüdsid. (Kalle)

Toremaid mälestusi...

Minul isiklikult on toredad mälestused töötamisest praktika ajal Laeva metskonnas, tulevalvetorni ronimisest, metsnikega lankide ettevalmistamisest ja puidust klupiga puude kluppimisest, aga ka Laeva peatuses Tartusse viiva puna-valge Ikarus bussi ootamisest, mis väsinud kondid koju viiks. (Kalle)

Kukest ja Karust.

Need olid toredad perekonnanimed. Kui loengust osavõtmise leht auditooriumis ringi käis, sai ikka vahest Kuke nime taha üks kukk kribitud ja Karu nime taha karu. Teised nimed ei olnud illustreeritavad. (Pille)

Pakkumine

Teie kursus oli ütlemata vahva! Kui raamat kaante vahele saab, küll oleks tore Järveljal kohtuda... Jõudu, tervist ja ilusat suve! (Ene Runtel)

Tõnise kirjast Pillele 2. sept.1975 (diplomipraktikumilt Ida-Virumaal)

Tööl läheb mul praegu hästi ja viina ei ole me ka võtnud. Ühe poisi käest sain andmed ilma pudelita kätte, teise püüan langil pihtide vahele võtta aga kolmanda käest ei pääse kuidagi. Tegin täna andmete kokkuvõtte ära. Nüüd olen igati järje peal. Reedel teen meestele 1 pudeli välja (lõpu puhul). Võistlused on laupäeval.

Nüüd on asi nii, et Naha Tõnn tuleb sinu juurest läbi reedel, Ta tahab kitrat võtta ja kui saab, siis mandoliinet kah. Me teeme mõned lood. Kui sind kodus ei ole, siis räägi mutiga läbi, et ta Tõnnile kitra annaks. Ole hea pane 2 head medikat kah kaasa!

Kui tahad mulle midagi teatada, saada Tõnniga kiri. Sind ennast ma siia veidi rõvedasse seltskonda ei oota.

Ootan reedeks endale Tõnni külla – paistab, et tuleb väike viinavõtmine. Kui Tõnn ei taha mandoliinet võtta ole tubli ja avalda talle survet. (Tõnis 1975)

LOPETAJAD

Tiiu Allik
Andres Anderson
Rein Anniko
Sirje Eensaar
Ahto Elmi
Mart Erik
Enderl Ermsel
Kaio Jõeüht
Kalle Karolus
Madis Karu
Ahto Kirsal
Raivo Kukk
Sirje Kuldkepp
Mati Lohlis
Tiiu Lõugas
Mart Muhel
Pille Mäerand
Tõnis Mäerand

Tõnu Naha
Peet Paal
Enn Pilt
Mati Polli
Ingrid Prants
Enn Prandi
Harri Purjema
Ülo Saar
Alta Saksitig
Jüri Timmermann
Enn Tontson
Imar Toom
Gallo Trei
Uno Treier
Ülo Tuvi
Ants Vahtras
Mati Võrklaev

Lugupeetud

PALUME TEID OSA VOTTA
EESTI POLLUMAJANDUSE
AKADEEMIA METSANDUSE
OSAKONNA LOPETAJATE

LÕPUAKTUSEST

EPA aulas
30. jaanuaril 1976. a.
kell 15.00

METSAMEHED

EPA
1971-1976

*Kutse 1976. aastal lõpetanud
metsameeste lõpuaktusele*

JA SELLELE
JÄRGENEVAST
KOOSVIIBIMISEST

«Sõpruses»
kell 20.00

19 31 144 1 30 000 100-0001

Pildil on Tartu poisid

Lõpuaktus EPA aulas

Ei maksa arvata, et kõik toonased lõpetajad olid punastes ülikondades, et see oli moetrend. Ei! Selliseks punaseks on muutunud aja jooksul toleaegsed värvifotod, millel ei olnud just eriti kõrge kvaliteet.

Pildil on tulevased metsakaitsjad lõpuaktusel koos õnnitlejate - uute kolleegidega

Ahto Elmist

2018. aastal ilmus raamat „Rakvere Metsamajand läbi aegade 1947 – 1992“, mille koostas teenekas metsamees Raivo Helm. Vali Press OÜ-s välja antud väikesetiraažilisest aga lehekülgede arvu poolest mahukast raamatust leiame mõndagi ka oma kursusevenna Ahto Elmi (21.01.1953 – 29.09.2013) elu ja tegevuse kohta. Kindlasti vajab jagamist ülevaade tema töökäigust ja iseloomust:

Ahto Elmi (sünd. 1953) elukoht vahetult metsamajandi keskuse naabruses mõjutas elukutse valikut. Siin kasvas poisikesest peale tema kirk hobuste vastu. Ta oli praktiliselt poole kohaga Sõmera metskonna tallimees. 1976.a. lõpetas EPA metsaosakonna kuulsal lennu (M. Polli jt) ja naases kodukanti. Mõni kuu enne sõjaväge oli Sõmera metskonna abimetsaülemaks. Sõjaväest vabanes võitis 06. juunil 1977. a vastu sama metskonna metsaülema koha. Tuli hästi toime ja 1985.a detsembris edutati direktori asetäitjaks pooleldi sunniviisiliselt. Ise ta ei tahtnud. Bürokratlik töö ei istunud ja ta palub ennast sellest vabastada. Käis täie hooga Sagadi mõisa restaureerimine. Sinna oli vaja inimest, kes kohapeal asju korraldaks. Nii sai Ahtost 01. novembrist 1986.a Sagadi kursuste baasi juhataja ja hiljem Sagadi koolituskeskuse juhataja. 1987. aasta sügisest on ta Metsavahtide Kooli õppegrupi juhataja, riikliku eksamikomisjoni liige ja Sagadis toimuvate täienduskoolituste korraldaja. Pärast metsamajandi likvideerimist jätkas Ahto Sagadis tööd kuni 30. aprillini 1996.a. Hiljem töötas jahindusjuhina RMK Kirde regioonis.

Rakvere Metsamajandis töötas Ahto 15 aastat. Ahto oli aus, abivalmis ja sõnapidaja kolleeg. Sügaval stagnaajal oli ta üks väheseid, kes julges näidata oma eitavat suhtumist kommunismiideedesse.

Samast raamatust saame veel teada, et Ahto abiellus 1977. aastal Sirje Kestru'ga, kes oli Sõmeru metskonna raamatupidaja 1974. aasta sügisest. Vahepeal kasvatas naine lapsi - naases tööle raamatupidajana 29. oktoobril 1990.a – oli tugev spetsialist.*

*Märkus: Nõukaaegsete seaduste järgi ei tohtinud metsaülem ja metskonna raamatupidaja olla abielupaar.

Ahto Elmi (sünd 1953) elukoht vahetult metsamajandi keskuse naabruses mõjutas elukutse valikut. Siin kasvas poisikesest peale tema kirk hobuste vastu. Ta oli praktiliselt poole kohaga Sõmera metskonna tallimees. 1976. a lõpetas EPA metsaosakonna kuulsal lennu (M. Polli jt) ja naases kodukanti. Mõni kuu enne sõjaväge oli Sõmera metskonna abimetsaülemaks. Sõjaväest vabanes võitis 06. juunil 1977. a vastu sama metskonna metsaülema koha. Tuli hästi toime ja

1985. a detsembris edutati direktori asetäitjaks pooleldi sunniviisiliselt. Ise ta ei tahtnud. Bürokratlik töö ei istunud ja ta palub ennast sellest vabastada. Käis täie hooga Sagadi mõisa restaureerimine. Sinna oli vaja inimest, kes kohapeal asju korraldaks. Nii sai Ahtost 01. novembrist 1986. a Sagadi kursuste baasi juhataja ja hiljem Sagadi koolituskeskuse juhataja. 1987. aasta sügisest on Metsavahtide Kooli õppegrupi juhataja, riikliku eksamikomisjoni liige ja Sagadis toimuvate täienduskoolituste korraldaja. Pärast metsamajandi likvideerimist jätkas Ahto Sagadis tööd kuni 30. aprillini 1996. a. Hiljem töötas jahindusjuhina RMK Kirde regioonis.

Ahto Elmi. Foto: R. Helmi erakopi.

Rakvere Metsamajandis töötas Ahto 15 aastat. Ahto oli aus, abivalmis ja sõnapidaja kolleeg. Sügaval stagnaajal oli ta üks väheseid, kes julges näidata oma eitavat suhtumist kommunismiideedesse.

Kursuse kokkutulekutest

Pärast EPA lõpetamist alustasime oma töömeheeed. Kellel oli pere juba olemas, kellel veel loomata – iga oli selline, et ka see valdkond nõudis kõvasti aega ja energiat. Vene kroonu nõudis samuti meie poisse – noori, haritud – napsates väärtusliku aastakese. Ega polnudki palju aega õpingukaaslaste peale mõelda, kui just lausa ninapidi koos ei töötatud. Esimene realiseerunud kokku saada tahtmine tekkis viis aastat pärast lõpetamist.

Kui mitmed meist varem või hiljem lõpetanud kursused korraldavad oma kokkutulekuid raudse järjekindlusega igal aastal, siis meie omad on toimunud üsna kaootiliselt vastavalt sellele, kuidas on tulnud mõte ja kuidas on kellelgi võimalusi seda enda tegutsemisalas korraldada.

Esimeste aastate kokkutulekud olid täis nooruslikku uljust ja tormakust. Põhiline oli peomelu. Mida vanemaks oleme saanud, seda vaoshoitumaks on kokkusaamised muutunud ja rohkem on huvi üksteise käekäigu vastu.

Kui tähtsad need kokkusaamised kellelegi on, sõltub igaühest endast. Tean omast käest, et kui on probleeme eluperiood, tekkib kiusatus jätta minemata. Ja kui elu jälle normaalsetesse rööbastesse saadud, on suur õhin jälle teisi näha ja kuulda.

Nüüd, kui oleme kõik jõudnud pensioniikka, on kokkusaamistel jälle teine mõõde. Me ei tea, kui palju meist kellelegi päevi antakse. Seni kuni oleme olemas, tahaks ikka ja jälle näost näkku kohtuda ja küsida – kuidas sul läheb? Ja vastuse tahaks ära kuulata... Hiljaaegu hakkasin raadios tähele panema 30-aastase ansambli Kolumbus Kris uut laulu „Elage kaua“, mille sõnad mulle lausa silmist vettväljakiskuvalt hinge poevad ja mõtted armsate kursusekaaslaste juurde veavad. Mõtlen neile, kes on endassetõmbunult - mis iganes põhjusel - ülejäänutest kaugenenud ja neile kelle elu ehk ei ole nende endi arvates normaalsetes rööbastes, aga ka iseendale. Jagan selle laulu sõnu teiega. (Pille)

Elage kaua!

Sõnad ja viis: Aivar Oja

Just nimelt viimasel ajal me kohtume harva
kas siis tänaval või kohvikus või juhuslikult kuskil poes.
Kuidas läheb, kuidas lapsed, vanad ajad, ah, et kolisid Narva
Võib-olla Facebookis mõnikord kirjutad või kellestki loed
Juba mõnda aega komme on, et külas enam teistel ei käida.
Heal juhul möödaminnes kusagil kõrtsis läheb klaas või paar.
Me ei ole enam eriti lähedased, nii võiks ju näida
Ja mul on tunne, et me teineteisest tänapäeval aru ei saa.

Teilt palun, elage kaua, sest mul on väga teid vaja.
Ärge jätke mind maha, mis siis, et viimasel ajal just tihti ei ristu me teed.
Teilt palun, elage kaua, mul on väga teid vaja.
Ärge jätke mind maha, teilt palun, elage veel.

Iga kord kui jälle kohtume, lepime ju uuesti kokku,
et tulevikus kindla peale tihedamalt suhtleme.
Me vahetame nimekaarte ja siis lähme jällegi lahku
Kuid sinnapaika see jääb ja Jumal teab kas üldse näemegi veel.
Kõik need juhuslikud kohtumised on mulle ülimalt tähtsad.
Meie teed on läinud lahku, kuid midagi siiski meid seob.
Meil on meeles vanad ajad, veidi keerukad kuid samas nii lihtsad,
meil on meeles veel need üheskoos läbitehtud teod ja peod.

Teilt palun, elage kaua, sest mul on väga teid vaja.
Ärge jätke mind maha, mis siis, et viimasel ajal just tihti ei ristu me teed.
Teilt palun, elage kaua, mul on väga teid vaja.
Ärge jätke mind maha, teilt palun, elage veel.

Esimene kokkutulek 1981 juuli alguses Järveljal, mida mitte keegi ei korraldanud.

Sellest kokkutulekust ei ole näinud ühtegi pilti ja üldse on vähe meeles. Meenub, et oli midagi väga sportlikku - vist parasjagu Järveljal oleva kursusega jalgpallimäng vms. Kas oli sel korral meeste nappusel tehtud reegel, et ka naised tohtisid jalgpallis osaleda, aga suhtega, ühe mehe asemel kaks naist - kavalana tundus panna see üks "kahest naisest koosnev mees" väravasse - olime Ingridiga kahekesi väravas. Sain seal väravas olles palliga paugu piki palet nii, et prillid lendasid ja ais murdus pooleks.

Oma ametiautoga oli kohale tulnud toonane liiklusmiilits Madis, kes mäletab, et miilitsaauto mögafoni kaudu andsid bändipoistega kaasas olnud Hendrik Relve ja veits vindine „põhulõug“ Paali Petka mikrofoniga väga naljakat reportaaži. Madis oli nende juures autos „helitehnikuks“ – aitas õigeid nuppe näppida.

Meie olime Tõnisega tulnud metskonna uue Žuk'iga, mille kongis sai ööbida, enamus sai vist öömaja ühikatubades, sest üks ühikatest oli parasjagu vaba. Ja veel meenub, et Pildi Enn tõi kaasa mõnekümneliitri olepunsu ja kui enne laialiminemist hakkasime jagama, et kellele palju kulude katteks maksta vaja, siis Enn ütles: "Mul oli kursuse raha veel järgi - ma selle eest ostsin." Enn oli ju olnud meil kursuse laekur. See oli küll asi, mis kõik naerma ajas ja Ennu niigi kõrget ausa mehe mainet veelgi kergitas. (Pille)

Sellest kokkutulekust on meeles, et jalgpallis võtsid vastased mängu väga tõsiselt - ei tahtnud vigu tunnistada, sest ei tahtnud kaotada. Ega meiegi kaotada ei tahtnud. Asi kiskus vahepeal üsna teravaks, isegi Harri oli ärritunud. Aga midagi polnud teha - tuli kaotus vastu võtta. (Ilmar Toom)

Einestasime toonases veel üsna uues ETKVL sööklas, mis teenindas ka teisi Järveljal olijaid. Heino Kasesalugi tuli sinna ja oli esmakordselt meiega tõeliselt lahe ja heatujuline suhtleja. Tüdrukutel oli seal söökla laua taga oma juttude ärarääkimisega tuli takus. Oli hirm, et kui rahvast rohkemaks läheb, siis ei anta enam võimalust. Nii oligi.

Ja veel on meeles Aita, kes saabus pisut hiljem kadedustäratavalt kenana. Aga üks Aita oligi meist mõned aastad vanem ja juba edukas. (Ingrid)

Järvelja kokkutulekust meenuvad Madis Karu miilitsaauto eskordiga Tartu poole sõit, kus kõik vastutulijad andsid aupaklikult sireeniga sõitvale miilitsa eskordile teed maantee äärde peatuma jäädes, kui jääknähtudega peolised Tartusse sõitsid. Ja seekordne jalgpall ka. (Ülo Tuvi)

Kõigele eelpool kirjasolevale mõeldes tekib tunne, et kokkutuleku koha leppis kokku ikkagi Mati - mitte keegi ei tunnista end selle kokkutuleku organiseerimisega seotud olevat. Ja kuna ka Relve kaasas oli, kas mitte ei antud Järveljarahvale üht väikest kontserti – poiste folkbändist oli peale lõpetamist ajapikku kujunenud välja ansambel „Forest“, kus koosseisu kaasatud Hendrik Relve ja Peeter Hindpere, ning meie kursuse poisid kiire elutempo tõttu juba osaliselt kõrvale jäänud. (Pille)

Teine kokkutulek 09. juunil 1984 Värskas - selle korraldas Ilmar

1984. aasta kevadel Värskas toimunud IX metsaülemate päeva pidulikul lõpetamisel, pika laua taga kogutud uljas meeleolus, otsustasime Tomson Ennuga Matit rünnata - et tuleks jälle kursusekokkutulek teha. Ja ennäe imet! Läks mööda vaid paar nädalat ja kõik kursusekaaslased, nende hulgas ka mina, said Matilt minu nimel kirja, et Ilmar kutsub kõiki enda juurde Värskasse. Helistasin siis Matile, et mis nüüd saab? Mati ütles, et muretse pang puskarit ja kogu lugu. Ja nii sai tehtudki. Kõike muud oli vähe - vorsti, kurki, tomateid õnnestus Värskast saada - oli kitsas aeg. Vorst ja kurk-tomat said ruttu otsa, aga puskaril polnud minekut, kirtsutati nina, et see on vaid üks kord läbi aetud. Tegelikult oli ikka kaks korda - see oli korralik puskariajaja, kelle käest sai toodud.

Metskonna saunas Värska lahe kaldal oli kokkutuleku süda. Ööbimiskohad olid 300 meetri kaugusel Luige suvilas. Põhitegevus käis aga saunas. Mängiti jalgpalli, tehti sauna katusel pilti. Aga kippus igavaks minema. Teada oli, et sealt poole kilomeetri kaugusel, õpetajate laagris, on õhtul pidu. Mardikas ja Kaido lasksid sinnapoole juba varakult jalga. Selleks ajaks, kui ülejäänud kohale jõudsid, oli sealne pidu läbi, lõkkease suitses vaid veidi. Peo korraldaja oli väga solvunud, et Mardikas oli lõkke omavoliliselt põlema pannud, aga temal olnud lõkke süütamine plaanitud peo kõige pidulikumaks protseduuriks. Sain selle mehe käest veel hiljemgi sarjata sama asja eest.

Värska metskonna sauna katuseserval istuvad vasakult: Mardikas, Petka, Pikk, Illi, Sirje, Ingrid, Sirje ja Arvi.

Nende taga on: Kaido, Mart, Uno, Harri, Kalle, Lembit ja Andres.

Maas seisavad Enn, Tiit ja Vana Nahk.

Pildilt puudub Jüri.

Hommikuks koguneti jälle kokkutulekuplatsile, tuldi siis - kes kust. Minu naine küpsetas pannkooke, aga need ei saanudki valmis - haarati otse pannilt. Puskaril ei olnud ikka minekut. Seda sai pudeliga mitmete kaasa pandud - Sirjele, Harrile, Jürile, Andresele. Sirje olevat alles koduteel käekotist konjakipudeli välja võtnud - enne ei raatsinud vist lagedale tuua, kui väga palju rahvast koos. Alliku Tiit oli viimane lahkuja, kes koos puskaripudeliga sai bussi peale pandud. Tema oli ainuke, kes puskari kohta ka midagi head ütles: "Polnud tal häda midagi." Saaremaa praami peal oli ta viimase tilga alla kulistanud ja pudeli merre visanud.

Kogu üritus sai Mati juhendite järgi läbi viidud. (Ilmar Toom - 01.05.2018 telefonitsi Tartu haiglast)

Pildi ja mälestuste järgi otsustades oli meist kohal vähemalt 19.

09. juuniks sai kõvasti kavandatud kokkutulekut Illi juures Värskas, samal päeval on ka minu isa sünnipäev ning samal aastal oli lausa juubel - no sai ka seda kõvasti organiseeritud. Kui 9-nda juuni hommik kätte jõudis, siis hakkasin teele asutama, kuid ootamatult hakkasid kaks aju poolkera omavahel esmakordselt õiendama, et kuhu sa siis nüüd lähed! Tuli isa sünnipäevale minna...(Mati)

Kolmas kokkutulek 28. septembril 1990 Tallinnas, Metsakorralduskeskuses - selle korraldas Mati koos Tallinnas elavate kursakaaslastega

Mati oli Metsakorralduskeskuse juhataja ja otsustas ära kasutada asutuse maja võimalusi (saun, baariruum, mõned toad majutamiseks) kursusekokkutuleku korraldamiseks. Mina sain töö(?)ülesande täpsustada kõigi kursusekaaslaste kontaktandmed, et neid eelootavast teavitada. Mäletan, et osade kursusekaaslaste kontaktandmete leidmisega oli suur tegemine. Peamine töövahend oli lauatelefon (mobiile veel ei olnud) ja pea. Mingit internetti polnud veel olemaski, mõned Soomest saadud vanad arvutid olid, aga ei olnud Windows'gi – arvutid töötasid DOS'is. Exceli tabeli asemel sai kõik paberile käsitsi joonitud tabelisse kirjutatud. Aga sain hakkama - nimekirja kokku ja kutsed said laiali saadetud tavalise kirjaga, mille mustandi Mati mulle ette kirjutas. Leidsin selle oma kodusest arhiivist:

Armas kursuseõde või -vend .....

Kutsume Sind reedel 28. septembril 1990.a. ühisele kokkusaamisele Tallinna Metsakorralduskeskusesse.

Pika laua ääres istumisega alustame kell 18.00. Suupiste ja karastusjoogid muretseme meie, kangem kvaam tuleb soovi korral Sinul endal kaasa võtta.

Võimalus on saunas käia, välja magada, tantsida ja vastupidi kuni laupäeva õhtuni (vahepeal võib järele käia).

06.09.1990.a.

Pille, Kaido, Mart, Mati ja Tõnis

PS

1. Palun kontrolli, kas Su sõber sai juba kutse kätte ja kas ta teatas juba oma sõpradele, et need teaksid oma sõpradele teatada, et...

2. On tore, kui Sa teadad oma osavõttust kirja teel Tallinn 200108, Iva tn 12 Eesti Metsakorralduskeskus või tel 539876-Mati või 5362217- Pille

3. Rahakott kaasa!

Pille ja Mati

Veel leidsin nüüd – 29 aastat hiljem – üles tabeli, mille me tookordisel kokkutulekul kohapeal täitsime. Panime kirja oma töökohad, aadressid-telefoninumbriid, kaasade ja laste nimed. Jagan sedagi suuremalt jaolt.

Info 28. septembril 1990 kursusekokkutulekul osalenute kohta.						
	Kes?	Kus?	Kellena?	Kaasa	Lapsi	Lapsed
1	Andres Anderson	Raikküla kolhoos	metsaülem	2) Ülle	4	Andro, Annika, Andres, Margus
2	Mart Erik	Firma "MaDis"	boss	Küllli	2	Liis, Ants
3	Endel Ermel	Põlva Maakonna- valitsuse põllumaj. osak.	metsamajan- duse pomo	Eevi	2	Erki, Aigi
4	Kaido Jõelet	"Estimpex"	vaneminsener	Liina	3	Juulika, Mari, Teele (1989)
5	Sirje Eensaar	kodus	ema	Mart	7	Liina, Tõnis, Mari, Jaan, Urve, Mart, Karl
6	Kalle Karoles	EMI kaadri väljaõpe	vanemteadur, peametsa- patoloog; kandidaat	Malle	3	Kaidi, Kaupo, Kerli
7	Madis Karu	Tartu Liikluspolitsei	ülem (kapten)	Urve	2	Rain, Moonika
8	Mati Lehtis	AS "Ugandi"	pomo	Ülle	2	Kristi, Martin
9	Pille Mäerand	Eesti Metsa- korralduskeskus	insener	-	2	Tani, Mait
10	Tõnis Mäerand	Eesti Riiklik Metsaamet	peadirektori l asetäitja	2) Marje	3	Tani, Mait, Tene (1988)
11	Tõnu Naha	Elva Metsamajand	maaparanduse- ja teede	-	-	-
12	Peet Paal	Viljandi KEK	AÜ pomo	Leelo	3	Marge, Eva-Liisa, Margus

Kursusekokkutulek toimus. Ei mäleta sellest suurt midagi. Nagu ei olekski ise osalenud. Tänu tabelile meenub, et selle täitmise oli tülikas ülesanne ja nii mõneltki oli vaja infot hammaste tagant nagu tangidega välja kiskuda.

On veel mingi ähmane mälestus, et uuel nädalal tööle tulles oli Iva tänava maja hoovipoolne uks, mille kaudu jalgsi töötulijad sisenema harjunud, seest poolt kahe ristis lauaga kinni naelutatud ja see olevat meie kursuse kokkutulekuga seoses. Hilisem uus uks oli targu tehtud juba metalluksena. (Pille)

	Kes?	Kus?	Kellena?	Kaasa	Lapsi	Lapsed
13	Ingrid Prants	Võru Maakonna-valitsuse põllumaj. osak	metsamajanduse pomo	Hugo	3	Andrus, Airike, Kristjan
14	Enn Pruul	Kilingi-Nõmme Näidis-metsamajand	insener	Riina	2	Erki, Timmo
15	Mati Polli	Eesti Metsakorralduskeskus	juhataja	Anne	3	Karla, Aadu, Marie (1989)
16	Aita Saksing	Jõgeva Metsamajand	insener	Priit	2	Marko, Marek
17	Arvi Talts	Võru KEK	tootmisbaasi juhataja	Tiiu	2	Signe, Ave
18	Enn Tomson	Sangaste metstkond	metsaülem	Ülle	4	Kadri (1981), Kristi (1983), Karmen (1986), Kairit (1986)
19	Ilmar Toom	Värskas metstkond	metsaülem	Ellen	3	Elo, Ilo, Helin
20	Uno Treier	Rapla Metsamajand	Metsakasutuse insener	Margot	2	Tarmo, Taavi
21	Ülo Tuvi	Pärsti kolhoos	metsaülem	Helgi	2	Eva-Liis, Jürjo
22	Gallo Trei	Läänemaa Metsamajand	peainsener	Eve	3	Matis, Markus, Andres
23	Ants Vahtras	"Hiiu Koda"	kojamees	Linda	3	Liina, Anni, Joosep (1990)

Tabel näitab, et meid oli kokkutulekul kokku 23 inimest ja et meil oli selleks ajaks olemas kamba peale kokku 60 last.

Neljas kokkutulek 28. jaanuaril 1995 Tartus, Metsainstituudis - selle korraldas Kalle koos Tartus elavate kursakaaslastega

Leidsin oma koduarhiivist kirja mustandi, vaat sellise:

Jõulutervitus!

Tänu Kalle meeldivale pakjumisele kasutada Eesti Metsainstituudi ruume, võime üle pika aja jälle kōkku saada laupäeval 28. jaanuaril 1995.a. kell 12.00 Tartus, Rõõmu tee 2.

Hakka aegsasti tulema, sest iga hilinetud minuti eest tuleb maksta trahvi.

Tulemata jäämise korral on trahv õige suur ja sissenõudmisel kasutame katusetegijate abi.

Võileivad teeme ise lobisemise kõrvalt.

Olge valmis ka sportlikeks ettevõtmisteks (näiteks kabetamine, maletamine, doominootamine, turaka tagumine.

Mustad on lubatud saunas puhtaks pesta, ainult öömaja muretsemisega on vaja Sul endal tegeleda – s.t. kas panna kinni koht ühes Tartu arvukast luksushotellidest või paluda peavarju oma sõpradelt-sugulastelt.

Sõnavõtuks võid valmistuda igal teemal – alates ajaloolis-filosoofilistest kuni majanduslikuni.

Kas kiri just sellisel kujul kõigini jõudis, ei tea. (Pille)

Sel kokkutulekul oli meelelahutuseks Metsainstituudi lumise taimla külastamine.

Metsainstituudi esisel trepil tehtud ülemisel pildil on eest taha ja vasakult paremale:
 Istumas Enn ja Kaido,
 2. reas seismas Kalle, Sirje, Ingrid, Ilmar, Enn.
 3. reas: Tõnu, Peet, Tõnis, Uno, Endel, Pille.
 4. reas: Mardikas, Mart, Aita, Mati, Sirje ja Andres

Alumisel pildil on lisandunud Mati Lehtis, aga tagumise rea pead on juba pildilt väljumas.

Kummalgi pildil ei ole Antsu.

Meid oli kokku tulnud 21.

Pilte on kahjuks jäädvustatud vähe.

Mul oli võimalus teha osadele kursusekaaslastest üllatus-kingitus. Andsin üle raamitult oma isa joonistatud sõbralikud saržid ja portreed, mida ta 1975. aastal oli meie kursuse rahvast joonistanud. (Pille)

Viies kokkutulek 18. mail 1996 Rakveres - selle korraldas Tiit

Mäluga on probleemid, midagi ei meenu. Kahjuks mul ei ole üldse pildimaterjali säilinud. Fotod, negatiivid ja 8 mm filmid jäid omal ajal vana metsamajandi kontoris olnud fotolaborisse, kui kolisime praegusesse kontoris Kunderi tn. 30. See oli omaaegne metsapunkti hoone, kus üleval sööklas oli meie kokkutulek.

Nii palju mäletan, et Rakveres tegime tiiru ainult meie territooriumil, majade toomisliinile ja tiseritöökotta. (Tiit)

Oma kodusest arhiivist leidsin juhuslikult Rakvere kokkutuleku kutse, mille - üllatus-üllatus – olin ilmselt ise teinud ja kirjatuvina või postikanana laiali saatnud. Ning veel tuli lagedale osalejate registreerimise leht, kust küll puudu kahe - piltide järgi otsustades - kohalolnu andmed (Mati Lehtise ja minu omad), kuid kirjas 18 inimest – nii, et kokku oli meid Rakveres 20. (Pille)

Armas koolivend - kooliõde

Kui tagasi vaatad,
siis - kakskümmend aastat
on möödas se' st ajast
kui EPA majast
said tuule tiibadesse.

Nüüd igal juhul
just selle puhul
me lõõmegi lokku:
Tuleme kokku!
Sel korral Rakverre.

Kohtume 18. mail 1996.a. kell 12
Rakvere AS Metsamajandi sööklas
Kunderi tn. 30

Tiidul on söögid juba külmikutes valmis.
Ole hea ja helista enne 15.-ndat maid ning teata, et tuled.
Siis teab Tiit, kui palju sülti sooja panna.
Telefoninumbriid on:
8 - 232 - 432 - 66
8 - 25 - 236 - 022

Tiit Lõugas
Mati Polli
Pille Mäerand

Pildid kõnelevad ise enda eest. Nende järgi meenub, et kogunesime metsapunkti õuel. Järgmisi tulijaid oodates käis ringi mingi naps, kust kõik lonksasid ja siis keegi tore tegelane lasi 0,5 liitrise hapukurgipurgi ringi käima, millest kõik näppepidi endale parajat urgitsesid.

Tiidu korraldatud kokkutulekul Rakveres, tootmise õuepeal näen, Sirje tuleb üle platsi. Vaatan, et on teine üsna paksuks läinud kuid rõõmus, nagu alati. Käed laiali torman kallistama ja pigistan head pehmet daami. Tema aga sosistab kõrva, et ära väga kõvasti pigista, ma lähen homme sünnitama. Läkski, kümnendat!... (Mati)

Kuues kokkutulek 24. oktoober 1999 Tallinnas, Eesti Metsakorralduskeskuses - selle korraldas Pille

Ei pakkunud majutust ega meelelahutust, ainult koosolemise võimalust Tallinnas Iva tänaval Metsakorralduskeskuse baaris. Väikese elevuse tekitamise mõttega oli kutsutud ka Helle Kask ehk „Kasejurakas“, kellega meie teed olid lahku läinud peale kursuse lõppu, aga kes, üllatus-üllatus!, oli täitsa teistsugune ja "normaalne" inimene. Hüüdnime olid pannud talle ilmselt kursus vanemad metsamehed, kellede hulgas oli tervelt kaks Kase-nimelist – Uno Kask ja Kase-Riks.

Kuigi seltskonnast tehtud piltidel istutakse pooltühjade laudade taga, oli meil tellitud korralik gatering, mille minu meelest Mati kinni maksis - 7257,35 EEK. Piltide järgi otsustades oli meid koos Hellega kokku 21 inimest, lisaks Sirje väike tita ja maja ees tehtud grupipildil Ingridi esimesed kaks lapselast. (Pille)

Metsakorralduskeskuse maja ees tehtud grupipildil seisavad esireas vasakult: Tiit, Enn, Ants, Sirje, Peet, Andres, Mati, Pille, Sirje.

Tagumises reas: Kaido, Mart, Tõnu, Uno, Enn, Tõnis, Mart, Helle, Mati ja Kalle.

Kõige ees iastuvad: Enn ja Ingrid ning seisavad Ingridi tütrepojad Eke ja Uku

Seitsmes kokkutulek 24. novembril 2006 Järvamaal, Koordi mõisas - selle korraldas Mati

2006. aasta sügisel sai minust jälle "kirjatuvi" ja kõik kursusekaaslased said

Mati oli mõisa renoveerimisega alles valmis jõudnud ja majas oma kursusekaaslastele ekskursiooni tehes juhtis tähelepanu igasugustele peentele vidinatele ja kohtadele, mille taastamise üle ta eriti uhke oli - lahti võetud ja puhastatult tagasi pandud pörandad, peaaegu autentset lülitid jne. Mina sain temalt endale ka paberkandjal huvitava ülevaate Koordi mõisa ajaloost.

Kaks ahju alumisel korrusel küdesid parasjagu ja meenub, et Mati kiitis, kui head ahjud tal on. Ta ei laskvat teistel kütta, kuna talle meeldivat nii väga see ahju-uste kerge lõgin, mis hea tõmbega kaasneb. Ilmselt kuulsime kõik tema lugu selle mõisahoone omandamisest oksjonil. Talle oli see ju olnud lapsepõlvkoduks ja seal olid sündinud ka tema enda pojad.

Meenub, et kultuuriliseks meelelahutuseks ja jalasirutuseks oli lisaks ekskursioonile majas Koordi Tallide külastamine, kus Mati püüdis Ingridile hobust "pähe määrada", et kui too ema juurde Valastile külla tuleb, saab ratsutamas käia. (Pille)

Armas kursusekaaslane,

On möödas juba 30 aastat ja 10 kuud päevast, kui lõpetsaime EPA. Ilus ümmargune number, kas pole?

Edastan Mati lahkel loal tema kutse:

Majaperemees ootab Sind 24. novembril 2006.a. Koordi mõisas, Järvamaal. Tulla väiksid juba valgel ajal, et oma silmaga kaeda mõisahoone värsket väljanägemist. Hiljem, tubases miljöös tule valgel meenutame möödunud aegu, räägime muuseas ka igaüks oma töösajadest ja kakleme pisut, nagu ikka. Lõunasööki pole vaja endal kaasa võtta. Võta parem hea tuju ja rõõmus meel. Lokas pidi pisut heinu ka olema...

Pille

Mati juures mõisas oli kõik väga stiilne ja ok. (Ülo Tuvi)

Otsustades piltidele jäänute järgi, oli meid sellel pimedal sügisõhtul koos vähemalt 16. Andres jõudis kohale alles siis, kui kaks viimast külalist veel lahku-mata olid. (Pille)

Kaheksas kokkutulek 20.-21 juulil 2013 Hiiumaal - selle korraldasid Ants ja Kaido

Selle kokkutuleku eel oli Mati teinud üleskutse minna Hiiumaale jalgratastega. Osad meist läksidki. Kokkutulek algas juba praamil. Sadamas oli aga vastas Ants, kes juba kaugelt paistis meid sadamakail – jalgrattaga poisikese moodi ringe tehes – ootamas. Majutust ja sööki pakkus Kaido Tagurannal, oma suvekodus. Jalgratastega sõitsime sadamast Kaido juurde, tehes vahepeal vastavalt Antsu koostatud plaanile peatusi. Esimene oli Pühalepa kiriku juures, siis käisime väikeses villavabrikus ekskursioonil ja Suuremõisa mõisahoones, kus tegutseb Hiiumaa ametikool. Käisime hoones sees vaatamas seal eksponeeritud puidunikerdusi jms.

Tagurannal oli Kaido ise kokk ja tema kokkas köögis peaaegu vahetpidamata samal ajal, kui meie ülejäänud väljas katusealusel terrassil pika laua taga mõnulesime. Jupikaupa käidi hiu saunas ja õuel asuvas tünnis ligunemas. Ööbimisvõimalusi jätkus kõigile, ainult Mati oli oma telgi kaugemale kõrkjate vahjele püsti pannud - hoidis eemale. Ingrid oli tüdrukutele juba ette broneerinud parimad (peretütarde) toad, need me ka saime. Teisel päeval oli hommikusöök nagu a' la carte – Kaido küsis igaühelt, mida see soovib, ja seda ta siis valmistas – kas muna ühelt poolt praetud või kahelt poolt..., kas üks muna või kaks, või isegi kolm. Kes üldse muna ei tahtnud, see võis muud tellida.

Teisel päeval tegime autodega tiiru Hiiumaal, käisime kohalikke Eiffeli Tornil Luulemaad vaatamas, Kaido ehitustandril, kus töö alles algusjärgus, aga tiik ja veevarustuse süsteem juba rajatud, veel ühes väikese puukiriku juures ja seelses kirikuaias asuval vanal kalmistul. Metsavahel tutvustas Gallo meile veel tumepunast neiuvaipa - üht eesti orhideedest .(Pille)

Teise päeva hommikulaud

Grupipildi tegemise hea mõte tuleb ikka siis, kui osa seltskonnast on jõudnud juba lahkuda. Nii ka seekord.

Kükitava Mati taga seisavad vasakult: Gallo, Peet, Andres, Pille, Enn, Sirje, tema taga Mart, Mati,

Ingrid, Endel, Enn, Ants ja Kaido. Gallo kõrvale on tõstetud teiselt pildilt Tiit.

Pildil ei ole Aitad, Kallet ja Ennu, kes koos Tartusse kiirustasid. Kokku oli meid seega 18, kellest jalgratastega kümme.

Üheksas kokkutulek 30.-31. juulil 2016 Viljandimaal - selle korraldas Ülo, oma roll oli ka Mardil.

Saime kokku Viljandis järve ääres, sest oli folk ja kesklinnas autoga liiklemiseks piirangud.

Siirdusime Viljandi lauluväljakule. Peale lõunasööki Inkeri majas sõitsime Heimtali mõisaga tutvuma, sealt Loodi lehisepuistusse, Viljandisse poodi ja lõpuks Valma külasse Jaan Leetsaare Peerna turismitalusse. Järgneval päeval oli paadisõit järvel. Sellel sõidul oli kaasas ka minu tütrepoeg Oliver. Osavõtt oli päris tugev, pildilt saaks kokku lugeda. Eelnevalt toimus ka internetis suhtlus ja registreerimine, mis oli päris asjalik, sest saime teada põhjustest, millised olid takistused mitteosalemiseks. (Ülo)

Kogunesime Viljandis, järve ääres asuva staadioni juures, kust läksime koos kitsaid treppe mööda üles. Viljandi kesklinna Viljandi Folgi ala südamesse.

Esimeseks meelelahutuslikuks osaks oli Kondase keskuses parasjagu üleval oleva näituse külastamine, kus olid eksponeeritud kunstnik Raul Rajangu maalid Mardika kogust. Ekskursiooni juhtis Mart ise, rääkides oma muhedal moel sellest salapärasest Pilistvere metsas elavast erakust kunstnikust ja sellest, kuidas taiesed temani jõudnud. Näiteks osa töid "päästnud" Mart tuleroaks minemast lausa pliidisuu eest käkrutatud olekust. Maali juures, mis on pildil, rääkis Mart, et see olla tal rippunud kontoris raamatupidaja selja taga. Külastajad, kel raamatupidaja juurde asja, olid kõik kohmetunud. Keegi küsinud suisa raamatupidajalt otse, kas too on lesbi.

Ülo organiseeritud lõunasöök oli sealsamas Kondase keskuse lähedal, aga et kokkulepitud ajani oli veel väike ajavaru, siis külastasime Folgi puhul toimuvat vanakraamiturgu.

Peale seda käisime veidi ringi Viljandi lossimägedes ja tegime grupipildi Laidoneri ausamba juures.

Edasi sõitsime linnast välja. Heimtali mõis oli väga huvitav koht, seal tegutseb kool, kuid samas on restaureerimise käigus avatud vaatamiseks palju huvitavat. Ringtallist on saanud kooli võimla. Hoone saalis saime kuulata loengut mõisa ajaloost ja mõisnike suguvõsast.

Pildil on esimeses reas vasakult: Gallo, Kaido, Enn, Arvi, Enn, Andres, Pille, Mati, Tõnis, Peet, Endel, Uno, Ilmar ja Mati. Teises reas: Mart, Tiit, Harri, Ülo, Sirje, Jüri, Ingrid, Ants, Mart (tekliga) ja Kalle. Kõige taga on Laidoner hobuse seljas. Pildilt puudub Tõnu, kes saabus alles poole öö paiku. Kokku oli meid kohal rekordarv – 25 (71,4 % võimalikust).

Siis sõitsime Loodi põrguorgu ja külastasime ka kuulsat Loodi lehisepuistut. Edasi läksime Valmasse, kus oli meie majutuspaik ja avaras “küünis” söömine ning hilisem mõnus äraolemine.

Paiga peremees pidas meile toredate hariva loengu (vist oli ikka slaidiprogramm ka) Võrtsjärve geoloogiast ja ajaloo.

Pärast ühise pika laua taga mängis Gallo kitarri ja laulis – ühislaulmises me tugevad ei olnud, sest kanded hääl, Naha Tõnn, saabus täiesti pimedas. Ta tuli Forestalia laululaagri lõpetamiselt, kus tavaliselt antakse ikka kontsert kohalikule rahvale ja seepärast ei saa enne laagri lõppu “ära imbuda”. Tõnu oli käinud veel oma sõnul üks talu enne unetutelt küsimas, et kui kaugele saab veel minna - varsti vesi vastas.

Teisel päeval oli tore Võrtsjärve-tuur kalepurjekaga “Liisu”, millest päris kõik enam osa ei võtnud – randa jäid maha nukrutsema ja valge taskurätikuga laevaga lahkujatele järele lehvitama Illi, Harri ja Tomson Enn, kellel äraminek kella peale. Taevas muutus kohati küll juba ähvardavaks, et tõuseb tuul ja läheb äikesevihmaks, aga õnneks jõudsime enne tagasi. (Pille)

Kümnes kokkutulek 29.-30. augustil 2019 Lääne-Virumaal, Lahemaal – selle korraldab Tiit, kirjatuviks on Ingrid.

Tiidu kodu aiavärv on meile kokkutulekuks valla...

...ja kogu see plats on telkimiseks ja sportlikeks mängudeks

Tiiduga on see aeg ka kooskõlastatud, tallegi sobib ja ta palus 1. augustiks veel kord kõigil endast märku anda. Ka igasugused ettepanekud ürituse korraldamiseks on oodatud.

Peame sidet!

Hakkame sättima!

Ingrid

Teema võttis üles Tiit Lõugas, küsides oma tagasihoidlikul moel minult, kui kursuse kokkutulekutega seotud traditsiooniliselt kirjatuvilt, mida ma arvan – kas võiks sel suvel jälle kursuserahva kokku kutsuda, või on veel vara. Eks see viimane oli vihje meie harvadele kokkusaamistele.

Minu arvamus oli, et mida vanemaks me saame, seda tihedamini tuleb kokku saada, sest keegi ei tea, millal meiegi read hõrenema hakkavad. (Pille)

Ingridi kiri 26.aprillist 2019

Eelmises kirjas andsin tähtaja 25. aprill, mis ajaks peaksid kõik teatama omale sobivad või mitesobivad päevad kursuse kokkutulekul osalemiseks. Huvi on väga suur. Ja teie teadete põhjal on kõigile, kes on teada andnud oma osalemise võimalustest, sobilik aeg 29.-30.aug. sellel aastal.

... ja 40 aastat hiljem

Mati

Gallo

Enn

Ülo Saar

Tõnu

Alta

Tõnis

Enn

Ülo

Endel

Ahto
1953-2013

Pille

Arvi

Ahto

Andres

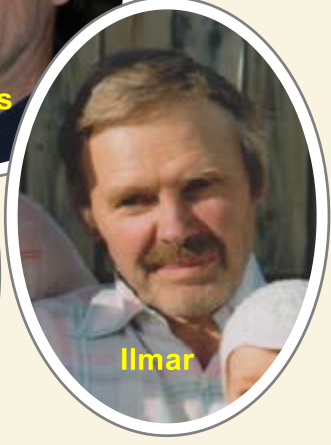

Jüri

Tiit

Sisu

Rõõmsaid nägusid neljakümne aasta eest	2
Saateks	4
Õiendamised	5
Metsameeste hümnist	6
1976 lõpetanud metsameeste esimesed töökohad	7
Arhiivist	8
Tartus tallatud radadest	12
Õppehoonete vahel	14
Tudengite ühiselamud	23
Linnasüdames ja nurgatagustes	26
Meenutusi õppejõududest	36
Järvselja enne ja nüüd	44
Järvselja mäletab...	60
Bändist	66
Järvselja traditsioonidest	68
Meditiinilised seigad...	74
Veel õppimisega seotut	78
Praktikumides	78
Auditooriumites	81
Õppekursioonidel	82
Muud töised ettevõtmised	84
Motomeestest	85
Tudengieluga seotut	86
Varia	88
Kursuse kokkutulekutest	96
... ja 40 aastat hiljem	118
Sisu	120

A032952-1

A032852-1